

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Právní, sociální a kriminogenní aspekty stalkingu

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

SOCIÁLNÍ POLITIKA A SOCIÁLNÍ PRÁCE

Autor: Andrea Nováková

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci s názvem Právní, sociální a kriminogenní aspekty stalkingu vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 6. 8. 2018

.....

Andrea Nováková

Poděkování

Děkuji doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D., za vedení bakalářské práce, cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentkám, které mi věnovaly svůj čas a podělily se o své zkušenosti, díky nimž mohla vzniknout výzkumná část práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině za podporu při studiu.

Právní, sociální a kriminogenní aspekty stalkingu

Abstrakt

Teoretická část práce vysvětluje podstatu stalkingu a snaží se o přiblížení jeho druhů. Zabývá se pohledem českého práva na stalking. Dále přináší pohled na jeho stav, intenzitu, strukturu, dynamiku v Česku, a také jeho etiologii. Následně popisuje dopady stalkingu na oběť. V závěru teoretické části jsou doporučení pro oběti stalkingu.

Cílem práce bylo zjistit, jakým způsobem stalking subjektivně ovlivňuje každodenní život a způsob trávení volného času oběti v souvislosti s tím, jaké druhy stalkingu pachatel použil, a současně zjistit, na koho se oběť obrátila o pomoc, a zda měla důvěru v pomoc policie.

Na základě odpovědí ze strukturovaného rozhovoru bylo zjištěno, že nejčastěji se pachatelé uchýlili k obtěžujícímu kontaktování a potulování se v blízkosti bydliště nebo zaměstnání respondentů.

Panovala shoda v dopadech na psychický stav, který následně ovlivnil i stav zdravotní. Bylo zjištěno, že stalking měl dopad na pracovní/studijní život respondentů a jejich vztahy. Více než polovina respondentů zaznamenala dopad finanční a materiální. Způsob trávení volného času byl ovlivněn psychickým stavem respondenta a přímým narušováním pachatele. Všichni respondenti se obrátili s žádostí o pomoc na rodinu nebo přátele. Míru důvěry respondentů v policii, lze hodnotit jako nadprůměrnou. S pomocí policie však nebyl plně spokojen žádný z respondentů, který se na ni obrátil.

Výsledky zjištěné důvěry a spokojenosti s policií, mohou mít přínos z hlediska sebereflexe v přístupu k oběti. Znalost dopadů stalkingu je důležitá pro pochopení toho, s čím se oběť potýká. Práce může být zdrojem informací pro studenty, kteří se v rámci své budoucí profese mohou s obětí stalkingu setkat.

Klíčová slova

Stalking; česká legislativa; kriminogenní aspekty; dopady stalkingu; pomoc obětem

Legal, Social and Criminogenic Aspects of Stalking

Abstract

The theoretical part of the thesis provides the characteristics of stalking and its types. It shows the approach of the Czech legislation. It also discusses its status, intensity, structure and dynamics in the Czech Republic, as well as the etiology. That is followed by describing the impact the stalking has on a victim. The conclusion includes recommendations for the stalking victims.

The aim of the thesis was to find out, how does stalking affect everyday life and free time activities of the victims in their eyes, in connection with the type of stalking the stalker performed. At the same time, the goal was to find out, whom did the victim approach for help and whether or not they trusted that the police could help.

It was determined that the stalkers most often used intrusive contact and lingering close to the victim's home or workplace.

The respondents agree on the impact on their mental state, which further affects their overall health. It can be concluded that stalking affected the work/study life of the respondents and their relationship. More than half of the respondents also observed financial and material consequences. The way they spent their free time was affected by the mental state of the respondent and by the direct intrusion of the stalker. All respondents approached their family or friends for help. The level of trust in the police can be viewed as above average. However, the outcome of the police help was not rated as fully satisfactory by none of the respondents that decided to contact the police.

The results showing the trust and satisfaction with police can be very valuable in the terms of introspection regarding the handling of stalking victims. The knowledge regarding the impact of stalking is important in order to understand what is the victim going through. The text can serve as a source for students that may encounter stalking victims in their future career path.

Keywords

Stalking; czech legislation; criminogenic aspects; stalking impact; victim help

Obsah

Úvod	8
1 Současný stav	9
1.1 Podstata stalkingu	9
1.1.1 Metody stalkingu	10
1.1.2 Stalking blízké osoby vs. cizí osoby	12
1.2 Právní úprava stalkingu neboli nebezpečného pronásledování	13
1.2.1 Nebezpečné pronásledování jako trestný čin	14
1.2.2 Právní definice nebezpečného pronásledování	14
1.2.3 Objekt a objektivní stránka	15
1.2.4 Subjekt a subjektivní stránka	15
1.2.5 Trestní sankce	15
1.3 Kriminogenní aspekty nebezpečného pronásledování	16
1.3.1 Fenomenologie nebezpečného pronásledování	16
1.3.2 Etiologie stalkingu	22
1.4 Oběť z hlediska práva a viktimologie	23
1.4.1 Oběť stalkingu	24
1.4.2 Následky stalkingu	24
1.4.3 Doporučení pro oběti stalkingu	27
1.4.4 Doporučení pro osoby blízké oběti stalkingu	29
1.4.5 Pomoc právní a sociální	29
2 Praktická část	31
2.1 Cíl práce a výzkumné otázky	31
2.2 Metodika výzkumu	32
2.2.1 Metoda a technika sběru dat	32
2.2.2 Výzkumný soubor	32
2.2.3 Průběh realizace výzkumu	33

2.2.4	Etické hledisko výzkumu	33
2.3	Analýza dat a výsledky	34
2.3.1	Analýza dat otevřeným kódováním.....	34
3	Diskuze.....	56
4	Závěr	62
5	Seznam použitých zdrojů	64
6	Seznam příloh.....	72
7	Seznam zkratk	73

Úvod

Z porovnání statistických přehledů kriminality vyplývá, že celkový počet zjištěných trestných činů neustále klesá, stejně tak klesá i počet zjištěných trestných činů nebezpečného pronásledování neboli stalkingu. Proč se tedy bakalářská práce tímto jevem přesto zabývá?

Prvním důvodem je fakt, že stalking, výrazně zasahuje do soukromí a osobní svobody člověka a významně snižuje kvalitu jeho života. Pokud člověka vnímáme jako bytost bio-psycho-socio-spirituální, pak má stalking potenciál narušit každou z těchto oblastí. Následky stalkingu pak v závažných případech mohou být pro oběť fatální, ať už proto, že pachatel svým jednáním přímo zavíní její smrt nebo že oběť sama ve své bezvýchodné situaci nevidí jiné řešení než sebevraždu. Z tohoto pohledu tedy stalking ani dnes neztrácí na své závažnosti. Dalším důvodem, proč se práce tématem stalkingu zabývá, je skutečnost, že samotné snížení počtu zjištěných případů nebezpečného pronásledování samo o sobě nemusí znamenat, že jsou obyvatelé České republiky tímto trestným činem ohroženi méně, než tomu bylo dříve. To, kolik těchto činů se podaří zjistit, totiž z velké části závisí na ochotě občanů takový čin policii oznámit a jejich důvěře v její schopnosti a pomoc. A třetím důvodem, proč bude téma stalkingu i do budoucna stále aktuální, je fakt, že s technologickým rozvojem a sociálními sítěmi, které se staly přirozenou součástí každodenního života, je získávání informací o konkrétních osobách stále rychlejší a snazší.

V teoretické části seznamuje práce s pojmem stalking a metodami, jež pachatel užívá k pronásledování a obtěžování oběti. Dále se zabývá zakotvením nebezpečného pronásledování v české legislativě a následně přináší přehledný pohled na jeho stav, intenzitu, strukturu, dynamiku a etiologii. Nakonec se snaží popsat, s jakými následky se oběti tohoto trestného činu setkávají, a to společně s doporučením, jak se zachovat v situaci, kdy se člověk sám stane cílem stalkera.

S využitím kvalitativní strategie výzkumu, metody dotazování a techniky strukturovaného rozhovoru usiluje praktická část bakalářské práce o zodpovězení toho, jakým způsobem stalking ovlivnil každodenní život oběti a jakým způsobem, trávila svůj volný čas. Část rozhovoru zaměřená na získání odpovědí obětí o tom, zda měly důvěru v pomoc a schopnosti policie, se zabývá tím, jak byly oběti, které policii oslovily, spokojené s jejím přístupem a pomocí, případně pokud se na policii neobrátily, zda o této možnosti uvažovaly, případně na jaké další osoby či subjekty se obrátily.

1 Současný stav

1.1 Podstata stalkingu

Stalking v překladu znamená stopovat divokou zvěř, což dobře vystihuje jeho podstatu. Do kůže štvané zvěře se ale dostává člověk, který je vystaven útokům, jež mohou končit i fatálně (Šámal, 2012).

Stalking je forezní psychologií pokládán za specifickou formu násilí (Matoušková, 2013), jež je řazeno do skupiny tzv. interpersonálního násilí, kam spadá také násilí domácí a sexuální (Walby, Allen, 2009). Mimoprávně je stalking chápán jako takové chování, jehož podstata spočívá v záměrném zlovolném stíhání a obtěžování určité osoby (Čírtková, Vitoušová et al., 2007). Je to jednání, které narušuje soukromou oblast života poškozeného (Čírtková, 2009). Čírtková (2009) dále uvádí, že dlouhodobé a opakované obtěžování nechtěnými projevy pozornosti a pronásledování, které vybočuje z normy, je základem této agrese. Dle Horákové parafrázované Matesem (2013) má dlouhotrvající vystavení oběti stalkingu vliv na zhoršující se kvalitu jejího života a zpravidla s sebou nese devastující dopady na její psychický stav.

Původně byl médií termín stalking používán k charakterizování nevyžádaného chování obdivovatelů slavných. Až později byl vztažen i na ty, kteří obtěžovali a pronásledovali své bývalé partnery, známé, spolupracovníky a jiné osoby (Mullen et al., 2000).

Za zdroj motivace ke stalkingu je považována potřeba blízkosti určité osoby, získání kontroly nad jejím životem nebo vůle pachatele poškodit její psychické, eventuálně fyzické zdraví (Matoušková, 2013). Mezi tři hlavní motivy stalkingu řadí Šámal (2012) pomstu, lásku a narcismus.

Přestože se dle Čírtkové (2009) odhaduje, že nejméně 2 až 8 % obyvatel je poškozeno touto formou násilí, zůstával stalking dlouhou dobu opomíjen.

Jednání označovaná v zahraničí zpravidla jako stalking (Šlámal, 2012) zná české právo od roku 2009 pod pojmem nebezpečné pronásledování. Práce bude pro jednodušší terminologii dále pracovat především s termínem stalking, s výjimkou kapitol zabývajících se stalkingem z pohledu české legislativy.

1.1.1 Metody stalkingu

Chování pronásledovatelů je ve vztahu k použitým prostředkům velmi různorodé. Stalker si může počínat způsobem, který ve své podstatě není protizákonný, jako je například telefonování či posílání dopisů (Čírtková, 2008). Čírtková (2008) ale upozorňuje také na možnost uchýlení se k jednání, které je svou povahou protizákonné, například pomluva, vyhrožování, vydírání, krádež či poškození cizí věci.

Tabulka 1 předkládá výsledky výzkumu provedeného D. D. Bæringsdóttirem v roce 2015 (Bæringsdóttir, 2016). Tabulka ukazuje výskyt různých metod stalkingu, jimž byli dotazovaní vystaveni, přičemž byli požádáni, aby označili všechny metody, které byly použity stejným pachatelem. Z dat je zřejmé, že nejčastěji užívanou metodou k dosažení pachatelova cíle je nevyžádané obtěžující kontaktování (tab. 1).

Individuální útoky směrem k oběti se proto mohou zdát nevinné. Až v kontextu jejich trvání, opakování a průběhu se ukáže jejich nebezpečnost a míra ohrožení osoby, vůči které byly vedeny (Gillernová et al., 2006).

Tab. 1: Četnost jednotlivých metod stalkingu

Metoda stalkingu	Četnost
Nevyžádané obtěžující kontaktování (prostřednictvím telefonátů, e-mailů, sociálních sítí)	61 (25,52 %)
Vyhrožování oběti nebo její polovičce	47 (19,67 %)
Vyhrožování oběti nebo ohrožující chování v její přítomnosti	43 (17,99 %)
Potulování se v blízkosti domova nebo pracoviště oběti	25 (10,46 %)
Šíření pomluv na internetu nebo jiných médiích (sociálních sítích, blogu, e-mailu)	27 (11,30 %)
Poškození majetku oběti	17 (7,11 %)
Fyzické napadení oběti	12 (5,02 %)
Sledování oběti (autem nebo pěšky)	7 (2,93 %)

Zdroj: Bæringsdóttir, 2016

1.1.1.1 Vytrvalé kontaktování s využitím komunikačních prostředků

Čírtková (s 212, 2009) říká, že jde o „opakované a pro oběť skličující pokusy o kontakt cestou dopisů, telefonátů, mailů, SMS, zasílání drobných předmětů apod.“ Současná úroveň technologie navíc vytváří pro kontaktování tímto způsobem ideální podmínky. Pronásledování je totiž možné realizovat bez větších investic, díky rozšířenosti a dostupnosti mobilních telefonů či internetu (Čírtková, 2008).

Obsah komunikace mezi obětí a pronásledovatelem se může pohybovat od neutrálního obsahu, přes vyznání lásky a uznání až po urážky, výhrůžky a obscénní vzkazy (Čírtková 2008).

1.1.1.2 Kyberstalking

Kyberstalkingem se rozumí využití informačních a komunikačních technologií k obtěžování oběti, přičemž se může vyskytovat samostatně nebo být součástí stalkingu v „offline“ světě (Bocij, 2004). Nové technologie pak slouží k odstraňování bariér mezi stalkerem a jeho obětí. V offline světě může shromažďování informací o oběti zabrat velké množství času a úsilí, zatímco získávání informací online je často jednoduché a rychlé (Bocij, 2003). Sheridan a Grant (2007) mezi formy kyberstalkingu zahrnují hledání a sestavování informací o oběti za účelem jejího obtěžování, vyhrožování a zastrašování, opakované nevyžádané e-maily a rychlé zprávy, zasílání spamů a virů, krádež identity oběti a vydávání se za ni, zasílání či publikování nenávistného materiálu, dezinformace a falešné zprávy a oklamání ostatních uživatelů internetu k obtěžování a vyhrožování oběti, například vystavením osobních údajů na veřejné stránky (Sheridan, Grant, 2007).

1.1.1.3 Vyhledávání fyzické blízkosti oběti

Pachatel svou neustálou blízkostí deptá svou oběť a tzv. jí dýchá na zátylek. Pozoruje a hlídá místo jejího bydliště, stojí před jejím pracovištěm nebo se vyskytuje na místech, kde oběť tráví volný čas (Čírtková, 2008). Šámal (2012) do tohoto typu stalkingu zahrnuje různé způsoby nevyžádaného a nechtěného slídění, dotírání, pozorování a doprovázení oběti, ať už domů nebo do práce a dále tiché postávání či posedávání v blízkosti oběti.

1.1.1.4 Osočování, devalvace, nátlak a psychické deptání

Do této skupiny jednání se řadí veškeré činnosti, které pachatel užívá k tomu, aby dostal svou oběť pod tlak. Může jít o poškozování jejího majetku, narušování soukromí vniknutím do jejího bytu, odcizování osobních věcí, vystavování falešných inzerátů s telefonním číslem oběti a v neposlední řadě osočování a urážející pomluvy (Čírtková, 2008). Až v polovině případů se pachatel uchýlí k osočování a lživým pomluvám (Matoušková, 2013).

1.1.1.5 Stalking by proxy

Stalking by proxy je zvláštní formou pronásledování a obtěžování, která zahrnuje činnosti, jichž se dopouští třetí osoby ve jménu pronásledovatele, ať už vědomě či nevědomky (Mullen et al., 2000). Tím pomáhají pachateli při sledování a obtěžování jeho oběti (Spence-Diehl, 2003). Pomoc třetích osob je pachateli využívána asi v jedné třetině spáchaných činů pronásledování (Čírtková, 2008). Mullen et al., (2000) zmiňují například zneužití přátel a rodiny, zneužití služeb soukromých detektivů nebo realitních makléřů. Dalším možným způsobem zrekutování nevinných osob k obtěžování oběti je objednávání zboží a služeb jejím jménem, typickým příkladem může být doručování pizzy či květin do jejího bytu, v některých případech stalker zařídil třeba dovoz dřeva, hnoje nebo šterku, ale i domácích spotřebičů (Mullen et al., 2000).

1.1.1.6 Fyzické násilí

Matoušková (2013) uvádí, že s použitím agresivity v podobě fyzického násilí, jakým je kopání, údery nebo kousání, se stalking z kategorie mírnějších případů přesouvá do kategorie případů závažnějších a výrazněji je vnímána míra ohrožení zdraví a života oběti. Oběť se může setkat i s využitím motorového vozidla pachatelem jako prostředku jejího napadení (Matoušková, 2013). Šámal (2012) upozorňuje na fakt, že především u stalkingu, jehož motivace spočívá v pomstě vůči ex-partnerovi, je nutné vzít v potaz zvýšené riziko násilného chování.

1.1.1.7 Obtěžování vs. nebezpečné pronásledování

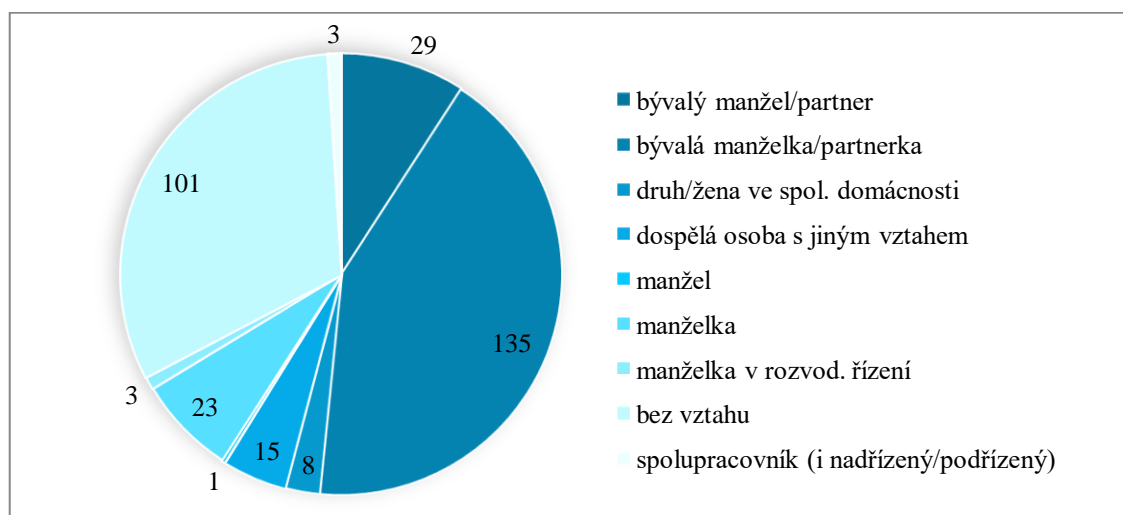
Ve vztahu k závažnosti použitých prostředků pronásledovatelem lze stalking dělit na dvě formy. Mírnější z nich, jež probíhá zejména formou nevyžádaných pokusů o kontakt a sledování, je považována za obtěžování. Závažnější formou stalkingu je nebezpečné pronásledování, jehož podstata spočívá ve vyhrožování, poškozování majetku a napadání oběti (Čírtková, 2008).

1.1.2 Stalking blízké osoby vs. cizí osoby

Dále lze na problematiku stalkingu pohlížet také z hlediska vztahu mezi pachatelem a obětí. O pronásledování známých osobností se v souvislosti s fenoménem stalkingu hovořilo především v minulém století (Buskotte, 2008). Poté průzkumy ukázaly, že známá osobnost či celebrita není ve skutečnosti nejčastější obětí této agrese (Buskotte, 2008). Největší skupinu poškozených totiž tvoří obyčejní lidé, především pak ženy, které se objektem stalkingu stávají až čtyřikrát častěji než muži (Buskotte, 2008). Také

Guelke a Sorell (2016) uvádí, že jen vzácně je pachatelem cizí osoba, ve většině případů se dle nich jedná o muže, kteří se s obětí znají. Často jsou pak těmito muži bývalí partneři, se kterými se oběť nadále nechce stýkat, nebo odmítnutí ctitelé (Guelke, Sorell, 2016). Toto tvrzení je v souladu s údaji grafu na obrázku 1, z nichž je dále možné říci, že osoby, které jsou, nebo v minulosti byly s pachatelem ve vztahu partnerském či manželském, tvoří téměř $\frac{3}{4}$ případů, k nimž došlo v období od 1. 1. do 30. 6. 2011, kdy bylo v České republice zjištěno celkem 339 činů nebezpečného pronásledování (obr. 1).

Obr. 1: Stalking dle vztahu oběti k pachateli

Zdroj: Novák, P., 2011

1.2 Právní úprava stalkingu neboli nebezpečného pronásledování

V době, kdy v České republice nebyl stalking jako trestný čin součástí trestněprávní legislativy, docházelo ke střetu dvou názorů. Na jedné straně panovalo mínění, že „slídění“ je dostatečně postihováno právní soustavou, jak uvedla mluvčí Ministerstva spravedlnosti ČR (Koukal, 2008). Stejný postoj vyjádřil také tehdejší předseda Soudcovské unie JUDr. Libor Vávra, podle něhož v českém právu nástroje na postihování pronásledování existují, jen nejsou využívány. Vyslovil také domněnku, že čím podrobnější je trestní zákon, tím je těžší odsoudit konkrétní čin (Lehovcová Suchá, 2008). Šámal (2012) připouští, že způsoby, jimiž bylo možné reagovat na projevy chování nyní souhrnně pojmenovaných jako nebezpečné pronásledování, sice v ČR existovaly, byly ovšem značně roztržité, podstatu tohoto jevu dostatečně nereflektovaly, a tak v praxi nebyly efektivní (Šámal, 2012). Proto také na druhé straně zaznívaly názory, že ačkoliv je obrana oběti proti stalkingu možná, je tento jev natolik závažným problémem, že zaslouží individuální přístup, jak uvedl Vlastimil Zima

z Bílého kruhu bezpečí. S jeho názorem se shodovala také doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc., dle níž by nová skutková podstata lépe vystihla jádro problému (Koukal, 2008). Čírtková (2008) dále uvádí, že anti-stalkingový zákon je důležitý také proto, že díky němu policie získává větší jistotu při intervenci, což zefektivňuje její práci.

Podnět k zakotvení stalkingu do soustavy trestního práva České republiky poskytl Výbor pro prevenci domácího násilí, neboť k tomuto způsobu chování se často uchyluje bývalý partner nebo partnerka a v případě domácího násilí je stalking častým pokračováním situace po rozchodu. Důvodem k zařazením stalkingu mezi trestné činy byla tedy potřeba zaplnit vakuum v českém právním řádu, kdy tehdejší legislativa pronásledování trvajícím mnohdy i roky nepostihovala jako celek (Česká televize, 2008). Zavedením nové skutkové podstaty nebezpečného pronásledování společnost demonstrovala, že toto jednání považuje za společensky nebezpečné a že si ho nepřejí (Záznam ze schůze Výboru pro prevenci domácího násilí, 2008).

1.2.1 Nebezpečné pronásledování jako trestný čin

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „trestní zákoník“ nebo „TZ“), jenž oficiálně prohlásil nebezpečné pronásledování za trestný čin, byl vyhlášen ve sbírce zákonů 9. února 2009 (Sněmovní tisk 410, © 1995–2018). § 421 trestního zákoníku pak určil účinnost tohoto zákona na 1. ledna 2010. Česká republika se tak připojila ke státům jako Rakousko, Německo, Belgie, Nizozemí či Velká Británie, které již v té době měly tzv. anti-stalkingovou legislativu zavedenou (van der Aa, 2017). Anti-stalkingová legislativa se prostřednictvím trestního práva snaží zajistit účinnou ochranu před nebezpečnými útoky, které nepřipustně zasahují do života jedince (Šámal, 2012). Dále stalking kriminalizovaly také Slovensko v roce 2011, Chorvatsko v roce 2013, v roce 2014 pak Finsko, Francie a v roce 2015 Slovinsko, Španělsko či Portugalsko (van der Aa, 2017).

1.2.2 Právní definice nebezpečného pronásledování

Legislativní zakotvení nebezpečného pronásledování v trestním zákoníku umožňuje uplatnění státní moci, neboť ta může být použita jen v případech a mezích stanovených zákonem (Prášková, 2013). Právní definici lze nalézt pod § 354, TZ. Trestného činu nebezpečného pronásledování se v souladu s tímto zákonem dopustí ten:

„Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že

a) vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmu jemu nebo jeho osobám blízkým,

- b) vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,
 - c) vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,
 - d) omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo
 - e) zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu,
- a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých (...).“ (trestní zákoník, § 354, 2009).

1.2.3 Objekt a objektivní stránka

Objekt trestného činu představuje takový vztah nebo zájem, který je chráněn normami trestního práva (Fryšták et al., 2014.) Objektem trestného činu nebezpečného pronásledování je dle Šámala (2012) právem chráněný zájem na nerušeném mezilidském soužití, konkrétněji pak zájem na ochraně fyzické a psychické integrity, osobní svobody a soukromí jedince.

Způsob, jakým byl trestný čin spáchán, tj. jednání pachatele a příčinná souvislost mezi jeho jednáním a následným porušením chráněného zájmu, tj. objektu, tvoří objektivní stránku trestného činu (Fryšták et al., 2014). Objektivní stránka nebezpečného pronásledování zahrnuje podmínku dlouhodobého pronásledování, které pachatel uskutečňuje v zákonem stanovených formách, tj. písmena a) až e), odstavce 1, § 354, TZ (viz výše) a zároveň může použití těchto forem jednání v oběti důvodnou obavu o její zdraví či život, případně zdraví či život blízkých osob (Šámal, 2012).

1.2.4 Subjekt a subjektivní stránka

Subjektem je myšlena osoba, která se trestného činu dopustila, a která naplnila znaky jeho skutkové podstaty, tj. pachatel (Fryšták et al., 2014). Pachatelem trestného činu nebezpečného pronásledování může být pouze fyzická osoba, osoba právnická nikoliv (Šlámal, 2012).

Subjektivní stránku nebezpečného pronásledování vyjadřuje úmysl pachatele, který směřuje ke způsobení psychické nebo fyzické újmy poškozené osobě (Šlámal, 2012).

1.2.5 Trestní sankce

Odpověď na druh a výši trestní sankce, kterou bude pachatel nebezpečného pronásledování potrestán, obsahuje § 354 odst. 1 TZ, když uvádí, že jsou jimi trest odnětí svobody v délce až jednoho roku nebo trest zákazu činnosti. Trestní zákoník dále

vymezuje zvlášť přitěžující okolnosti, které dle Šámala (2012) podmiňují použití vyšší sazby, konkrétně trest odnětí svobody na 6 měsíců až 3 roky. Dle § 354 odst. 2 TZ je zvlášť přitěžující okolností v případě nebezpečného pronásledování spáchání tohoto trestného činu vůči dítěti nebo těhotné ženě, a dále pokud pachatel použije proti oběti zbraň anebo je-li tento trestný čin spáchán nejméně se dvěma osobami.

Odnětí svobody na tři roky představuje horní hranici trestní sazby, kterou česká legislativa umožňuje použít v souvislosti s nebezpečným pronásledováním (Šámal, 2012). Proto tento trestný čin patří do podskupiny přečinů dle ustanovení § 14, odstavce 2 TZ, který říká, že: „*Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.*“ (Trestní zákoník, § 14, 2009).

V souvislosti s výší trestních sazeb uvedl tehdejší místopředseda Výboru pro prevenci domácího násilí Mgr. Potměšil, že nebezpečné pronásledování bude tímto považováno za méně závažný trestný čin a ukládané tresty budou spíše rázu podmíněných trestů nebo trestů „směšných“ (Záznam ze schůze Výboru pro prevenci domácího násilí, 2008).

1.3 Kriminogenní aspekty nebezpečného pronásledování

Cílem následující části práce je poskytnout náhled na stav, intenzitu, strukturu a dynamiku trestného činu (dále i „TČ“) nebezpečné pronásledování v ČR s použitím údajů ze statistických přehledů kriminality a dále přiblížit původ jeho vzniku.

1.3.1 Fenomenologie nebezpečného pronásledování

Fenomenologie jako nauka o jevech se v odvětví kriminality zabývá zkoumáním jejich projevů. Snaží se hledat odpovědi na otázky, jaký je stav kriminality, její struktura a dynamika na určitém území. Informace, které kriminální fenomenologie dokáže získat a zpracovat, mají úlohu při objasňování příčin kriminality, při ověřování kriminologických teorií a slouží k hledání vhodných forem trestní politiky a hodnocení jejího působení (Svatoš, 2012).

1.3.1.1 Stav nebezpečného pronásledování

Stavem neboli rozsahem se v oboru kriminologie rozumí počet trestných činů a případně činů jinak trestných, které byly zjištěny na daném území za určitý časový úsek (Válková et al., 2012). V rámci území jde zpravidla o území státu, případně kraje nebo města. Časový úsek bývá obvykle vyjádřen jedním rokem nebo měsícem

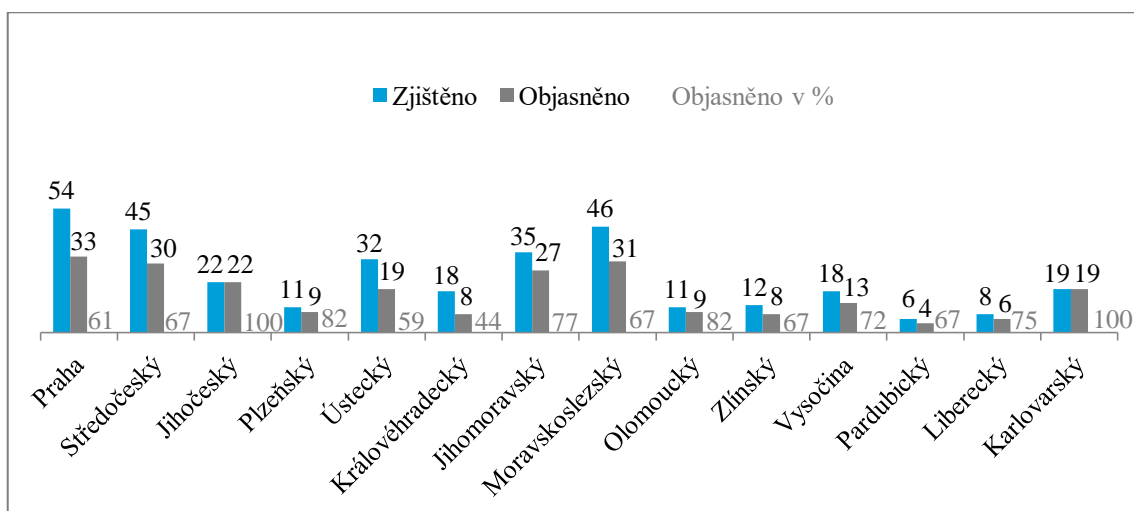
(Tomášek, 2010). Zdrojem informací o rozsahu kriminality jsou pro účely této práce policejní statistiky o kriminalitě. Ty obsahují údaje zaznamenávající počet trestných činů, které byly policii ohlášené, nebo které sama odhalila a následně zaregistrovala (Lubelcové, 2009). Jedná se tedy o údaje o tzv. kriminalitě zjištěné neboli registrované (Lubelcová, 2009). Ne všechny spáchané trestné činy jsou ale oznámeny nebo policií odhaleny. Utajené trestné činy pak tvoří oblast kriminality latentní neboli skryté (Tomášek, 2010). Ta se dle Lubelcové (2009) pohybuje v rozmezí 3–5násobku kriminality zjištěné. To, kolik kriminality bude registrováno a kolik jí zůstane skryto, závisí zejména na ochotě oznamovat trestné činy, protože policie svou vlastní činností odhalí zhruba 10 % ze zjištěné kriminality (Tomášek, 2010).

Jelikož kriminální statistiky vychází z kriminality registrované, je míra jejich spolehlivosti ovlivněna právě tím, nakolik jsou občané ochotni spáchané trestné činy ohlásit (Tomášek, 2010). Důvody, kvůli nimž se o skryté části kriminality policie nedozvěděla, a tudíž ji nemohla oficiálně zaznamenat, jsou například tyto:

- o spáchaném činu nikdo s výjimkou pachatele neví,
- svědci si překročení zákona nejsou vědomi nebo jej tolerují,
- v souvislosti se spáchaným činem se nikdo necítí být obětí,
- nedostatek síly a moci čin oznámit, strach z ponížení či odsouzení,
- vztah k pachateli a snaha jej chránit nebo strach z jeho pomsty,
- vyhýbání se spolupráci s policií na základě vnitřního přesvědčení,
- rozhodnutí řešit situaci svépomocí,
- vzniklá škoda je zanedbatelná,
- nedůvěra ve schopnosti policie (Tomášek, 2010).

Graf na obr. 2 ukazuje počet zjištěných trestných činů nebezpečného pronásledování na území ČR v rámci jednotlivých krajů za rok 2017. Celkem bylo zjištěno 337 trestných činů nebezpečného pronásledování, z toho nejvíce v kraji Praha s 54 zjištěnými trestnými činy nebezpečného pronásledování. Naopak nejméně evidovaných případů bylo v kraji Pardubickém, kde bylo zaznamenáno 6 případů. V období roku 2017 bylo nejlepších výsledků v objasňování dosaženo v Jihočeském a Karlovarském kraji, a to se 100 % objasněných případů, v kraji Královéhradeckém naopak nedosahovala míra objasněnosti v roce 2017 ani polovinu zaregistrovaných případů (obr. 2).

Obr. 2: Stav nebezpečného pronásledování v jednotlivých krajích ČR v roce 2017

Zdroj: Autor, na základě údajů ze statistického přehledu kriminality za rok 2017

1.3.1.2 Intenzita kriminality

Intenzitou neboli úrovní kriminality lze objektivněji hodnotit zatížení obyvatelstva určitého území kriminalitou (Svatoš, 2012). Intenzita kriminality je vyjádřena jako rozsah kriminality přepočítaný na počet obyvatel žijících ve sledovaném období na daném území (Tomášek, 2010). Výsledek je vyjádřen indexem kriminality na 10 000 nebo 100 000 obyvatel. Vzorec pro výpočet indexu kriminality je následovný (Svatoš, 2012):

$$\text{Index kriminality} = \frac{\text{počet TČ v daném období}}{\text{počet obyvatel daného území}} \times 10\,000 \text{ (100\,000)}$$

V tabulce 2 lze sledovat vývoj zatížení obyvatel ČR nebezpečným pronásledováním. Intenzita kriminality je zde vyjádřena indexem na 100 000 obyvatel. Nejvyšší zatížení nebezpečným pronásledováním bylo v roce 2010, kdy na 100 000 obyvatel ČR připadlo 5,11 případů tohoto trestného činu. Naopak nejnižší zatížení můžeme sledovat v roce 2017, kdy na 100 000 obyvatel připadlo 3,19 trestných činů nebezpečného pronásledování (tab. 2). Je ovšem třeba mít na paměti, že i v případě hodnocení zatížení obyvatelstva nebezpečným pronásledováním se vychází z počtu registrovaných trestných činů, a proto se reálné zatížení obyvatelstva může oproti tomu statistickému lišit v souvislosti s mírou skryté kriminality v daném roce, a tedy i s ohledem na spolehlivost kriminální statistiky (Tomášek, 2010). Současně je třeba se na vývoj zatížení obyvatelstva nebezpečným pronásledováním dívat společně s vývojem zatížení celkovou kriminalitou, která v ČR dle zaznamenané trestné činnosti policejními

statistikami dlouhodobě klesá (Diblíková et al., 2016), proto dále tabulka 3 ukazuje intenzitu celkové kriminality na 100 000 obyvatel ČR (tab. 3). Následující tabulka 4 pak nabízí pohled na podíl nebezpečného pronásledování na celkové kriminalitě v průběhu let 2010 až 2017. Z dat je patrné, že zastoupení nebezpečného pronásledování na celkové kriminalitě v ČR se pohybuje v řádu desetin procenta s tím, že je toto zastoupení více méně konstantní, pouze s výjimkou v roce 2015, kdy lze zaznamenat nárůst oproti průměru ostatních let. (tab. 4).

Tab. 2: Intenzita nebezpečného pronásledování v ČR v letech 2010–2017

Rok	Zjištěno n. pronásledování	Počet obyvatel ČR zaokrouhleně	Intenzita n. pronásledování na 100 000 obyv.
2010	537	10 507 000	5,11
2011	535	10 487 000	5,10
2012	485	10 505 000	4,62
2013	520	10 516 000	4,94
2014	490	10 512 000	4,66
2015	487	10 538 000	4,62
2016	395	10 554 000	3,74
2017	337	10 579 000	3,19

Zdroj: Autor, na základě údajů ČSÚ a statistických přehledů kriminality

Tab. 3: Intenzita celkové kriminality v ČR v letech 2010–2017

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Intenzita celkové kriminality	2 983	3 024	2 899	3 094	2 746	2 350	2 070	1 912

Zdroj: Autor, na základě údajů ČSÚ a statistických přehledů kriminality

Tab. 4: Podíl nebezpečného pronásledování („NP“) na celkové kriminalitě („CK“)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
CK	313 387	317 177	304 528	325 366	288 660	247 628	218 432	202 303
Z toho NP	537	535	485	520	490	487	395	337
% NP z CK	0,17	0,17	0,16	0,16	0,17	0,20	0,18	0,17

Zdroj: Autor, na základě údajů statistických přehledů kriminality

1.3.1.3 Struktura

Struktura kriminality vyjadřuje její kvalitativní stránku (Svatoš, 2012). Možností, jak delikty klasifikovat a členit, existuje více. Nejběžnější je rozdělení podle druhu trestné činnosti. Dále je často využíváno členění dle údajů o osobě pachatele, kdy jsou sledovány znaky, jako jsou pohlaví, věk a recidivita (Tomášek, 2010). Právě z tohoto členění bude práce dále vycházet.

Tabulka 5 a 6 nabízí pohled na strukturu stíhaných/vyšetřovaných osob pro trestný čin nebezpečného pronásledování z hlediska věku, recidivity a pohlaví od roku 2010 do roku 2017. Obecně lze říci, že žen jako pachatelek je výrazně méně než pachatelů mužů. Průměrně je to 9 % žen oproti 91 % mužů. Údaj o pachatelkách za rok 2017 již není dostupný. Recidivisté tvoří v rozmezí od 27 % do 48 % stíhaných/vyšetřovaných osob, přičemž jejich zastoupení se každoročně zvyšuje, s výjimkou roku 2017, kdy došlo ke značnému poklesu, který může být mimo jiné zapříčiněn změnou způsobu vykazování trestné činnosti u policie (tab. 5). V kriminalisticko-statistickém významu je recidivou míněno opakované trestní stíhání a odsouzení k trestu, jde tedy o pachatele, kteří jsou v kriminální statistice zaznamenáni opětovně (Marešová et al., 2011). Účast nezletilých a mladistvých osob na kriminalitě nebezpečného pronásledování se dlouhodobě pohybuje pod 1 %, takový pachatel je tedy spíše výjimkou (tab. 6).

Tab. 5: Struktura stíhaných/vyšetřovaných osob v letech 2010–2017

Rok	Stíháno/vyšetřováno osob celkem	Z toho recidivisté / v %	Z toho ženy / v %
2010	314	109 / 35 %	35 / 11 %
2011	380	149 / 39 %	27 / 7 %
2012	321	129 / 40 %	38 / 12 %
2013	328	136 / 42 %	27 / 8 %
2014	318	142 / 45 %	29 / 9 %
2015	282	131 / 47 %	29 / 10 %
2016	309	148 / 48 %	27 / 9 %
2017	283	63 / 27 %	/

Zdroj: Autor, na základě údajů statistických přehledů kriminality

Tab. 6: Struktura stíhaných/vyšetřovaných osob v letech 2010–2017

Rok	Stíháno/vyšetřováno osob celkem	Z toho nezletilí 1–14 let / v %	Z toho mladiství 15–17 let / v %
2010	314	0 / 0 %	3 / 1 %
2011	380	1 / 0,3 %	1 / 0,3 %
2012	321	0 / 0 %	2 / 0,6 %
2013	328	3 / 0,9 %	0 / 0 %
2014	318	1 / 0,3 %	2 / 0,6 %
2015	282	0 / 0 %	1 / 0,4 %
2016	309	1 / 0,3 %	2 / 0,6 %
2017	283	0 / 0 %	1 / 0,4 %

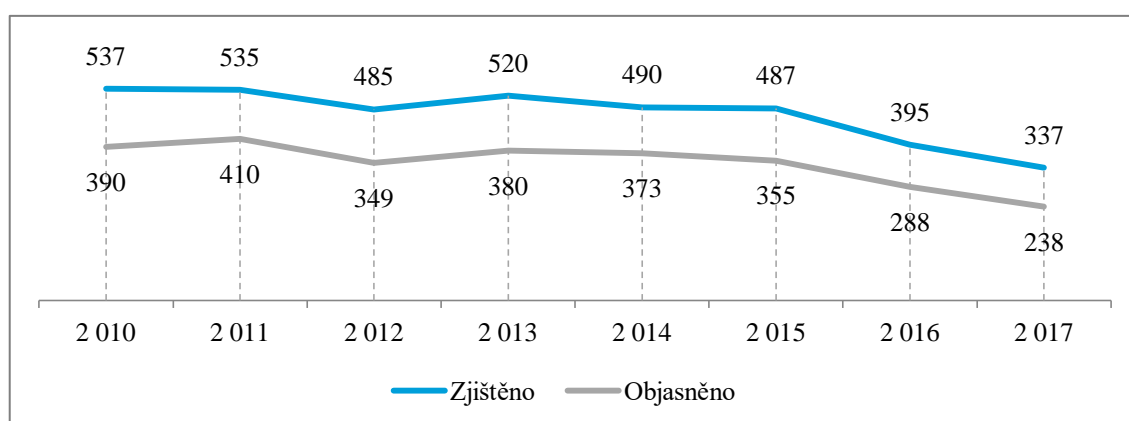
Zdroj: Autor, na základě údajů statistických přehledů kriminality

1.3.1.4 Dynamika

Dynamika označuje vývoj trestné činnosti v pohybu a změně za sledované období na daném území. S dynamikou souvisí pojem tendence neboli trend kriminality, kdy je možné sledovat tři typy trendů, a to stagnující, vzestupný a klesající typ (Svatoš, 2012).

Graf na obr. 3 ukazuje klesající tendenci výskytu zjištěných případů nebezpečného pronásledování, výjimkou byl rok 2013, kdy bylo zaregistrováno o 35 případů více než v předchozím roce (obr. 3). Jak ovšem bylo zmíněno výše, v průběhu let lze sledovat i klesající tendenci zaznamenané trestné činnosti v ČR (Diblíková et al, 2016).

Obr. 3: Dynamika TČ nebezpečné pronásledování v ČR od roku 2010–2017

Zdroj: Autor, na základě údajů statistických přehledů kriminality

Pro úplnost této části práce představuje tabulka 7 zjednodušenou formu statistických přehledů kriminality z daných let, s níž bylo pracováno při sestavování grafů a tabulek o stavu, struktuře a intenzitě kriminality nebezpečného pronásledování (tab. 7). Objasněnost v % byla pro přehlednost zaokrouhlena na celé jednotky.

Tab. 7: Zjednodušená tabulka statistických přehledů kriminality k NP

Rok	Zjištěno	Objasněno skutků		Stíháno/vyšetřováno osob				
	Počet	Počet	v %	Celkem	Recidivisté	Nezletilí 1–14 let	Mladiství 15–17 let	Ženy
2010	537	390	73	314	109	0	3	35
2011	535	410	77	380	149	1	1	27
2012	485	349	72	321	129	0	2	38
2013	520	380	73	328	136	3	0	27
2014	490	373	76	318	142	1	2	29
2015	487	355	73	282	131	0	1	29
2016	395	288	73	309	148	1	2	27
2017	337	238	71	283	63	0	1	/

Zdroj: Autor, na základě údajů statistických přehledů kriminality

1.3.2 Etiologie stalkingu

Etiologie stalkingu se ptá po původu a příčinách jeho výskytu. Je otázkou, proč se ze skupiny osob nacházejících se v obdobné životní situaci jen některá uchýlí ke stalkingu, ostatní nikoliv (Čírtková, 2008).

Z trestněprávního hlediska je nebezpečné pronásledování řazeno do skupiny trestných činů proti pořádku ve věcech veřejných (hlava X) a podskupiny trestných činů narušujících soužití lidí (Šlámal, 2012). Na základě tohoto zařazení jej policejní statistiky řadí do tzv. násilné kriminality (Svatoš, 2012). Příčiny původu stalkingu proto mohou být v některých případech shodné s příčinami původu jiných násilných trestných činů. Zjednodušeně lze rozlišit dvě skupiny etiologických činitelů násilné kriminality, z nichž první skupina má svůj původ v rodině, ve které dítě vyrůstá, a v jejím vlivu na chování, kdy agresivita pramení obvykle z napodobování. Druhou skupinu etiologických činitelů násilné kriminality tvoří normy chování platné ve společnosti obecně. Jedinec, který vyrůstá ve společnosti, jež definuje násilí jako funkční chování, může tyto násilné hodnoty přijímat za sobě vlastní (Novotný et al., 2004). Novotný et al. (2004) mezi další příčiny násilné kriminality řadí dále ekonomickou nerovnost, kulturní dezintegraci, rasové nerovnosti, biologické a osobnostní faktory, nadužívání návykových látek, duševní onemocnění nebo vliv médií.

V souvislosti s problematikou původu vzniku stalkingu zastává mnoho teorií názor, že stalking je důsledkem zvláštní osobnosti pronásledovatele, kdy s jejím vznikem je nejčastěji zdůrazňován význam raných vývojových stadií osobnosti (Čírtková, 2008). Také Guelke a Sorell (2016) uvádí, že značný počet pachatelů zažilo v raném dětství nechtěné odloučení od rodiče nebo jiné dospělé osoby poskytující péči a lásku.

1.3.2.1 Teorie vazby

Teorie vazby říká, že lidé, kteří si v dětství vybudují zdravý, stabilní a emocionálně uspokojivý vztah k vazbové osobě (například matce), dokážou lépe zacházet se sociálními a intimními vztahy v dospělosti (Čírtková, 2008). Projevy stalkera, jako jsou zlost a neschopnost oprostít se od bývalého partnera či svého idolu, jsou dávány do souvislosti s poruchami při budování vztahu k vazbové osobě nebo jeho úplnou absencí v dětství pronásledovatele (Čírtková, 2008). Dítě, které si v dětství utvořilo ambivalentní typ vazby, se projevuje značnou úzkostí při separaci od vazbové osoby a snaha zůstat jí nablízku se stává jeho adaptivní strategií (Wernerová, 2011).

1.3.2.2 Psychoanalytická teorie

I v rámci této teorie je dle Čírtkové (2008) vyzdvihována důležitost raných zážitků z dětství. Pokud má dítě zdravý vztah k objektu (druhé osobě, matce), může se jeho osobnost rozvinout. Získává o sobě pozitivní zkušenosti, vnímá samo sebe jako plnohodnotnou a důležitou osobnost. Později v procesu jejich oddělení se nadále ubírá zdravou cestou. Dojde-li v dětství k poruchám tohoto vztahu, vznikají dysfunkční způsoby jednání. Úzkost ze ztráty důležité osoby se projevuje jako nezdravé přilnutí, ale i devalvace a agresivní odmítání objektu. Takové dítě pak v dospělosti není schopné zvládat situace spojené s rozchodem a ukončením vztahu (Čírtková, 2008).

1.3.2.3 Psychodynamická teorie

Psychodynamická teorie se v souvislosti se vznikem stalkingu přiklání k psychopatologii pronásledovatele. Za příčinu stalkingu je považována osobnostní porucha pachatele. Z těchto poruch je pak klíčová především narcisistická a hraniční porucha osobnosti (Čírtková, 2008). Lidé s hraniční poruchou osobnosti jsou ve vztahu k druhým lidem nejistí, bojí se jejich odmítnutí a současně potřebují jejich přijetí. Budují tak buď vztahy závislé a těsné, přičemž neustále vyhledávají společnost určité osoby, nebo se naopak mohou chovat chladně a lhostejně (Grambal et al., 2017). Osoby s narcisistickou poruchou osobnosti mnohdy nabývají dojmu, že mají oprávnění zneužívat ostatní a v interpersonálních vztazích prosazují zvláštní pravidla, která si dle nich pro svou vlastní jedinečnost zaslouží (Praško, 2009). Kritici psychodynamické teorie ale zdůrazňují, že nelze u každého pronásledovatele najít symptomy dokazující diagnózu poruchy osobnosti (Čírtková, 2008).

1.4 Oběť z hlediska práva a viktimologie

Právní definici oběti uvádí zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o obětech trestných činů“). Tento zákon bere v potaz lidské hledisko v nazírání na oběť trestného činu a uplatňování jejich práv. Oproti trestnímu zákoníku a trestnímu řádu pracujících s termínem poškozený, jímž se rozumí nejen osoba fyzická, ale také právnická (Velikovská, 2016). Za oběť se dle zákona o obětech trestných činů, § 2, odstavce 2, považuje fyzická osoba, jíž pachatel trestným činem ublížil na zdraví, přivodil majetkovou či nemajetkovou újmu nebo na jejíž úkor se trestným činem obohatil. A dále § 2, odstavec 3, zákona o obětech trestných činů říká, že v případě, kdy tato oběť následkem trestného činu přijde o život,

je zákonem za oběť pokládán také příbuzný v přímé linii, sourozenec, osvojenec, osvojitel, manžel nebo registrovaný partner, případně druh, je-li osobou blízkou.

Viktimologie jako nauka o obětech rozlišuje dvě skupiny obětí. První skupinu tvoří oběť přímá neboli primární. Takovou obětí je osoba přímo poškozená trestným činem, a pokud ta přijde následkem trestného činu o život, pak se za primární oběť posuzují také pozůstalí. Druhou skupinou jsou oběti nepřímé neboli sekundární, těmi jsou osoby blízké oběti (Čírtková, Vitoušová et al., 2007). Termínem oběť bude, v rámci této práce, dále míněna oběť primární, přímo poškozená stalkingem.

1.4.1 Oběť stalkingu

Čírtková (2008) říká, že to, zda se jedinec stane obětí stalkingu, nezávisí na jeho věku, pohlaví, postavení, ani vzhledu. A obětí trestného činu se opravdu může stát kdokoliv bez ohledu na tyto aspekty. Z průzkumů ale vyplývá, že pravděpodobnost, se kterou se někteří jedinci mohou stát obětí, je u některých větší než u jiných (Tomášek, 2010). Tento předpoklad stát se obětí trestného činu je označován termínem viktimnost (Svatoš, 2012), případně viktimita (Velikovská, 2016). Viktimnost je zvyšována sociální viditelností kupříkladu u veřejně známých osobností, ale také sociální izolací, kterou jsou ohroženi třeba osamělí senioři anebo bezdomovci (Matoušková, 2013). U stalkingu výzkumy ukazují početnější zastoupení žen, mnohdy jde o bývalé partnerky pachatele nebo osamělé ženy (Šámal, 2012). Podle Čírtkové (2008) je ze statistického hlediska častější oběť bez partnera nebo osoba po rozchodu. Dalším společným rysem některých obětí může být také submisivní a pasivní role ve vztazích (Čírtková, 2008). Šámal (2012) dále uvádí, že obětí se mohou stát i slavné osobnosti z veřejného a uměleckého života, nezřídka i příslušníci určitých profesí, jako jsou například učitelé, advokáti, soudci nebo lékaři. Také sociální pracovníci jsou ohroženi stalkingem kvůli povaze své práce, například v situaci, kdy pomáhají jedincům s poruchami duševního zdraví a ti získají falešnou představu o jejich vztahu (Regehr, Graham, 2011).

1.4.2 Následky stalkingu

Trestný čin je pro oběť jen začátkem, po němž následují další újmy, jež ji zraňují a poškozují. Celý tento proces je nazýván viktimizací (Čírtková, Vitoušová et al, 2007). Z pohledu viktimologie je stalking specifickým trestným činem, jelikož se skládá z mnoha incidentů a oběť se neustále cítí v ohrožení a obává se toho, co bude následovat (Čírtková, 2008). Dle Tomáška (2010) u takovýchto deliktů platí, že největší

bolest nepůsobí jednotlivé incidenty, které samy o sobě nemusí být tak závažné, nýbrž fakt, že jim je oběť vystavena soustavně a dlouhodobě. Oproti jiným jednorázovým činům tak dochází k opakované viktimizaci oběti, která nemá prostor se se svou zkušeností postupně vyrovnávat (Čírtková, 2008). To, jakým způsobem změní zkušenost s trestným činem další život oběti a jaký význam jí bude přikládat, ovlivňuje osobnost jedince a životní situace, ve které se aktuálně nachází (Čírtková, Vitoušová et al., 2009). Tomášek (2010) uvádí, že pokud se oběť nachází v tíživé situaci, pak je pro ni prožívání následků trestného činu bolestivější. Dalšími faktory, které dle Čírtkové, Vitoušové et al. (2007) ovlivňují míru prožívání trestného činu, patří okolnosti jeho spáchání a reakce blízkého okolí oběti. Z toho vyplývá, že dopady obdobných deliktů jsou vždy individuální a mohou být pro některou oběť závažnější než pro jinou (Tomášek, 2010).

1.4.2.1 Viktimizace oběti z hlediska bezprostřednosti

V procesu viktimizace je rozlišována viktimizace primární a sekundární (Michančová, 2009). Michančová (2009) definuje primární viktimizaci jako souhrn takových poškození, která nastala v přímém důsledku trestného činu. Tato poškození jsou primárními ranami, které pachatel oběti způsobí. Sekundární viktimizace, jak uvádí Matoušková (2013), je negativní dopad reakcí jednotlivců a institucí na oběť trestného činu. Tato forma viktimizace je vyvolána nedostatkem pochopení pro utrpení, jež poškozený prožívá. U oběti se dostavují pocity nejistoty, izolace a odcizení od společnosti, ve kterou ztrácí důvěru (Matoušková, 2013). Zdrojem sekundární viktimizace může být:

- pachatel trestného činu (např. zastrašováním oběti, která chce trestný čin nahlásit),
- sociální prostředí (např. reakce blízkého okolí oběti, medializace případu),
- necitlivý postup ze strany orgánů činných v trestním řízení (Svatoš, 2012).

Někteří autoři se zmiňují ještě o viktimizaci terciární (Svatoš, 2012; Matoušková, 2013; Velikovská, 2016). Tou se rozumí stav, kdy se oběť s prožitým traumatickým zážitkem není schopna vyrovnat, mění svůj životní styl a hodnoty, a to i navzdory tomu, že objektivně již k nápravě a obnově sociálních vztahů došlo (Svatoš, 2012).

1.4.2.2 Psychická a emocionální újma

Psychická újma představuje psychické utrpení oběti, které může mít nejrůznější podobu a rozsah (Michančová, 2009). Řada autorů se shoduje v tom, že stalking může u oběti vyvolat vážné duševní problémy, jakými jsou panika, úzkosti či deprese

(Shapland, Hall, 2007; Buskotte, 2008; Korkodeilou, 2016). Některé oběti dokonce uvažují o sebevraždě nebo se o ni i pokusily (Čírtková, 2008; Buskotte, 2008; Korkodeilou, 2016). Čírtková (2008) a Korkodeilou (2016) uvádí i případy, kdy oběť vykazovala symptomy posttraumatické stresové poruchy. Shapland a Hall (2007) říkají, že nejčastější reakcí oběti na trestný čin je hněv, ten pociťuje i oběť stalkingu vůči svému pronásledovateli (Buriánek et al., 2015; Korkodeilou, 2016). Zároveň se ale objevuje i sebeobviňování (Matoušková, 2013; Korkodeilou, 2016). Oběť zažívá bezmoc a beznaděj spojenou se ztrátou kontroly nad vlastním životem a nemožností zastavit pachatelovo jednání (Tomášek, 2010; Korkodeilou, 2016). Další pocity, jimž je oběť vystavena, jsou nervozita, nejistota, vnitřní neklid, lekavost a podezíravost (Čírtková, Vitoušová et al., 2007; Čírtková, 2008). Korkodeilou (2016) dále zmiňuje pocit osamělosti. Buriánek et al. (2015) zdůrazňují důležitost obavy o vlastní bezpečnost nebo bezpečnost ostatních, která je zmiňovaná v právních definicích stalkingu.

1.4.2.3 Újma na zdravotním stavu

Do zdravotního stavu se může promítnout prožívaná psychická újma (Tomášek, 2010). Výjimkou tak nejsou noční můry a poruchy spánku (Čírtková, 2008; Buskotte, 2008). Mezi další zdravotní následky patří bolesti hlavy, žaludeční potíže či nechutenství (Tomášek, 2010; Buskotte, 2008). Dle Tomáška (2010) přitahují největší pozornost dopady, které má trestný čin na život a zdraví obětí. Narušení fyzické integrity od lehkých zranění až po úmrtí se může vyskytnout i u stalkingu, Šámal (2012) upozorňuje na zvýšené riziko násilného chování u pachatelů, kteří jsou bývalými partnery obětí.

1.4.2.4 Sociální újma a újma na kvalitě života

Pro oběť je obtížné udržet si svůj běžný životní styl (Čírtková, Vitoušová et al., 2007), proto i v případech mírnějších variant stalkingu se může rozhodnout k výrazným změnám (Čírtková, 2008). Takovými změnami může být například změna telefonního čísla, bydliště, zaměstnání nebo i obvyklé denní rutiny (Korkodeilou, 2016). Dalšími strategiemi, kterými se oběť snaží vyhnout setkání s pachatelem, dochází k její vlastní izolaci, protože má pocit, že musí upustit od společenského života (Korkodeilou, 2016). Oběti se mohou vzdát i svých volnočasových koníčků a dalších aktivit (Buskotte, 2008). V důsledku chování pronásledovatele může dojít k přetrhání vztahů s přáteli či kolegy (Buskotte, 2008), mohou se objevit i konflikty s blízkým okolím (Tomášek, 2010),

neboť oběť pociťuje nedůvěru, a mnohdy i pevné vztahy s partnerem mohou být zničeny (Čírtková, Vitoušová et al., 2007). V oblasti vztahů je pro oběť obtížné nejen ty staré udržet, ale i nové navazovat (Korkodeilou, 2016). Mnohé sociální dopady mohou ovlivnit výdělečný potenciál oběti (Shapland, Hall, 2007). Oběť může být v pracovním životě poškozena i ztrátou dobré pověsti (Čírtková, 2008) a snížením pracovní výkonnosti (Tomášek, 2010). Korkodeilou (2016) uvádí, že stalking značně poškozuje autonomii oběti a kvalitu jejího života. Guelke a Sorell (2016) pak připomínají, že jednání pachatele stalkingu s sebou nese narušení soukromí.

1.4.2.5 Finanční a materiální újma

Čírtková (2008) uvádí, že stalking znamená pro oběť materiální újmu až ve 47 % případů. Zvýšené náklady jsou spojené například s investicemi do bezpečnostních opatření (nové zámky, alarmy či změna telefonního čísla), na opravy pachatelem poškozeného majetku či pořízení majetku odcizeného (Shapland, Hall, 2007; Korkodeilou, 2016). Zhoršená finanční situace může nastat také v případě, kdy je oběť nucena vzít si neplacené volno, změnit svou práci nebo když v důsledku pachatelova jednání o práci přijde. Další výdaje mohou být spojené s potřebou změnit místo bydliště (Čírtková, 2008; Korkodeilou, 2016). Čírtková (2008) dále zmiňuje také náklady spojené s financováním právníků. Shapland a Hall (2007) pak přidávají i náklady na dopravu (kvůli přítomnosti u soudu).

1.4.3 Doporučení pro oběti stalkingu

Následující část práce si klade za cíl poskytnout informace o doporučeních a radách pro oběť stalkingu, ať už se rozhodne se svou situací vypořádat sama, nebo požádá o pomoc zvenčí. Předkládané strategie jsou doporučovány autory odborné literatury, poskytovateli odborné pomoci obětem trestných činů, případně Policií České republiky. Mezi základní všeobecně doporučované postupy patří:

Důrazné odmítnutí kontaktu s pronásledovatelem (Čírtková, 2008; Buskotte, 2008; Baláková, 2014). Čírtková (2008) říká, že oběť musí svůj nezájem dát pronásledovateli najevo jednoznačně a jasně. Doporučením projektu Nenechte si ubližovat je sdělení nezájmu nejlépe písemnou formou, aby mohlo být v případě potřeby použito jako důkaz při soudní řízení (KRAV MAGA o. s., ©2013–2014). Buskotte (2008) připomíná, že po sdělení odmítnutí není třeba žádného dalšího vysvětlování a obhajování, oběť má následně zcela přerušit všechny kontakty.

Okamžité přerušení veškerých kontaktů s pronásledovatelem (Čírtková, Vitoušová et al., 2007; Bílý kruh bezpečí, ©2009a). Tento přístup Čírtková (2008) nazývá jako strategii nulové reakce. Oběť by měla ignorovat všechny pokusy o kontakt, nezvedat telefonáty, nereagovat na SMS zprávy, vzkazy ani urážky od pronásledovatele a především v této strategii vytrvat, jelikož častou chybou je, že oběť pod tíhou emocí začne komunikovat, čímž nevědomky svého pronásledovatele povzbudí k dalším činům (Čírtková, 2008). Důrazně se nedoporučuje scházení s pachatelem pod příslibem posledního setkání (Čírtková, 2008), neboť pachatel svůj slib nikdy nedodrží. Navíc by se oběť zbytečně vystavila nebezpečí (KRAV MAGA o. s., ©2013–2014).

Shromáždění důkazů o aktivitách pronásledovatele (Čírtková, 2008; Buskotte, 2008; Bílý kruh bezpečí, ©2009a; Policie ČR, ©2018). Veškeré důkazy o aktivitách pachatele, jako jsou například SMS zprávy, vzkazy či dopisy je třeba uchovat. V případě, že pronásledovatel poškodí majetek, je vhodná fotodokumentace. Dobré je vést záznamy o veškerých pokusech o kontakt, a to s detaily o tom, kdy, kde a jakým způsobem ke kontaktu došlo, případně také informace o svědcích, kteří mohou incident potvrdit (Čírtková, Vitoušová, et al., 2007; Buskotte, 2008).

Změna návyků a vyhýbání se setkání s pronásledovatelem (Bílý kruh bezpečí, ©2009a; Baláková, 2014; Policie ČR, ©2018). Policie ČR (©2018) oběti doporučuje měnit své zvyky, trasy a časy, které jsou pronásledovateli známy a jež může využívat k pronásledování. Vhodné je vyhýbání se místům, kde hrozí setkání. V případě telefonního teroru lze přistoupit k změně telefonního čísla (Baláková, 2014). Čírtková (2008) poukazuje na fakt, že oběť sice nemá pod kontrolou chování pachatele, ale změnou chování vlastního může přispět k zamezení pronásledování.

Informování o probíhajícím stalkingu a žádost o pomoc důvěryhodných osob (Čírtková, 2008; Bílý kruh bezpečí, ©2009a; Baláková, 2014; Policie ČR, ©2018). Pro oběť je výhodné, když překoná ostych a svěří se se svým problémem blízkým lidem v osobním či pracovním životě. Předejde tak možnosti, že pronásledovatel tyto osoby zmanipuluje a zároveň tak zvýší svoji ochranu (Čírtková, 2008).

Dále je doporučováno: Opatrné nakládání s osobními údaji, pečlivě vybírat, komu oběť poskytne nové telefonní číslo či informace o svých plánech (Baláková, 2014; Policie ČR, ©2018;). Zkontrolovat nastavení soukromí na Facebooku, případně jiných sociálních sítích (KRAV MAGA o. s., ©2013–2014). Vyhledávat si informace, jež přispějí k řešení nastalé situace (Čírtková, Vitoušová et al., 2007). Důvěřovat své intuici, oběť by neměla podceňovat situaci, která se nezdá být v pořádku (Bílý kruh

bezpečí, ©2009a). Oběť by vždy u sebe měla mít mobilní telefon s rychlou volbou na policii nebo známé (Policie ČR, ©2018). Kontaktovat policii v případě přímého ohrožení (Policie ČR, ©2018). Baláková (2014) radí večerní doprovod oběti domů a výměnu zámků u dveří bytu po rozchodu s partnerem. V neposlední řadě je důležité nepodceňovat výhrůžky fyzickým napadením či smrtí (KRAV MAGA o. s., ©2013–2014).

Přístup, který oběť ke stalkingu zaujme, může být svou povahou aktivní, nebo pasivní. K pasivnímu přístupu, kam lze řadit například ignorování a vyhýbání se pronásledovateli, se uchyluje více než polovina dotazovaných obětí. Tento přístup je i z pohledu odborníků hodnocen jako vhodný (Buriánek et al., 2015). Ovšem i některé aktivní přístupy mají své výhody, zejména vyhledávání pomoci a podpory a včasné informování lidí z osobního i pracovního prostředí o probíhajícím stalkingu dokážou zmírnit pocity bezmoci a posílit vnitřní sílu oběti (Čírtková, 2008).

1.4.4 Doporučení pro osoby blízké oběti stalkingu

Z výsledků průzkumu, který prezentuje Buriánek et al. (2015), plyne, že většina obětí stalkingu se se svým problémem někomu svěřila. Nejčastěji se jednalo o přátele a sousedy, hned v zápětí o nejbližší rodinu (Buriánek et al., 2015). Často ovšem osoby z nejbližšího okolí neví, jakým způsobem reagovat (Michančová, 2009). Mnohdy si neumí představit, jak je neustálé pronásledování a obtěžování vyčerpávající (Buskotte, 2008). Čírtková (2014) uvádí, že lidé v okolí oběti mohou reagovat mnoha způsoby, mezi něž patří například empatie, odmítnutí nebo i obviňování. Pokud se navíc stalkingu dopouští pronásledovatel kvůli údajné lásce k oběti, mohou někteří lidé vyjádřit pochopení pro jeho chování (Čírtková, 2008). Buskotte (s 52, 2008) upozorňuje na nevhodné reakce typu „*To přece není tak strašné, že ti občas zavolá, ne?*“. Čírtková (2009) upozorňuje na nejčastější problematické chování osob, kterým se oběť svěří, tj. ignorování trestného činu. Jde o strategii, kdy se informovaná osoba rozhodne vyhýbat rozhovoru o prožitém traumatu, jelikož má dojem, že tak oběť na celou záležitost dříve zapomene.

1.4.5 Pomoc právní a sociální

Čírtková, Vitoušová et al. (2007) radí ohrožené osobě, aby již v počátcích hledala informace, které by jí pomohly nastalou situaci řešit. K vyhledávání subjektů, které by mohly tyto cenné informace oběti dát, slouží Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů (dostupný z: <https://otc.justice.cz>). Využít ho mohou jednak oběti

samotné při hledání nejbližší dostupné pomoci v místě svého bydliště, ale také subjekty, jež jsou oběti povinné informovat (Tender systém s. r. o., ©2013–2018). Zákon o obětech trestných činů v § 48 uvádí, že Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů zprostředkovává informace o zapsaných advokátech, subjektech poskytujících sociální a psychologické poradenství, střediscích probační a mediační služby a subjektech, které poskytují právní informace či restorativní programy. Dále existuje Registr poskytovatelů sociálních služeb (dostupný z: <http://iregistr.mpsv.cz>), zřízený na základě zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Zde lze nalézt informace o subjektech, jež poskytují sociální služby. Pro oběti trestné činnosti jsou jimi například intervenční centra, krizová pomoc, telefonická krizová pomoc a odborné sociální poradenství (zákon o sociálních službách, 2006). V ČR patří k poskytovatelům pomoci obětem kriminality například Bílý kruh bezpečí, který kromě odborného sociálního poradenství provozuje také bezplatnou linku pro oběti kriminality a domácího násilí na telefonním čísle 116 006 (Bílý kruh bezpečí, ©2009b).

Zákon o obětech trestných činů v hlavě II stanovuje práva, která oběti trestného činu náleží. Kromě práva na poskytnutí odborné pomoci je to právo na informace, na ochranu před hrozícím nebezpečím, na ochranu soukromí, na ochranu před druhotnou újmou nebo právo na peněžitou pomoc.

2 Praktická část

2.1 Cíl práce a výzkumné otázky

Cílem práce bylo zjistit a popsat, jakým způsobem stalking subjektivně ovlivňuje každodenní život oběti a způsob trávení volného času v souvislosti s tím, jaké druhy stalkingu pachatel použil a současně zjistit, na koho se oběť obrátila o pomoc, a zda měla důvěru v pomoc policie.

Na základě uvedených cílů práce byly stanoveny tyto hlavní výzkumné otázky („HVO“) a s nimi související dílčí výzkumné otázky („DVO“):

HVO1: Jaké druhy stalkingu pachatel použil?

DVO1: Jaké dopady měl stalking na oběti?

DVO2: Jak probíhající stalking ovlivnil trávení volného času obětí?

HVO2: Jaké možnosti pomoci oběti stalkingu využily?

DVO3: V jaké míře důvěřují oběti stalkingu pomoci policie?

2.2 Metodika výzkumu

K dosažení cílů práce byla vybrána kvalitativní výzkumná strategie, jelikož nezůstává na povrchu zkoumaného problému, ale poskytuje hloubkový popis (Hendl, 2016). Autor dále uvádí, že tato forma výzkumu je realizována prostřednictvím delšího a intenzivního kontaktu se situací jednotlivce nebo skupiny. Klíčem k porozumění zvoleného problému jsou pak slova, která tito jedinci píší či říkají (Walker, 2013). Porozumění člověku a jeho pohledu na zkoumaný problém je dle Gavory (2008) hlavním cílem kvalitativní výzkumné strategie.

2.2.1 Metoda a technika sběru dat

K získání dat byla zvolena metoda dotazování, pro kterou je dle Reichela (2009) typické získávání informací formou kladení otázek. Rozhovory s respondenty považuje Walker (2013) za jeden z nejdůležitějších zdrojů dat kvalitativního výzkumu.

Dotazování bylo provedeno technikou strukturovaného rozhovoru. Jeho výhodou je shodná tematická struktura, díky níž mohou být získané informace snáze vyhodnoceny (Reichel, 2009). Otázky strukturovaného rozhovoru jsou voleny předem s rozvahou a pečlivou formulací (Hendl, 2016). Strukturovaný rozhovor této práce se z větší části skládá z otevřených otázek, jež nenabízejí možnosti odpovědi, respondent tak může odpovědět tak, jak sám chce (Reichel, 2009).

Rozhovor je členěn do pěti částí, z nichž první obsahuje otázky týkající se základních informací o respondentovi, pachateli a délce trvání stalkingu. Druhá část je zaměřená na zjištění metod stalkingu, k nimž se pachatel uchýlil. Třetí část obsahuje otázky týkající se následků, které respondent v souvislosti se stalkingem prožíval. Čtvrtá část rozhovoru se ptá, koho respondent požádal o pomoc, a pátá zjišťuje důvěru ve schopnosti a pomoc policie.

- Struktura rozhovoru je součástí přílohy 4 této práce.

2.2.2 Výzkumný soubor

Respondenti byli do výzkumného souboru zařazeni záměrným výběrem. Gavora (2008) říká, že záměrný výběr je nutný k vybrání takových osob, které mají odpovídající znalosti a zkušenosti se zkoumaným problémem. Do výzkumného souboru této práce byli vybráni respondenti, kteří jsou, nebo v minulosti byli obětí stalkingu. Oslovení prvních z nich proběhlo prostřednictvím veřejné skupiny České Budějovice na sociální síti Facebook, jelikož má tato skupina velké množství dosažitelných členů z hlediska místa jejich pobytu. Dále byli respondenti osloveni prostřednictvím

diskusních fór na internetových stránkách www.vinted.cz, www.emimino.cz a www.omlazenici.cz z toho důvodu, že nejčastější obětí stalkingu je žena a že tyto diskusní servery jsou využívány především uživatelkami různých věkových kategorií. Na tyto internetové stránky byl zadán dotaz hledající vhodné respondenty ke kvalitativnímu výzkumu. Celkem bylo tímto způsobem osloveno bezmála 20 respondentů, z nichž většina nesouhlasila s uskutečněním osobního rozhovoru, pouze chtěla předat své zkušenosti v soukromých zprávách. Tito respondenti mohli následně doporučit další osobu nebo osoby, které též splňovaly kritérium pro zařazení do výzkumného souboru. Výběr, při kterém respondent sám doporučí dalšího relevantního jedince, je označován jako metoda snowball (Gavora, 2008). Snowball sampling, tj. výběr formou „kutálející se sněhové koule“, je forma kumulativního výběru, díky němuž výzkumník postupně rozšiřuje okruh osob, se kterými pracuje (Gavora, 2008). Reichel (2009) dodává, že tento výběr je zvláště vhodný tam, kde výzkumník nemá dostupné žádné seznamy výběru. Touto metodou se počet oslovených rozšířil jen nepatrně, a to o 3 respondenty. S rozhovorem mezi čtyřma očima souhlasilo nakonec šest respondentů, přičemž jeden z nich se z osobních důvodů omluvil a účast odmítl.

2.2.3 Průběh realizace výzkumu

Po výběru respondentů, kteří souhlasili s osobním rozhovorem, došlo k dohodě o setkání, jehož účelem bylo získání potřebných informací ke kvalitativnímu výzkumu práce. Samotný rozhovor byl uskutečněn na místech, která zvolili sami respondenti tak, aby se cítili co nejkomfortněji.

Z průběhu rozhovoru byl se souhlasem všech respondentů pořízen zvukový záznam pro účely jejich pozdějšího přepisu. Nahrávky rozhovorů jsou z etických důvodů uloženy u autorky práce, s výjimkou rozhovoru s respondentem č. 1, který vyslovil přání nahrávku po jejím přepsání smazat.

2.2.4 Etické hledisko výzkumu

V každém výzkumu je potřeba se zabývat etickými otázkami, které s ním souvisí. Etika výzkumu vede výzkumníky k tomu, aby své zájmy nestavěli nad zájmy osob, které se výzkumu účastní (Kutnohorská, 2009). Reichel (2009) uvádí několik pravidel, která je nutno dodržet při práci se zkoumanými osobami. Je vyloučeno osobu zkoumat bez jejího souhlasu a vědomí, do výzkumu ji lze zařadit pouze s informovaným souhlasem (Reichel, 2009). Dále autor zdůrazňuje, že osoba nesmí být nijak nucena

k účasti na výzkumu a musí být srozuměna s možností od výzkumu odstoupit. Hendl (2016) považuje za nezbytné zajistit anonymitu zkoumaných osob. V textu práce jsou proto respondenti označeni písmenem R = respondent a číslem, např. R1, R2 atd. Bezpodmínečně musí být také respektována důstojnost účastníků a veškeré zvukové/obrazové záznamy mohou být použity jen s jejich souhlasem (Reichel, 2009).

Další etický problém, specifický pro výzkum této práce, je skutečnost, že respondenti hovoří o svých zkušenostech se stalkingem, čímž se jim mohou vrátit mnohdy velmi nepříjemné vzpomínky a pocity. Rozhovor na toto téma by tak mohl pro některé z nich představovat další viktimizaci. Aby se tomuto předešlo, byli respondenti předem seznámeni s otázkami, jež rozhovor obsahoval. Pokud se i přesto chtěli na výzkumu podílet a byli ochotni na dané otázky odpovídat, mohlo být přistoupeno k samotnému rozhovoru.

- Poučený souhlas s účastí na výzkumu bakalářské práce je součástí přílohy 3.

2.3 Analýza dat a výsledky

Po nahrání rozhovorů byly pořízeny jejich písemné přepisy, které slouží k usnadnění obsahové analýzy. V těchto prepisech nebyla opravována nespisovnost mluvené řeči ani autentická slovní vyjádření.

- Přepisy rozhovorů jsou součástí přílohy 5 této práce.

2.3.1 Analýza dat otevřeným kódováním

K vyhodnocení informací, které respondenti poskytli, byla vybrána metoda otevřeného kódování. Tím se dle Hendla (2016) rozumí rozkrytí dat pro jejich další interpretaci a je způsobem zacházení s písemným materiálem. Otevřené kódování pak představuje první průchod získanými daty (Hendl, 2016). První fází otevřeného kódování tvoří roztřídění dat na jednotlivé segmenty, které spolu tvoří významový celek (Gulová, Šíp, 2013). Tato první fáze otevřeného kódování proběhla po důkladném přečtení každého rozhovoru, přičemž byly k jednotlivým slovním spojením, větám nebo odstavcům přiřazeny určité pojmy, které vyjadřovaly charakteristický význam daných částí textu. Tyto pojmy byly roztříděny do kategorií v závislosti na jejich příbuznosti k určitému tématu. Kategorizace společných pojmů do zvláštních skupin dle jejich významu je druhou fází otevřeného kódování (Gulová, Šíp, 2013).

Tabulka 8 představuje přehled kategorií, jež vznikly sloučením jednotlivých segmentů, které byly označeny společným pojmem tzv. kódem (tab. 8).

Tab. 8: Přehled kategorií a jejich názvů

Číslo kategorie	Název kategorie
K1	Základní informace o respondentech
K2	Základní informace o stalkingu
K3	Použité metody stalkingu
K4	Zvolené strategie respondentů
K5	Dopady stalkingu
K6	Poskytovatelé pomoci
K7	Role policie

Zdroj: Autor, vlastní výzkum

2.3.1.1 Kategorie č. 1 – Základní informace o respondentech

Kategorie č. 1 představuje základní informace o respondentech. Tabulka 9 shrnuje základní data, která respondenti uvedli nebo jež byla zřejmá z pozorování autora práce (pohlaví respondentů). Tyto údaje jsou zdrojem informací o pozadí, na němž k jevům výzkumem studovaných docházelo. Respondenty byly ženy ve věkovém rozmezí 22–51 let. Nejmladší oběti stalkingu bylo v době jeho spáchání 19 let, naopak nejstarší respondentce bylo 49 let. Z hlediska povolání byla mezi respondentkami zastoupena studentka, žena na mateřské dovolené, barmanka, recepční a dělnice (tab. 9).

Tab. 9: Základní údaje o respondentech

Respondent	Pohlaví	Současný věk	Věk (v době stalkingu)	Studium/povolání (v době stalkingu)
R1	žena	28	26	barmanka
R2	žena	45	33	mateřská dovolená
R3	žena	26	19	studentka/brigáda
R4	žena	22	21	recepční
R5	žena	51	49	dělnice

Zdroj: Autor, vlastní výzkum

2.3.1.2 Kategorie č. 2 – Základní informace o stalkingu

Tabulka 10 obsahuje informace o pachateli, době trvání stalkingu a době, která od něj uplynula (tab. 10). Dále respondentky hovořily o okolnostech, které předcházely prvním projevům stalkingu.

Tab. 10: Údaje o pachateli, době trvání stalkingu a době, které od něj uplynula

Respondent	Pachatel	Doba trvání stalkingu	Uplynulá doba
R1	umanutý ctitel	přes 2 měsíce	2 a půl roku
R2	bývalý přítel	3 až 4 roky, s přestávkami	12 let
R3	bývalý přítel	necelé 2 měsíce	7 let

R4	bývalý přítel	asi 3 měsíce	1 rok
R5	bývalý přítel	zhruba 1 rok	2 roky

Zdroj: Autor, vlastní výzkum

Z rozhovorů vyplynulo, že nejčastějším pachatelem byl bývalý přítel, který se stalkingu dopustil ve 4 případech z 5. V jednom případě byl pachatelem stalkingu umanutý ctitel, kterého respondentka č. 1 popsala takto: *„Byl to známej jednoho kamaráda. Když začal s prvníma esemeskama, tak to bylo po naší první schůzce. Takže pro mě vlastně cizí člověk.“*

Doba, po kterou docházelo k některým z projevů stalkingu, byla ve všech případech delší než jeden měsíc, čímž byla splněna podmínka dlouhodobosti, kterou zmiňuje trestní zákoník v § 354, neboť Šámal (2012) tuto podmínku konkretizuje jako období trvající minimálně 4 týdny, během nichž dojde k více než 10 pokusům o kontakt.

Dále respondentky hovořily o okolnostech, jež předcházely prvním projevům stalkingu. V případě pachatele, kterým byl bývalý přítel, předcházel stalkingu rozchod s obětí, případně odmítnutí další schůzky s umanutým ctitelem.

R1: *„Začalo to, když jsem mu po první schůzce napsala, že mu nechci dávat falešný naděje a že můžeme bejt kamarádi. Na to mi odepsal, že dělám velkou chybu a že si to brzy uvědomím.“*

R2: *„Když jsme se rozešli s bývalým přítelem, protože nehodlal trávit s námi čas, nehodlal s námi bydlet, (...) a když viděl, že prostě už je konec.“*

R3: *„Začal měsíc po našem rozchodu.“*

R4: *„ (...) po ukončení toho vztahu to začalo.“*

R5: *„Vlastně to začalo prakticky hned, ten den, kdy jsem se stěhovala.“*

2.3.1.3 Kategorie č. 3 – použité metody stalkingu

Nejčastěji respondentky hovořily o obtěžujícím kontaktování. To probíhalo především formou volání a posílání SMS zpráv, ale i s využitím sociálních sítí a internetu.

R1: *„Za den byl schopnej mi napsat i 20 esemesek. Pak mě jenom spamoval pořád esemeskou „Odepiš“ s milionem vykřičníků. Mezi tím se mi snažil i dovolat (...). Takže mobil mi zvonil v podstatě bez přestání. Psal mi i na Facebooku (...). Tím, že jsem mu blokovala čísla, tak začal posílat esemesky přes internet.“*

R2: „(...) začal psát esemesky mně, mým známým. Já jsem si je postupně vypsal, ale protože jsem už měla několik telefonů, tak jsem popsala několik papírů (...). Museli jsme si kvůli tomu odpojit pevnou linku, protože to zvonilo neustále.“

R3: „(...) chodily mi hlavně v noci výhružný esemesky, kolikrát i volání, že se mi snažil dovolat.“

R4: „A psal mi, volal mi, všude možně. Hodně často i volal na pevnou linku na recepci, aby mě zastihl.“

R5: „Když jsem se odstěhovala, tak to začalo vlastně těmi telefonáty. Ten den teda to bylo těch 144 zmeškaných hovorů, pak teda ještě několikrát takhle zkoušel volat (...).“

Čtyři respondentky se zmínily o obtěžujícím kontaktování v místě jejich bydliště.

R2: „(...) zvonil na náš byt (...).“

R3: „(...) házel mi kamení do oken (...).“

R4: „Nakonec mi házel plechovky od piva do okna.“

R5: „A pak začalo to vyzvánění. To znamená, v kteroukoliv, hlavně noční hodinu, protože on hodně pil, tak protože já neměla jméno na zvonku a on nevěděl přesně, pod kterým jménem tam bydlím, tak vlastně začal zvonit na celej dům. A i s tím, že jednou se dokonce dostal až do domu a zvonil na mě přímo teda za dveřmi (...).“

Další použitou metodou stalkingu, s níž se setkaly všechny respondentky, bylo postávání nebo potulování se v blízkosti jejich bydliště nebo pracoviště.

R1: „Pak mi taky přišla esemeska, že mám nový závěsy, ať si nemyslím, že mi pomůžou. Já ho tam nikdy neviděla teda, ale když jsem se pak ptala spolubydlící, tak ta mi řekla, že tam párkrát byl (...).“

R2: „Dostal se i před náš dům (...). (...) a seděl na lavici u našeho domu.“

R3: „Probíhalo to tak, že třeba byl u baráku (...). (...) když nám tam zaštěkal pes, tak jsem věděla, že tam prostě je.“

R4: „Pracoval tam taky na tom hotelu, takže on tam chodil často jako obtěžovat na tu recepci (...). (...) byl mu zakázán vstup do hotelu. I tak tam často chodil, hlavně v noci (...). Stávalo se, že jsem ho viděla i na kamerách chodit okolo hotelu. Často i čekal před hotelem, postával tam okolo a čekal, kdy budu končit, aby mě viděl.“

R5: „(...) jednoho dne na nás natrefil, jak jsme vycházeli ze vchodu, takže už věděl, kde jsem. No a pak byla otázka času, kdy to začalo gradovat. To znamená, že nejenže na nás čekal, pronásledoval nás a pořád chtěl se mnou mluvit neustále.“

Některé respondentky se setkaly se sledováním a pronásledováním své osoby.

R2: „Dokonce chodil a říkal, už se blížíš k baráku, už tě slyším. Říkal, kde jseš, už tě vidím, jsem za tebou.“

R4: „Občas se i stalo, že jsem šla nakoupit a najednou se za mnou objevil (...). Jednou jsem šla po práci s kamarády na pivo, přespávala jsem tehdy na tom hotelu, protože jsem ještě neměla sehnané bydlení a on čekal u té hospody a běžel za mnou ke vchodu (...). Nakonec zůstal přede dveřmi celou noc a čekal, jestli odejdu.“

R5: „Dokonce se mi i stalo, že jsem šla teda s pejskem ven a vyloženě mě obtěžoval, chci s tebou mluvit, sebral mi mobil z ruky, když jsem chtěla volat policii a tak dále. (...) si vypůjčil tričko svého nadřízeného, opilý prošel vrátnicí, ve dvě v noci při další noční, prostě hned kolem linky, já jsem si ho teda nevšimla, protože já nekoukám, ale viděli ho tam lidi, hned mi to šli říct. (...) prostě mě sledoval i v práci.“

Často se pachatelé uchýlovali k dehonestaci respondentek formou pomluv, urážek a ponižování, přičemž se dopouštěli také vyhrožování buďto respondentkám samotným, nebo lidem v jejich okolí, eventuálně i domácím zvířatům a v případě respondentky č. 4 vyhrožoval pachatel sebevraždou.

R1: „(...) když jsem neodepisovala, tak začal nadávat, že jsem kurva, co si o sobě vůbec myslím, když mu neodepisuju, že si hraju na nedostupnou a tak podobně. (...) vyhrožoval, že ví, kde bydlím, že si na mě rád počká, že se mu nemůžu vyhýbat věčně, že do mě ten rozum natluče.“

R2: „(...) esemesky hloupý, že s někým chodím, a že s někým spím, vulgární výrazy a pokračovalo to, že se to stupňovalo. (...) vyhrožoval, že tento den, doslova, tento den pro mě skončí špatně. (...) vyhrožoval všem okolo.“

R3: „Začalo to výhrůžnými esemeskami, kolem druhý, třetí ráno esemesky typu, až půjdeš na diskotéku, já si na tebe, ty krávo, počkám, já tě zmlátím, někoho si na tebe pošlu. Tak asi dva tejdny byl klid, a pak samozřejmě zase, jo poslala sis na mě tatínka vid', si tatínkovo holčička, si myslíš, že tě tatínek ochrání, já tě podříznu. Na internetu na facebookový stránce, veřejně o mně psal, že jsem špinavá čubka, co všude roznáší AIDS, ať si na mě všichni dávaj pozor. (...) vyhrožoval, že nám i podřízne psa, když furt na něj štěká.“ V případě této respondentky lze hovořit také o kyberstalkingu.

R4: „Jednou když jsem měla noční, tak vybíhal po schodech nahoru až ke střeše a řval, že si jde skočit a zabít se. (...) říkal něco ve smyslu: „Zničila jsi mi celej život, ty děvko, počkej, až přijdeš domů, čeká tě u dveří moje parte. (...) novému příteli psal a vyhrožoval násilím a taky tím, že si koupil plynovou pistoli, že si na něj počká.“

Respondentky č. 2 a č. 3 hovořily o ovlivňování názoru dalších osob.

R2: „(...) divili se, že vůbec jako jsem se rozešla s otcem svého syna, kvůli tomuhle tomu, když vlastně mě nebil, když mi nic nedělal a nechápali to. Vlastně i potom jeho současná přítelkyně, nebo teď už spolu nejsou, ale tak nechápala nejdřív, co to je a pak se jí to vlastně stalo taky.“

R3: „Asi po týdnu, když to trvalo, tak jsem kontaktovala ex-přítelovu sestru, ta ze začátku mi věřila. Říkala, že se s tím nemůže smířit, že spolu nejsme, ale po týdnu otočila, že si za to můžu sama, že si to vymežím, že to není pravda, že by tohleto nikdy neudělal. Takže jsem i viděla, že tak nějak zmanipuloval i svoji rodinu.“

Na otázku, zda došlo během stalkingu k fyzickému násilí odpověděly čtyři respondentky zamítavě, pouze respondentka č. 5 popsala fyzické napadení, kterého se pachatel dopustil na ní a jejím kolegovi.

R5: „(...) si bývalý přítel (...) vzal brouka do hlavy, že je to nějaký můj nový partner a že kvůli němu jsem odešla. Takže samozřejmě obrátil svůj vztek i proti němu a dopadlo to tak, že v noci, to jsme měli noční, tak ten kolega byl napadenej večer před noční a vlastně na mě si počkal po noční (...). (...) srazil mě na zem, opakovaně (...).

U respondentky č. 5 napomáhaly při mapování její činnosti ve jménu pachatele i další osoby, dá se v tomto případě tedy hovořit o stalkingu by proxy.

R5: „Nicméně, díky tomu, že si vyhledával sobě podobné, kteří teda pracovali třeba i tam u nás, tak jsem zjistila, že si nechává vlastně o mé osobě informovat a tak dále. (...) si nechával donášet prostě aspoň co, kde, s kým a tak.“

Pachatelé se ve čtyřech případech z pěti obrátili proti osobám v okolí respondentek. Vyhrožovali jim, poškodili jejich majetek nebo proti nim použili fyzické násilí.

R2: „(...) vyhrožoval všem okolo.“

R3: „(...) otci zničil auto (...).“

R4: „(...) novému příteli psal a vyhrožoval násilím a taky tím, že si koupil plynovou pistoli, že si na něj počká.“

R5: „(...)Bohužel se jim to taky vymstilo, protože samozřejmě on viděl, s kým jedu a jak jedu, takže jednoho krásného rána po noční měli prořezaný gummy (...). Takže samozřejmě obrátil svůj vztek i proti němu a dopadlo to tak, že v noci, to jsme měli noční, tak ten kolega byl napadenej večer před noční (...).“

2.3.1.4 Kategorie č. 4 – Zvolené strategie respondentů

Tato kategorie se v přepisu rozhovorů zaměřuje na kroky, které jednotlivé respondentky podnikly za účelem zastavení či oslabení použitých metod stalkingu, jež pachatel využil, a dále na kroky učiněné za účelem osobní ochrany.

Mezi strategiemi, které respondentky použily, byla snaha o zamezení kontaktu s pachatelem a nereagování na jeho obtěžování.

R1: „Mezi tím se mi snažil i dovolat, to jsem pokaždý vytipla, protože jsem s ním neměla nejmenší chuť mluvit. Psal mi i na Facebooku, tam jsem si ho ale smazala hned na začátku. Takže jsem si zjistila, jak se dá zablokovat číslo (...).“

R2: „Museli jsme si kvůli tomu odpojit pevnou linku, protože to zvonilo neustále, když jsme ji měli vyvěšenou, tak to bylo na nic. Chvilku to třeba polevilo, když jsem si změnila číslo, tak třeba dva, tři týdny byl klid a najednou to číslo zjistil nějakým záhadným způsobem (...).“

R3: „Přestala jsem chodit na zábavy. Přestala jsem chodit mezi lidi, zavírala jsem se doma ve svém pokoji.“

R4: „Všude jsem si to blokovala, nereagovala a pořád to pokračovalo. Hodně často i volal na pevnou linku na recepci, aby mě zastihl. Měli jsme tam poznamenané jeho číslo a věděli jsme, že to nesmíme brát. Doted' ale pořád občas napíše, už jen ale tak jednou za měsíc. Stále na to nereaguju.“

R5: „V ten den jsem od něj měla 144 zmeškaných hovorů, kdy už jsem potom telefon měla vypnutej samozřejmě. (...) on přesně nevěděl, kam jsem se odstěhovala. (...) protože se mi právě už několikrát stalo, že když jsem si teda troufla asi po dvou měsících k řece, bohužel tam byl. Takže od té doby prostě už jsem nešla.“

Všechny respondentky informovaly o své situaci někoho ve svém okolí, především pak rodinu, přátele a kolegy nebo sousedy.

R1: „(...) když jsem se pak ptala spolubydlící, tak ta mi řekla, že tam párkrát byl, že si myslela, že tam čeká na mě. Tak jsem jí to musela všechno říct, že mi nechce dát pokoj, aby s ním hlavně nemluvila. Ty rodiče, pak kamarádi věděli o tom, co se děje, kdyby začal psát i jim, tak aby ho poslali do háje.“

R2: „(...) protože jsem s nima měla dobrý vztah s těma učitelkami, tak jsem jim řekla, jaká je situace (...). (...) nevěděla jsem vlastně na koho se mám obrátit a obracela jsem se spíš na kamarády.“

R3: „Nejdřív jsem to řekla svým rodičům, šla jsem za mamkou, dávala jsem jí to číst. Asi po týdně, když to trvalo, tak jsem kontaktovala ex-přítelovu sestru (...).“

R4: „(...) já jsem měla fakt hrozný štěstí na kamarády, takže oni když viděli, že je takováhle situace, tak fakt mi pomáhali a zastávali se mě hodně i rodina.“

R5: „Naštěstí lidi rozumný, když se to stalo poprvý, tak jsem je všechny obešla a omluvila jsem se jim. Vysvětlila jsem jim situaci a setkala jsem se hodně s pochopením. No a dcera byla, a ten můj kolega vlastně, byli jediný dva lidi, s kterými jsem o tom mohla mluvit, a pak lidi v práci (...).“

Objevovalo se také zastrašování nebo vyhrožování pachateli.

R1: „Potom jsem (...) na všechny ty zablokovaný čísla napsala, že mám všechny esemesky uložený a jdu to oznámit na policii. I jsem mu to nechala vzkázat, přes společnýho známýho.“

R3: „Tatka po něm vylítnul a řekl, pokud' toho nenechá, že ho zmlátí, že ho ani vlastní rodina nepozná.“

Dalším podniknutým krokem byla u respondentek dokumentace aktivit pachatele.

R1: „(...) mám všechny esemesky uložený (...).“

R2: „(...) tak začal psát esemesky mně, mým známým, já jsem si je postupně vypsal, ale protože jsem už měla několik telefonů, tak jsem popsala několik papírů.“

R5: „ (...) těch protokolů je spousta. Pokaždé když teda se něco stalo, jako že už toho bylo moc, tak jsem prostě na tu policii šla. Nafotili jsme ještě teda nějaký fotky, protože jsem měla po sobě obrovský modřiny (...).“

Dále se respondentky zmínily o důrazném odmítnutí pachatele.

R1: „Zval mě na další schůzky a vlastně vůbec nebral na vědomí, když jsem mu znovu psala, že vážně nemám zájem se dál scházet, aby mi přestal vypisovat. Jednou jsem mu to pak zvedla, řekla jsem mu, ať si smaže moje číslo a přestane volat a psát.“

R4: „Několikrát když mi volal, tak mu to ten nový přítel zvednul a rázně mu vysvětlil, že mi má dát pokoj.“

Respondentka č. 5 nosila u sebe prostředky osobní ochrany.

R5: „(...) já už jsem nosila i pepřovej sprej, i jsem nosila jeden čas i taser, akorát, že teda mi policista řekl, že teda to nesmím použít, že je to nezákonný, tak ten jsem přestala, takže aspoň ten pepřák jsem nosila.“

2.3.1.5 Kategorie č. 5 – Dopady stalkingu

Tato kategorie pojednává o dopadech, které měl stalking na respondentky. Mnohé z těchto dopadů pocítilo i blízké okolí respondentek, a tedy stalking nějakým způsobem poškodil i další osoby.

První skupinou dopadů stalkingu je dopad na oblast psychickou a emocionální. Z hlediska pocitů, jež respondentky popisovaly, dominoval strach, ohrožení a obavy. U některých tyto pocity přetrvávaly i poté, co stalking přestal.

R1: „(...) tím, že věděl, kde bydlím, jsem měla strach, že se tam fakt ukáže. Z toho jsem byla vyklepaná hrozně, protože ten pocit, že musel stát i před barákem prostě. Pak jak začal vyhrožovat, tak jsem měla strach, protože vlastně věděl, kde bydlím, takže jsem se bála, že na mě bude čekat třeba u vchodu. A největší strach jsem vždycky měla při zavíračce, aby nečekal někde poblíž. Ale ten strach, jestli to nezačne znova, jsem měla ještě hodně dlouho potom.“

R2: „(...) cejtla jsem se ohrožená i moje mamka vlastně pořád, protože jsem nevěděla, co může udělat (...). A pořád vlastně neustále strach to byl. (...) bála jsem se i každého zazvonění telefonu, u dveří (...).

R3: „(...) prostě jsem nevěděla, co v tu chvíli může udělat, rozklepala jsem se. Bála jsem se vycházet. (...) strašná nedůvěra v mužské pohlaví a strach z mužského pohlaví.

R4: „Bála jsem se, že zjistí, kde bydlím, protože jsem se přestěhovala. To jsem měla vždycky strach, že jsem nebydlela daleko od toho hotelu (...). Takže pořád je tam takový ten neustálý strach. A vždycky když o něm mám mluvit, bojím se, že mě uslyší a bude zle, jsem z toho vždycky nervózní. Něco se ve mně sekne a bojím se.“

R5: „(...) cokoliv se šustlo za dveřma, tak jsem se bála, že tam někdo je. Čistě opravdu jenom ten strach. Strach, strach, strach nic jinýho. (...) já měla obavy z dalšího napadení nebo něčeho ještě horšího. (...) já se bála chodit ven, bez debaty to prostě jsem měla šilenej strach, že se to bude opakovat, nebo že se mu neubráním (...).“

Respondentka č. 2 vyjádřila obavy o své blízké.

R2: „Pořád jsem se ohlížela vytřepaná (...), ale hlavně nejenom kvůli sobě, ale kvůli synovi, kterej tam byl jako malej. (...) já jsem se bála, že bude chtít syna do své péče a že mu pak třeba něco udělá. To byl strach z mé strany velkej.“

Dále měly mnohé respondentky strach být samy na veřejnosti.

R2: „Většinou třeba když jsem někde ve městě chodila, otáčela jsem se. Musela jsem pořád mít někoho, aby byl se mnou. (...) pořád jsem se bála chodit venku sama i se synem, protože jsem se opravdu bála, kde by mohl čekat.“

R3: „Bála jsem se vycházet. Na brigádu nebo do práce mě odváželi čistě rodiče, zase mě vyzvedávali, já nebyla schopná ani jít na autobus.“

R4: „(...) nešla bych nikde sama prostě, toho bych se hrozně bála.“

R5: „(...) bez doprovodu jsem si netroufla nikam daleko. (...) tak jsem musela vždycky požádat někoho, aby mě teda s tím psem doprovodil.“

Vlivem pachatelova obtěžování a pronásledování se u respondentek projevíly úzkostné, panické až depresivní stavy.

R2: „(...) já jsem už trpěla takovou tou poruchou, že jsem se pořád otáčela. (...) měla jsem pocit, že ho pořád někde vidím, to je pravda, ale nebyl to on.“

R3: „Pocit strašný, když jsem slyšela v noci, že se nám rozštěkal pes, okamžitě mě zachvátila panika (...). Pocit smíšený, strach, úzkost až deprese. (...) furt jsem měla černý myšlenky. Přišla jsem si prostě taková zbytečná (...).“

R4: „Z toho jeho chování teda hodně jako špatné, opravdu byla tam taková ta úzkost, taková ta deprese.“

Z nejistoty a nepředvídatelnosti pachatelova jednání zažívaly respondentky pocit napětí, nervozity a strachu.

R1: „Venku jsem byla hrozně nervózní, furt jsem koukala, jestli někde není, protože jsem vlastně nevěděla, jestli to vyhrožování myslí vážně, nebo ne. V práci jsem pořád čekala, kdy se objeví ve dveřích, (...). Ale tím spíš, že se pořád neukazoval, tak jsem čekala, že každou chvíli tam přijde, furt jsem byla nervózní.“

R2: „Dokonce chodil a říkal, už se blížíš k baráku, už tě slyším. Říkal, kde jseš, už tě vidím, jsem za tebou a já jsem nevěděla, jestli je to pravda nebo není. (...), protože jsem nevěděla, co může udělat, samozřejmě z týchle stránky jsem ho neznala, tak jsem nevěděla, jestli bude reagovat nějak násilím nebo jestli na mě nebude čekat na schodech.“

R3: „(...) prostě jsem nevěděla, co v tu chvíli může udělat, rozklepala jsem se.“

Pocit bezmoci popsaly respondentky č. 1 a č. 5.

R1: „(...) už jsem nevěděla, jak jinak mu mám říct, že nemám zájem.“

R5: „Měla jsem pocit, že jsem absolutně bezmocná, že mi prostě nikdo nepomůže (...).“

Dvě respondentky popisovaly pocit osamocení.

R3: „(...) nikoho jsem si nechtěla připouštět k tělu. Potom i jsem to začala tak nějak tutlat před okolím. (...) jsem se uzavřela do sebe, já jsem byla vždycky otevřená, komunikativní.“

R5: „(...) cítila jsem se prostě strašně sama. Nemohla jsem to ani vlastně říct svojí matce ani otci, protože to jsou starý lidi, bála jsem se, že se něco stane.“

Respondentka č. 1 se dále zmínila o své podrážděnosti.

R1: „Když s tím vším začal, tak jsem byla hlavně našťvaná (...). Občas jsem byla i protivná, to musím teda říct, že na kamarádky, když mě chtěly třeba vytáhnout někam ven a já nechtěla (...).

Respondentky č. 3 a č. 5 cítily v souvislosti s reakcí svého okolí a svědků pachatelova jednání, zklamání.

R3: „(...) jsem si říkala, že to je snad každému jedno, že se tohleto děje.“

R5: „Co mě nejvíc ale mrzelo, že zrovna v té době vycházelo z fabriky spoustu chlapů, který ho mohli zastavit. Ne, zůstali stát a dívali se, co se děje a nikdo mi nepomohl. To mě na tom nejvíc mrzelo. Žádala jsem kolemjdoucího pána o pomoc, ten se jenom otočil, šel dál, prostě vůbec nezám.“

A dále respondentka č. 5 pocítovala vlastní zranitelnost.

R5: „(...) tak jsem se cítila strašně sama, strašně sama a hrozně zranitelná (...). (...) prostě jsem měla šílený strach, že se to bude opakovat nebo že se mu neubráním (...).“

Dopad měl stalking na zdravotní stav, kdy v mnoha případech popisovaly respondentky psychosomatické potíže a v případě napadení respondentky č. 1 došlo k přímému narušení její fyzické integrity.

R5: „(...) srazil mě na zem opakovaně, prostě ublížil mi (...). (...) obličej a vlastně klouby na ruce, který jsem měla odřený (...). (...) měla jenom slabej otřes mozku, nějaká potlučená, 10 dní marození nebo kolik, ale vím, že kdyby tady ta možnost byla, nebyli tam ty lidi, věřím tomu, že by klidně použil i nůž (...).“

Mezi psychosomatickými zdravotními obtížemi, které respondentky popisovaly, byly nejčastěji přítomny bolesti hlavy a bolesti břicha nebo jiné zažívací obtíže a s nimi spojené nechutenství či ztráta chuti k jídlu.

R1: „Často mě bolelo břicho, to mám doted', když jsem ve stresu, tak mám hned žaludek jak na vodě. Tím pádem jsem neměla ani chuť jíst (...).“

R2: „(...) na jednu stranu to bylo nechutenství, že jsem nemohla sníst rozumný sousto. Bylo to náročný, bolela mě hlava, (...).“

R3: „Přestala jsem jíst.“

R4: „(...) od toho stresu, opravdu to břicho, jenom když člověk vyjde ven, tak prostě nějak ty zažívací potíže tam byly. (...) když třeba někde na ulici potkám někoho, kdo mu je třeba podobný, tak se mi udělá fyzicky špatně, rozbolí mě břicho (...).“

R5: „(...) samozřejmě tak jedla jsem míň, protože chuť k jídlu žádná nebyla (...).“

Dále respondentky č. 2 a č. 5 popisovaly potíže spojené s usínáním a spánkem.

R2: „(...) nespavost, člověk míň spal, budil se častějc. Měla jsem špatný sny.“

R5: „(...) jsem nemohla spát a to bylo na tom asi to nejhorší.“

Respondentka č. 1 vnímala v souvislosti s prožívaným stalkingem zvýšenou únavu.

R1: „(...) a celkově unavenost, žádná energie a nic se mi nechtělo.“

Další neméně zasaženou oblastí, která je stalkingem ovlivněna, je oblast sociální. Do této oblasti byl zařazen dopad na práci, případně studium respondentek, dopad na způsob trávení volného času a dopad na vztahy a pohled na společnost.

Co se dopadu na práci/studium týče, jsou následky stalkingu různorodé. V případě, že pachatelé obtěžovali respondentky přímo na pracovišti/škole, byla ovlivněna jejich pracovní/studijní činnost tím, že ji přímo narušovali sami pachatelé. Ovšem i respondentky, které na pracovišti/škole obtěžované nebyly, vnímaly narušení své pracovní/studijní činnosti zejména v důsledku svého psychického stavu. Vlivem strachu, nejistoty a nervozity docházelo k tomu, že při práci/studiu byly nesoustředěné.

R1: „V práci jsem pořád čekala, kdy se objeví ve dveřích, protože jsem mu řekla, kde pracuju, no, ale nikdy nepřišel, (...). Ale tím spíš, že se pořád neukazoval, tak jsem čekala, že každou chvíli tam přijde, furt jsem byla nervózní a nesoustředěná. A největší strach jsem vždycky měla při zavíračce, aby nečekal někde poblíž.“

R3: „Když jsem potom nastoupila na vysokou školu, byla jsem strašně taková roztěkaná. Nedokázala jsem se soustředit. (...) byla jsem úplně mimo, že jsem nedokázala pořádně se soustředit na učení a na svůj život.“

Respondentka č. 3 dále hovořila o ztrátě motivace a zájmu o studium v souvislosti se stalkingem a také o tom, jak ovlivnil její studijní výsledky.

R3: „U ničeho jsem nevydržela, všechno mi přišlo takový zbytečný, že proč to vlastně dělám nebo proč tam chodím, když stejně to nemá žádnéj význam. Přišla jsem si prostě taková zbytečná, že se mi nechtělo nic. Studovat se mi nechtělo, nebavilo mě to (...) a škola mi nešla.“

Respondentka č. 3 měla také vlivem strachu z pachatelovy blízkosti zkomplikovanou dopravu do zaměstnání.

R3: „Na brigádu nebo do práce mě odváželi čistě rodiče, zase mě vyzvedávali, já nebyla schopná ani jít na autobus.“

Respondentky č. 2 a č. 4 vnímaly narušení své pracovní činnosti vlivem častých pokusů pachatelů o navázání telefonického kontaktu, kterými je v práci obtěžovali.

R2: „Takže mě to v práci částečně ovlivnilo asi dva roky, protože jsem pořád musela měnit čísla a bála jsem se, kdo zavolá, z jakýho skrytýho čísla. Kolegové na mě koukali zvláště, ředitel, a chtěli mi samozřejmě pomoci.“

R4: „*Měli jsme tam poznamenané jeho číslo a věděli jsme, že to nesmíme brát.*“

Respondentky č. 4 a č. 5 ovlivnili pachatelé v pracovním prostředí také přímo svou přítomností, kdy v případě respondentky č. 4 ji pachatel obtěžoval citovým vydíráním a svými výstupy na recepci. Respondentku č. 5 pak opilý pachatel sledoval v práci.

R4: „*Pracoval tam taky na tom hotelu, takže on tam chodil často jako obtěžovat na tu recepci, kde na mě křičel, vyhrožoval mi, nebo naopak prosil a sliboval a dožadoval se nějaký pozornosti a tak často jako před hosty. Jednou když jsem měla noční, tak vybíhal po schodech nahoru až ke střeše a řval, že si jde skočit a zabít se. Byl mu zakázán vstup do hotelu. I tak tam často chodil, hlavně v noci, kdy teda měli portýři za úkol ho vyhazovat. Dokud ho fakt nevyhodili, tak tam jakoby prostě narušoval tu moji pracovní činnost. Takže jsem opravdu nemohla tak vykonávat tu práci, jako kdyby tam prostě nechodil. Kolikrát jsem musela opravdu jako odejít a někam se zavřít a tak.*“

R5: „*Takže si vypůjčil tričko svého nadřízeného, opilý prošel vrátnicí, ve dvě v noci při další noční, prostě hned kolem linky, já jsem si ho teda nevšimla, protože já nekoukám, ale viděli ho tam lidi, hned mi to šli říct.*“

V důsledku neplacení výživného na dítě a strachu, že by v případě střídavé péče pachatel ublížil dítěti, byla respondentka č. 2 ovlivněna v pracovním životě tím, že byla nucena chodit na večerní brigády.

R2: „*(...) já jsem se bála, že bude chtít syna do své péče a že mu pak třeba něco udělá. To byl strach z mé strany velkej, proto jsem ani nešla k soudu kvůli alimentům, že jsem to nechala, že jsem chodila po brigádách večer.*“

V případě respondentky č. 5, která byla pachatelem fyzicky napadena, byla po určitou dobu snížena její pracovní schopnost.

R5: „*(...) jsem byla týden doma na neschopence, nebo víc jak týden, asi 10 dní, abych se trochu uklidnila, než jsem mohla zase začít chodit do práce.*“

Pracovní prostředí narušoval pachatel respondentce č. 5 také tím, že podněcoval další kolegy, aby jej informovali o její činnosti.

R5: „*Nicméně, díky tomu, že si vyhledával sobě podobné, kteří teda pracovali třeba i tam u nás, tak jsem zjistila, že si nechává vlastně o mé osobě informovat (...). (...) takže když mě nemohl sledovat, tak si nechával donášet prostě aspoň co, kde, s kým a tak.*“

Stalking měl v případě respondentek dopad na způsob trávení volného času, a to především tím, že měly v důsledku pachatelova jednání strach z jejich vzájemného

setkání. Proto často inklinovaly k omezování času stráveného mimo domov, případně se při pobytu na veřejnosti obklopovaly svými blízkými či dalšími lidmi a jejich volný čas byl ovlivněn psychickým stavem, který stalking zapříčinil.

R1: „ (...) víc jsem byla doma (...). Takže jsem byla věčně zavřená na pokoji, když mě kamarádky někam vytáhly, tak jsem stejně pořád koukala kolem, jestli se neobjeví, takže jsem si to stejně neužila. Venčení psa tenkrát bylo taky hrozný, protože ven jsem s ním musela, ale bylo to vždycky, co nejrychlejc se vrátit. “

R3: „Bála jsem se vycházet. (...) zavírala jsem se doma ve svém pokoji. (..) hodně mi lidi i potom psali, (...) proč mě nevidí venku. “

R4: „(...) nechodila jsem ven sama. Vždycky jsem prostě šla ven s někým, nebo na místa, kde to znám, kde jsem věděla, že někdo je, ale nešla bych nikde sama, prostě toho bych se hrozně bála (...). “

R5: „(...) mám pejska, musela jsem s ním chodit minimálně třikrát denně ven, protože se stalo, co se stalo, a já se bála chodit ven, (...), tak jsem musela vždycky požádat někoho, aby mě teda s tím psem doprovodil. (...) já jsem byla zvyklá se svým pejskem chodit na dlouhý procházky, hodně dlouhý, a ve chvíli, kdy se tohle to stalo, tak bez doprovodu jsem si netroufla nikam daleko. “

Respondentky č. 4 a č. 5 uvedly, že pachatel jejich volný čas přímo narušoval.

R4: „Jednou jsem šla po práci s kamarády na pivo, přespávala jsem tehdy na tom hotelu, protože jsem ještě neměla sehnané bydlení, a on čekal u té hospody a běžel za mnou ke vchodu (...). “

R5: „Dokonce se mi i stalo, že jsem šla teda s pejskem ven a vyloženě mě obtěžoval, chci s tebou mluvit, sebral mi mobil z ruky, když jsem chtěla volat policii, a tak dále. “

Respondentky č. 3, č. 4 a č. 5 přestaly v důsledku stalkingu trávit svůj volný čas způsobem, který byl pro ně dříve běžný, a přestaly chodit na dříve oblíbená místa.

R3: „Přestala jsem žít osobní život, že jsem přestala chodit mezi lidi. Přestala jsem chodit na zábavy. “

R4: „(...) já jsem třeba měla ve zvyku dřív si vzít knížku a jít si sednout do parku, sama se projít. Tak to už prostě jsem přestala dělat. “

R5: „(...) když jsem si teda troufla asi po dvou měsících k řece, bohužel tam byl. Takže od té doby prostě už jsem nešla. “

Dále nějakým způsobem vyjádřily ztrátu zájmu o dřívější aktivity a záliby.

R1: „(...) kamarádi byli zvyklí, že jsem s nima pořád někam vyrážela (...). (...) kamarádky, když mě chtěly třeba vytáhnout někam ven a já nechtěla (...). (...) vůbec jsem neměla chuť se jít někam bavit. (...) celkově mě nebavilo chodit někam na akce.“

R3: „(...) že se mi nechtělo nic (...).“

Naopak respondentka č. 2 se snažila neměnit způsob, kterým volný čas trávila, a to především proto, aby tím negativně neovlivnila své dítě.

R2: „Já jsem se snažila, aby se nezměnil, ale pořád tam bylo jakoby něco za mnou, pořád jsem se otáčela, ale snažila jsem se kvůli synovi ho neměnit (...).“

Respondentky č. 2 a č. 5 netrávily svůj čas večerními zábavami, a tedy nebyly v tomto ohledu tak ovlivněny jako při ostatních volnočasových aktivitách přes den.

R2: „(...) já jsem zase nebyla zvyklá chodit moc po nocích někde ponocovat, takže tam se ten můj život nezměnil vůbec, ale spíš přes den (...). (...) pokud jsem byla na veřejnosti, tak jsem se pořád ohlížela. I třeba v baráku, když jsem šla, protože jsme bydleli v paneláku, tak tam byly takový zákoutí, tak jsem se bála, kdyby náhodou bylo někde něco.“

R5: „(...) já teda nejsem zrovna takovej typ, kterej chodí jakoby do nějakých restaurací, do kina a podobně a spíš svůj volnej čas věnuju rodině, pejskům a tak, ale bohužel jak říkám, bez doprovodu jsem si netroufla nikam.“

Stalking měl v sociální oblasti dopad také na vztahy s blízkými osobami i širším okolím respondentek. Určitý pozitivní vliv stalkingu na vztahy popsala respondentka č. 4 a částečně také respondentka č. 2, která díky své situaci poznala, kdo je opravdový přítel.

R4: „(...) ty vztahy se více méně asi zlepšily, protože ty lidi, když já jsem měla fakt hrozný štěstí na kamarády, takže oni když viděli, že je takováhle situace, tak fakt mi pomáhali a zastávali se mě hodně i rodina a takže spíš pozitivní, což aspoň něco.“

R2: „No, ovlivnil hodně, poznala jsem, kdo je opravdový přítel a kdo není (...). (...) bylo to rozdělený na takový dva tábory, ty opravdoví přátelé a ty opravdoví kamarádi a opravdoví kolegové z práce, se mi snažili pomoci, ale nevěděli jak. (...) možná, že na to začali nahlížet trošku jinak, že do té doby o tom stalkingu neslyšeli a snažili se mi hodně pomoci.“

Negativní vliv na vztahy byl popisován častěji. Respondentky, jež omezily čas strávený s přáteli a uzavřely se do sebe, popisovaly narušení vztahů s přáteli, ale i s rodinou.

R1: „(...) kamarádky, když mě chtěly třeba vytáhnout někam ven a já nechtěla, tak byly pak naštvány, že se s nima pomalu ani nebavím. (...) kamarádi byli zvyklí, že jsem s nima pořád někam vyrážela, a i když věděli, co se děje, tak sice to chápali jakoby, ale myslím si, že nemohli úplně tak jako vědět, jak mi je, když se jim nic podobného nestalo.“

R3: „Došlo to až do takové fáze, že jsem se uzavřela před lidma, před svojí rodinou. (...) nikoho jsem si nechtěla připouštět k tělu. Potom i jsem to začala tak nějak tutlat před okolím. (...) zkažený kontakt se svými přáteli, s okolím, s rodinou a byla jsem uzavřena hodně sama do sebe. (...) protože jsem byla tak uzavřená, že jsem i ignorovala prostě i lidi ve svém okolí.“

Pachatel měl na respondentku č. 3 negativní vliv, který ovlivnil i její přístup k opačnému pohlaví jako celku.

R3: „(...) strašná nedůvěra v mužské pohlaví a strach z mužského pohlaví. (...) jsem začala navštěvovat psychologa, byl to muž, bylo to teda ze začátku hrozně pro mě těžký se mu otevřít (...).“

Respondentky č. 3 a č. 5 se v důsledku stalkingu začaly stranit společnosti, u respondentky č. 5 se změnil i pohled na společnost obecně.

R3: „To, že jsem se začala stranit společnosti (...).“

R5: „A upřímně, přišla jsem o všechny iluze, já vím, že pořád dobrý lidi existují, ale bohužel prostě mi někdy přijde, že jsou buď v menšině a nebo že díky špatným zákonům, který tady jsou, a jsou špatný, jsem přesvědčená o tom, že ty lidi se prostě bojí zasáhnout (...). Takže já svým způsobem dneska lidem nevěřím, straním se jich a opravdu ten čas trávím skutečně akorát se svým současným přítelem (...) s pejskama a je nám spolu dobře a rodina samozřejmě, děti a tak dále.“

Na některé vztahy stalking vliv neměl.

R1: „A s rodičema to vztah moc neovlivnilo, pomohli mi.“

Dopad na oblast finanční či materiální pocítily tři respondentky z pěti. U respondentky č. 2 šlo o náklady spojené se změnou telefonních čísel a finanční újmu na výživném na dítě, které pachatel přestal platit. V případě respondentky č. 3 se jednalo o poškození majetku a respondentka č. 5 pocítila finanční újmu v souvislosti s pracovní neschopností, s náklady na léčbu a s výlohami za právníka.

R2: „(...) měnila jsem si cirka 3krát telefonní číslo, takže řekněme v řádech tisíců. Postupně vlastně přestal platit, my jsme si to nedohodli přes soud, ale přestal platit

úplně peníze na syna. (...) já jsem se bála, že bude chtít syna do své péče a že mu pak třeba něco udělá. To byl strach z mé strany velkej, proto jsem ani nešla k soudu kvůli alimentům (...).“

R3: „Jelikož ex-partner poškrábal auto mému tatkově, tak musel si tatka tohle to zaplatit sám, protože jsme neměli vysloveně důkaz, nechytily jsme ho za ruku u toho, ale víme, že to byl on.“

R5: „(...) jednak jsem marodila samozřejmě, takže tam ta neschopenka hodně ovlivní, protože vlastně moje výplata se skládá nejen z klasické mzdy, ale i spoustu dalších bonusů, které se ale odvíjí od toho, že musíte být v práci. Samozřejmě náklady spojené s léčbou (...). A to nemluvím o tom, že teda (...) asi 8 tisíc mě stál právník, kterýho jsem si teda musela vzít. Když mi to potom vyčíslil soud, tak v podstatě mu nařídil, aby mi zaplatil asi 11 a půl tisíce zhruba přibližně, to tak je v tom rozsudku. Takže těch peněz jako, v podstatě zhruba 20 tisíc přibližně.“

Poslední skupinou dopadů jsou takové dopady, které pocítili lidé v okolí respondentek. Ty mohou, stejně jako v případě respondentek samotných, zasáhnout jak oblast psychickou a emocionální, tak i zdravotní, sociální a finanční nebo materiální.

R2: „Mamka to odnesla, si myslím, hodně psychicky taky, potom za dva roky byla na tom hodně špatně v nemocnici, takže tomu přisuzuju určitě u ní, ona to hodně těžce prožívala, protože jsme bydleli v jednom bytě spolu.“

R3: „(...) ex-partner poškrábal auto mému tatkově, tak musel si tatka tohleto zaplatit sám (...).“

R4: „Bohužel, pak i tomu novému příteli psal a vyhrožoval násilím a taky tím, že si koupil plynovou pistoli, že si na něj počká. Naštěstí se nic takového nestalo a postupně to utichlo.“

R5: „Bohužel se jim to taky vymstilo, protože samozřejmě on viděl, s kým jedu a jak jedu, takže jednoho krásného rána po noční měli prořezané gummy a tak dále, takže škoda vznikla i jim v podstatě. (...) si bývalý přítel ve své hlavě prostě vzal brouka do hlavy, že je to nějaký můj nový partner a že kvůli němu jsem odešla. Takže samozřejmě obrátil svůj vztek i proti němu a dopadlo to tak, že v noci, to jsme měli noční, tak ten kolega byl napadenej večer před noční (...).“

2.3.1.6 Kategorie č. 6 – Poskytovatelé pomoci

Tato kategorie zahrnuje laické osoby, odborníky a jiné subjekty, na které se respondentky obrátily s žádostí o pomoc, případně kteří respondentky sami různou

formou pomoci podporovali. V této kategorii není zahrnutá žádost respondentek o pomoc policie, neboť na tu se zaměřuje následující kategorie č. 7.

Každá z respondentek se obrátila na někoho z rodiny nebo přátel.

R1: „Potom jsem na radu mamky, na všechny ty zablokovaný čísla napsala, že mám všechny esemesky uložený a jdu to oznámit na policii. I jsem mu to nechala vzkázat přes společnýho známýho. Ten mi pomohl asi nejvíc, si myslím, protože až vlastně potom s těma esemeskama přestal (...). Kamarádi věděli o tom, co se děje (...), snažili se mi pomoci a rozptýlit mě (...).“

R2: „Už jsem se bála, nevěděla jsem vlastně, na koho se mám obrátit, a obracela jsem se spíš na kamarády (...). (...) tak mě kamarádka doprovodila a k bytu mě doprovodila známá, která zrovna venčila psa večer asi v půl desátý, a on si potom už nic neodvážil našťestí (...). (...) opravdoví přátelé a ty opravdoví kamarádi (...), se mi snažili pomoci, ale nevěděli jak, bylo to hodně obtížný.“

R3: „Nejdřív jsem to řekla svým rodičům, šla jsem za mamkou, dávala jsem jí to číst (...). (...) moje mamka kontaktovala svého bratra, který byl policista (...).“

R4: „Rodiče, tátu, ten teda komunikoval s jeho rodiči (...). Současného přítele, který o tom všem věděl, se mě zastával, potom když mi třeba volal, tak mu to zvednul, a kamarádi. (...) já jsem měla fakt hrozný štěstí na kamarády, takže oni když viděli, že je takováhle situace, tak fakt mi pomáhali a zastávali se mě hodně, i rodina.“

R5: „Jediný komu jsem se svěřila, moje starší dcera, která teda okamžitě mě přijela podpořit.“

Dalším zdrojem pomoci byli pro tři respondentky jejich kolegové z práce.

R2: „(...) kolegové nechápali, co se děje, chtěli mi nějak pomoci (...).“

R4: „Nejednou musela zasáhnout moje šéfová a vyhnat ho pryč. Vyústilo to až v to, že ho ředitel hotelu osobně vyhodil bez nároku na výpovědní lhůtu a byl mu zakázán vstup do hotelu. (...), kdy teda měli portýři za úkol ho vyhazovat.“

R5: „(...) kolegové z práce další mi nabídli ráno odvoz, aby teda jsem byla v pořádku, aby se mi nic nestalo (...). (...) oni se snažili slovně ho teda od toho odradit (...). (...) pomáhali mi hodně kolegové v práci, tím, že mě vozili do práce, z práce a tak dále.“

Žádost o pomoc psychologa zmínila respondentka č. 3.

R3: „Takže jsem začala navštěvovat psychologa, byl to muž, bylo to teda ze začátku hrozně pro mě těžký se mu otevřít, ale asi po třetím, čtvrtým sezení se ke mně tak dostal, že jsem mu své problémy řekla a hodně mi pomohl.“

O pomoc právníka požádala respondentka č. 5.

R5: „(...) když se nic nedělo, tak jsem požádala o pomoc právního zástupce (...). Až když jsem si vzala právníka, že už jsem toho měla dost, tak se potom začaly dít věci, začalo se to prostě hejbat.“

Mezi další osoby, které respondentce č. 5 pomohly, patřili sousedé.

R5: „Požádala jsem o pomoc taky jednoho svého souseda, ten teda se mi snažil pomoci, ale bohužel neúspěšně (...). (...) sousedka, která teda ho viděla, že běží po schodech dolů, tak se ho snažila zastavit a byla ochotná mi i to dosvědčit, že tam byl, na policii.“

Specifickou formu pomoci představovalo domácí zvíře respondentky č. 5, které bylo zdrojem psychické podpory.

R5: „Já jako rovnou říkám, že ten pes mi v podstatě zachránil život a zachránil mi psychiku, protože nechodila jsem nikam. Spoléhala jsem se v té době víc než kdy jindy na instinkty svého psa, že prostě znám jeho reakce, protože s náma žil, ten pes ho zná, měl ho svým způsobem rád, takže jsem sledovala, jak se chová, když jsme někde venku.“

Respondentky č. 3 a č. 5 se ovšem setkaly i s odmítnutím a nezájmem poté, co o pomoc požádaly.

R3: „Asi po týdnu, když to trvalo, tak jsem kontaktovala ex-přítelovu sestru, ta ze začátku mi věřila, říkala, že se s tím nemůže smířit, že spolu nejsme, ale po týdnu otočila, že si za to můžu sama (...).“

R5: „Žádala jsem kolemjdoucího pána o pomoc, ten se jenom otočil, šel dál, prostě vůbec nezám.“

2.3.1.7 Kategorie č. 7 – Role policie

Tato kategorie shrnuje informace, jež respondentky uvedly v souvislosti s rolí policie, kterou měla v jejich situaci. Jde o informace o tom, zda se obrátily na policii, jak byly s jejím přístupem spokojeny a o jejich dalších zkušenostech s policií. Respondentky, které se na policii neobrátily, vysvětlily svůj důvod, proč tak neučinily.

Na policii se obrátily tři respondentky z pěti. Respondentky č. 2 a č. 5 oslovily policii přímo, v případě respondentky č. 3 jednala rodina jejím jménem a obrátila se na příbuzného, který byl policistou.

R2: „Dostal se i před náš dům (...) a tam vyhrožoval, že tento den, doslova, tento den pro mě skončí špatně. Tak jsme volali na policii (...).“

R3: „(...) moje mamka kontaktovala svého bratra, který byl policista, co a jak máme dál dělat.“

R5: „Pokaždé když teda se něco stalo, jako že už toho bylo moc, tak jsem prostě na tu policii šla. (...) samozřejmě jsem žádala i tu policii, tam jsem teda volala jednou tu městskou a jednou tu státní (...). (...) tak mě přítel dovezl na policii přímo, kde jsme teda podávali protokol, vysvětlení, každopádně prostě byla jsem tam podat oznámení trestní, že on mi teda sebral telefon, že mě neustále obtěžuje (...).“

Z těchto tří respondentek byla s přístupem policie spokojena respondentka č. 3 a částečně také respondentka č. 2. Obě se shodly, že přístup policie byl vstřícný, nicméně pomoc, která jim byla nabídnuta, nebyla z jejich pohledu užitečná.

R2: „Nemůžu říct, že jsem byla negativně, nikde mě jakoby neodmítli, ale myslím si, že byli sami jako zmatený, že nevěděli, jak mají přistupovat k té věci nebo problematice. (...) mi řekli vlastně, že nemůžou nic udělat, dokad' se nic nestane, to mi přišlo hodně divný, protože to už asi by nebylo potom žádný oznámení. (...) oni říkali, samozřejmě, že můžu přijít to nahlásit, ale že nemůžou nic udělat, že by ho mohli vyhledat a kontaktovat ho, ale jako že by ve finále vůbec nic neudělali, protože opravdu v té době to nebylo.“

R3: „Přístup byl samozřejmě vstřícný, jsme členové rodiny, akorát ten přístup nám nic moc nepomohl, protože nám bylo řečeno, že musíme shromažďovat důkazy a až po měsíci můžeme jít oznámit na policii, že se něco děje. S policií jsme to dál neřešili (...).“

Přístup a pomoc policie vnímala negativně respondentka č. 5. Z rozhovoru vyplynulo, že aktivitu, kterou policie v jejím případě vyvinula, hodnotila jako nedostatečnou a pochybovala o jejím zájmu danou věc řešit.

R5: „Připadala jsem si při rozhovoru s nima za totálně hysterickou, nevím, jak to říct slušně, ženskou a prostě dopadlo to tak, že pak už jsem je ani nevolala, že už to nemělo smysl, až teda potom do toho napadení. (...) policie za prvé přijela teda hrozně pozdě, v podstatě zastavovala záchranku už na cestě do nemocnice, jenom zběžně se mě na něco zeptali a tím to vlastně prakticky skončilo. Nebyla jsem ani předvolaná k žádnému výslechu nebo podání nějakýho vysvětlení nebo něco takovýho, nic. (...) tak to už jsem pak volala státní, protože městská policie ta vůbec, ta prostě neměla zájem cokoliv řešit. (...) tak mi řekli, že je to prostě těžko prokazatelné, že bych s sebou musela mít někoho a to vyloženě jsem prostě s sebou nikdy neměla, takže se mu to nedalo prokázat. A tím to oni v podstatě jakoby asi zřejmě chtěli šoupnout pod stůl, že ho to přejde. Takže, co se týče policie jako takový tady v Budějčích, osobně nevěřím.“

Negativní zkušenost měla respondentka č. 5 také se členem správního odboru. Ten svým necitlivým jednáním vyvolal její sekundární viktimizaci. Tato zkušenost mohla ještě prohloubit negativní pohled na způsob řešení její situace.

R5: „Odkázali mě na nějakého pána na magistrátu (...). Pán se na mě obořil takovým způsobem, že jsem se tam rozbřečela, že jsem si připadala, že ho obtěžuju, že jsem měla pocit, že já jsem ten, kdo něco provedl, takže jsem prostě mu řekla, aby na mě nekřičel, protože jeho slova byla: „My jsme správním orgán, my rozhodujeme o tom, který případ se bude projednávat před magistrátem, a který ne!“

Respondentky č. 1 a č. 4 se na policii neobrátily, přestože o této možnosti obě uvažovaly. Důvodem nepostoupení věci policii bylo v případě respondentky č. 1, vyřešení situace svépomocí. Respondentka č. 4 se na policii neobrátila z několika důvodů. Nedůvěřovala policii, měla pocit, že nemá dostatek důkazů a policie by jí nepomohla a zároveň se bála zhoršení situace v případě, že by se o oznámení pachatel dozvěděl.

R1: „Jo, když jsem mu pak vyhrožovala, že mám všechno uložený a jdu na policajty, tak jsem si říkala, že když to nezabere, tak to udělám. (...) naštěstí se to vyřešilo přes toho známýho a taky tou výhružkou, že to jdu oznámit a od té doby byl více méně klid.“

R4: „Uvažovala, to jo, ale neobrátila jsem se nakonec. Protože jsem jakoby nechtěla s nima nic řešit, já moc s tou policií prostě nemám ten kontakt ráda, nevěřím jim a nemyslela jsem si ani, furt jsem podceňovala to, že jsem si nemyslela, že mám dostatečný důkazy a že mě s tím nepošlou někam a přišlo mi zbytečný to otvírat a taky jsem se bála, že se to naopak zhorší, až on se o tom dozví.“

U respondentek č. 1 a č. 4 lze vysledovat možnou souvislost mezi povahou dřívějších zkušeností s policií a názorem respondentek na policii a ochotou se na ni obrátit. Respondentka č. 1 byla rozhodnutá se na policii obrátit, její dřívější zkušenosti byly pozitivní.

R1: „Zkušenost s policií mám z bývalý práce, kdy jsem byla celkem dvakrát okradená. Policie si mě pak předvolala ohledně popisu pachatele a situace. Byli ochotný, působili na mě profesionálně a díky kamerovému záznamu pachatele dopadli.“

Naproti tomu respondentka č. 4 se na policii neobrátila a své dřívější zkušenosti hodnotila negativně.

R4: „To jsem právě akorát přes tu recepci, když jsem třeba volala kvůli tomu, že někdo tam já nevím dělá něco, jo nepřišli mi tak úplně jako profesionální, jak by asi měli být. Přitom my jsme nebyli přímo ty oběti toho zločinu, když to řeknu takhle, ale stejně prostě to bylo takový: „Ale, zase prostě něco tady“ takže prostě nepřijdou mi jako lidi, který by fakt chtěli pomoci“

Pro větší přehlednost obsahové analýzy představuje tabulka 11 ucelený přehled výsledků ke stanoveným výzkumným otázkám. Znak ✓ = ano; znak ✗ = ne (tab. 11).

Tab. 11: Výsledky výzkumu

Užité druhy stalkingu	R1	R2	R3	R4	R5	Celkem
Obtěžující kontaktování	✓	✓	✓	✓	✓	5/5
Postávání a potulování kolem bydliště/zaměstnání	✓	✓	✓	✓	✓	5/5
Vyhrožování	✓	✓	✓	✓	✗	4/5
Dehonestace (urážky, pomluvy)	✓	✓	✓	✗	✗	3/5
Pronásledování a sledování	✗	✓	✗	✓	✓	3/5
Ovlivňování názoru dalších osob	✗	✓	✓	✗	✗	2/5
Stalking by proxy	✗	✗	✗	✗	✓	1/5
Fyzické násilí	✗	✗	✗	✗	✓	1/5
Kyberstalking	✗	✗	✓	✗	✗	1/5
Dopad stalkingu na každodenní život	R1	R2	R3	R4	R5	Celkem
Psychické a emocionální dopady	✓	✓	✓	✓	✓	5/5
Zdravotní dopady	✓	✓	✓	✓	✓	5/5
Dopady na práci/studium	✓	✓	✓	✓	✓	5/5
Dopady na vztahy	✓	✓	✓	✓	✓	5/5
Dopady na trávení volného času	✓	✓	✓	✓	✓	5/5
Dopady finanční a materiální	✗	✓	✓	✗	✓	3/5
Využité možnosti pomoci	R1	R2	R3	R4	R5	Celkem
Rodina a přátelé	✓	✓	✓	✓	✓	5/5
Kolegové	✗	✓	✗	✓	✓	3/5
Policie	✗	✓	✓	✗	✓	3/5
Sousedé	✗	✗	✗	✗	✓	1/5
Kolemjdoucí	✗	✗	✗	✗	✓	1/5
Právník	✗	✗	✗	✗	✓	1/5
Psycholog	✗	✗	✓	✗	✗	1/5
Pes	✗	✗	✗	✗	✓	1/5
Důvěra v policii	R1	R2	R3	R4	R5	Celkem
Oslovení policie	✗	✓	✓	✗	✓	3/5
Spokojenost s přístupem	✓	✓	✓	✗	✗	3/5
Spokojenost s poskytnutou pomocí	/	✗	✗	/	✗	0/5

Zdroj: Autor, vlastní výzkum

3 Diskuze

Praktická část této práce si kladla za cíl zjistit a popsat, jakým způsobem stalking subjektivně ovlivňuje každodenní život a způsob trávení volného času oběti v souvislosti s tím, jaké druhy stalkingu pachatel použil a současně zjistit, na koho se oběť obrátila o pomoc, a zda měla důvěru v pomoc policie. Za účelem naplnění cíle práce byl proveden kvalitativní výzkum formou strukturovaného rozhovoru. S využitím odpovědí respondentek práce odpoví na stanovené výzkumné otázky.

HVO1: Jaké druhy stalkingu pachatel použil?

Ze získaných odpovědí respondentek lze dojít k závěru, že chování pachatelů je z hlediska použitých druhů velmi rozmanité. Z hlediska četnosti se nejvíce vyskytovala distanční forma obtěžujícího kontaktování s využitím komunikačních prostředků. Že se obtěžující kontaktování vyskytuje nejčastěji, uvádí také Bæringsdóttir (2016). Respondentky byly obtěžovány nadměrným množstvím SMS zpráv i voláním, často v pozdních nočních hodinách. Kontaktovat respondentky se pachatelé snažili také osobně v místě jejich bydliště. R2 a R5 shodně uvedly, že byly obtěžovány zvoněním na jejich byt, přičemž takto pachatel obtěžoval i ostatní obyvatele domu. Čírtková, Vitoušová et al. (2007) označují skličující a opakované pokusy o kontakt za typický projev stalkingu. Všechny respondentky se dále setkaly s tím, že se pachatel potuloval v místě jejich bydliště či zaměstnání, tato místa pozoroval a čekal na ně. Například R1 se od své spolubydlící dozvěděla, že pachatel byl několikrát viděn před jejich bytem. R4 viděla na kamerových záznamech, že se pachatel pohybuje a čeká v místě jejího zaměstnání. Čtyři respondentky se setkaly s vyhrožováním. Dále se tři z respondentek setkaly se sledováním nebo pronásledováním jejich osoby. Tři respondentky popsaly, že je pachatel urážel nebo pomlouval. Matoušková (2013) říká, že k osočování a lživým pomluvám se pachatel uchýlí až v polovině případů. S fyzickým násilím se setkala pouze jedna z respondentek. Pachatelem fyzického násilí byl její bývalý přítel, potvrdilo se tedy varování Šámala (2012), který upozorňuje na fakt, že je nutné vzít v potaz zvýšené riziko násilného chování, pokud je stalking motivován pomstou vůči ex-partnerovi. V případě R5 lze hovořit o stalkingu by proxy, neboť někteří kolegové předávali pachateli informace o tom, co oběť dělá, kde a s kým je. V souvislosti s tím Matoušková (2013) uvádí, že jednou z forem stalkingu by proxy je zmanipulování okolí, aby pachatele informovalo o záměrech oběti. Čírtková (2008) uvádí, že se tento druh stalkingu vyskytuje zhruba v 1/3 případů. Kyberstalkingu se dopustil pachatel

v případě R3, který ji na veřejně přístupných webových stránkách pomlouval a odkazoval přitom přímo na respondentčin osobní profil.

DVO1: Jaké dopady měl stalking na oběti?

Dopady, které stalking na respondentky měl, lze rozdělit na oblast psychických a emocionálních dopadů, oblast dopadů na zdravotní stav, dopady finanční a materiální a dopady v oblasti sociální.

Z odpovědí respondentek je zřejmé, že i mírnější forma stalkingu, při níž nedošlo k fyzickému násilí, ovlivnila psychický a emocionální stav velmi negativně. Nejčastěji popisovaným pocitem, který všechny respondentky zažívaly, byl strach a pocity ohrožení. Strach ze samoty na veřejnosti a nutnost být ve společnosti další osoby dále zmínily čtyři respondentky. Buriánek et al. (2015) ke strachu dodávají, že ženy k tomuto pocitu inklinují více než muži. Dalším často popisovaným pocitem byla nervozita a napětí spojené s nejistotou a nepředvídatelností chování pachatele a toho, co udělá příště. Tři respondentky hovořily o úzkostných, panických až depresivních stavech. Je tedy zřejmé, že stalking měl skutečně značný dopad na jejich duševní zdraví. Toto tvrzení je v souladu s názorem Čírtkové (2008), která uvádí, že stalking má pro oběť závažné psychické následky. Pocity osamělosti dále uvedly dvě respondentky. Byla popisovaná také ztráta motivace. R5 uvedla, že se cítila bezmocná a zranitelná. Oběti ve výzkumu Korkodeilou (2016) tyto pocity přičítaly ztrátě kontroly nad jejich vlastním životem. S pocity hněvu a podrážděnosti se svěřila pouze R1. Pro srovnání – výzkum Buriánka et al. (2015) ukázal, že pocit hněvu je častější než pocit strachu. Je tedy otázkou, zda ostatní respondentky hněv skutečně nepocítovaly, nebo jej pouze nevyjádřily, protože pocit strachu u nich převažoval. Dvě respondentky dále vyjádřily zklamání z reakcí svého okolí a svědků pachatelova jednání.

Dopady na zdravotní stav respondentek jsou v přímé souvislosti s použitím fyzického násilí. V případě R5, která byla pachatelem napadena, byla přímo narušena její fyzická integrita, kdy následkem napadením utrpěla otřes mozku, odřeniny a podlitiny. V případě respondentek, které fyzické násilí nezažily, nebyla narušena jejich fyzická integrita přímo a dopad na jejich zdravotní stav byl spíše psychosomatického rázu. Nejčastěji byla zmiňovaná bolest břicha a jiné zažívací obtíže často spojené s nechutenstvím a dále bolesti hlavy. S tímto koresponduje také vyšší procentuální výskyt žaludečních potíží než bolestí hlavy, který uvádí Čírtková, Vitoušová et al. (2007). Psychosomatického původu byla také nespavost a časté buzení,

kterým trpěly dvě respondentky. R2 také uvedla, že mívala noční můry. R1 se zmínila o zvýšené unavenosti.

Dopady na finanční či materiální stránku pocítily tři respondentky z pěti. U respondentky č. 2 šlo o náklady spojené se změnou telefonních čísel a finanční újmu na výživném na dítě, které pachatel přestal platit. V případě respondentky č. 3 se jednalo o poškození majetku a respondentka č. 5 pocítila finanční újmu v souvislosti s pracovní neschopností, s náklady na léčbu a s výlohami za právníka.

A v neposlední řadě lze uvést dopady v oblasti sociální, kam je možné zařadit vliv na práci/studium, vliv na vztahy a vliv na trávení volného času. Podle odpovědí respondentek lze vliv na práci rozdělit do dvou skupin, přičemž první skupinu tvoří přímé narušování pracovní/studijní činnosti tím, že je pachatel obtěžoval, a to ať už svou přítomností, nebo obtěžujícím kontaktováním. Druhá skupina je charakteristická ovlivněním pracovní/studijní činnosti psychickým stavem, kdy přes strach, nejistotu nebo nervozitu nebyly respondentky schopny se na práci plně soustředit. O poruchách koncentrace v souvislosti se stalkingem hovoří též Čírtková (2008). Dopad na studium měl stalking u R3 také z hlediska ztráty motivace a zájmu o danou činnost, čímž byly negativně ovlivněny i její studijní výsledky. Další popsané dopady byly specifické pro jedinečnou situaci respondentek. R3 měla vlivem strachu z pachatelovy blízkosti zkomplikovanou dopravu do zaměstnání. R4 byla nucena v důsledku neplacení výživného na dítě a strachu, že by v případě střídavé péče pachatel ublížil dítěti, chodit na večerní brigády a v případě R5 byla kvůli fyzickému napadení po určitou dobu snížena její pracovní schopnost.

Stalking měl v sociální oblasti vliv také na vztahy s blízkými osobami i širším okolím respondentek. Určitý pozitivní vliv stalkingu na vztahy popsala R4 a částečně také R2, jelikož díky své situaci poznala, kdo je opravdový přítel. R4 uvedla: „ (...) *ty vztahy se více méně asi zlepšily, protože ty lidi, když já jsem měla fakt hrozný štěstí na kamarády, takže oni když viděli, že je takováhle situace, tak fakt mi pomáhali a zastávali se mě hodně i rodina (...).*“ Negativní vliv na vztahy byl ovšem popisován častěji. Zejména respondentky, jež omezily čas strávený s přáteli a uzavřely se do sebe, popisovaly narušení vztahů s přáteli, ale i s rodinou. R3 se uzavřela sama do sebe do takové míry, že ignorovala své okolí. Přátelé R1 byli, dle jejích slov, naštvaní, protože s nimi netrávila čas. Čírtková, Vitoušová et al. (2007) uvádí 15% výskyt konfliktů v sociálním okolí. Stalking měl u R3 dokonce vliv na její přístup k opačnému pohlaví obecně, uvedla, že pocítovala strach z opačného pohlaví a nedůvěru k němu. To

zpočátku ovlivnilo i její přístup k psychologovi. K tomu Korkodeilou (2016) říká, že oběti stalkingu mají potíže s navazováním nových vztahů, jelikož lidem nedůvěřují. R3 a R5 se v důsledku stalkingu začaly stranit společnosti. U R5 ovlivnila zkušenost se stalkingem pohled na společnost obecně. Na některé vztahy ovšem stalking vliv neměl, jak uvedla R1.

DVO2: Jak probíhající stalking ovlivnil trávení volného času obětí?

Některé respondentky omezovaly čas strávený mimo domov kvůli strachu ze setkání s pachatelem. Volný čas trávily více doma. Ke stejnému zjištění došla také Korkodeilou (2016). Pokud šly respondentky na veřejnost, potřebovaly s sebou mít někoho ze svých blízkých. Tři respondentky dále uvedly, že v důsledku stalkingu přestaly trávit svůj volný čas způsobem, na který byly zvyklé, a také už nechodily na některá oblíbená místa. I Čírtková (2008) potvrzuje, že oběti vlivem strachu mění své běžné návyky. Dvě respondentky ztratily zájem o dřívější aktivity a záliby. R4 a R5 pachatel přímo narušoval volný čas tím, že je obtěžoval a pronásledoval. Způsob trávení volného času se nezměnil v případě R2, která se snažila, aby zůstal stejný z toho důvodu, aby tak předešla negativnímu dopadu na své dítě. Zajímavé je pak zjištění, že v případě R2 a R5, které nebyly zvyklé trávit svůj čas večerními zábavami např. v restauracích apod., nebyly v tomto ohledu tak ovlivněny jako při ostatních volnočasových aktivitách přes den. Pokud se toto zjištění rozvede, mohlo by naznačovat, že oběti inklinující k trávení volného času spíše introvertně např. formou četby, sledováním filmů, malováním apod. mají oproti extrovertně založeným obětem jistou výhodu, neboť negativní vliv na trávení jejich volného času, nemusí být tak rozsáhlý, jelikož tyto typy aktivit nedávají pachateli takový prostor k jejich narušování a oběť od těchto aktivit nemusí upustit z důvodu strachu ze setkání s pachatelem.

Cílem práce také bylo najít souvislost mezi druhy stalkingu, které pachatel použil a tím, jak se změnil způsob trávení volného času obětí. Odpověď na tuto otázku ukazuje schéma na obr. 4, které znázorňuje druhy stalkingu, jež měly přímý dopad na trávení volného času. Mezi ně patřilo obtěžující kontaktování, postávání a potulování se v místě bydliště nebo zaměstnání, pronásledování a sledování a vyhrožování. Tyto druhy stalkingu zapříčinily, že se respondentky vyhýbaly dříve oblíbeným místům a aktivitám a měly sklony trávit čas více doma, aby tak předcházely setkání s pachatelem. Ovšem tyto druhy zároveň působily i na psychický stav stejně jako kyberstalking, stalking by proxy, dehonestace, ovlivňování názoru dalších osob a

fyzické násilí. Kvůli negativním dopadům na psychický stav pak došlo k dalším změnám způsobu trávení volného času. Působením strachu, nejistoty a nervozity byly respondentky při svých volnočasových aktivitách ovlivněny natolik, že od některých upustily nebo ztratily chuť a motivaci je dále provozovat. Zároveň tato omezení způsobu trávení volného času vyvolala další negativní dopad na psychický stav, kdy se respondentky cítily osaměle. Vliv různých druhů stalkingu na respondentky byl ovšem velmi individuální. Proto např. působení kombinace 6 druhů stalkingu neovlivnilo trávení volného času u R2 přímo, jelikož se snažila, aby se nezměnilo kvůli jejímu dítěti, vnímala tedy především jejich psychický dopad. Oproti tomu R3 při podobné kombinaci druhů stalkingu od dřívějšího způsobu trávení volného času upustila.

Obr. 4: Schéma působení druhů stalkingu na způsob trávení volného času

HVO2: Jaké možnosti pomoci oběti stalkingu využily?

Na tuto otázku daly získané poznatky jednoznačnou odpověď. Všechny respondentky požádaly o pomoc někoho z rodiny nebo přátel. Ke stejnému závěru dospěl také Buriánek et al. (2015). Druhým nejčastějším zdrojem pomoci byli kolegové, a to ve třech případech. O pomoc policie požádaly rovněž 3 respondentky. Pomoc psychologa uvedla R1. Právníka si na pomoc přizvala R5. Pomoc sousedů využila R5, která žádala o pomoc i neznámého kolemjdoucího, jenž byl svědkem jejího obtěžování. Buriánek et al. (2015) uvádí, že oběti – ženy se někomu ve svém okolí svěřují častěji než oběti – muži. Specifickou formou pomoci byl pro R5 její pes, který byl zdrojem psychické podpory. R5 k tomu řekla: „(...) ten pes mi v podstatě zachránil život (...).“ Tato forma pomoci není překvapivá, neboť jak uvádí Müller et al. (2014), pozitivní vliv psa na psychický a fyzický stav člověka a sociální pohodu je podstatou canisterapie.

DVO3: V jaké míře důvěřují oběti stalkingu pomoci policie?

Určitou formou důvěry vložené v policii je už její samotné oslovení. Oslovit policii s žádostí o pomoc se rozhodly tři z pěti respondentek. Zbylé dvě respondentky o možnosti oslovit policii alespoň uvažovaly. R1 byla připravená policii oslovit, pokud by stalking pokračoval. R4 by se na policii neobrátila. Je tedy možné říci, že čtyři z pěti respondentek měly důvěru v pomoc policie. Průzkum, který zjišťoval míru důvěry občanů v českou policii, ukazuje, že tato důvěra od roku 2005 každoročně roste. V roce 2017 měly 2/3 občanů v českou policii důvěru (STEM, 2017).

Spokojené s přístupem policie byly tři respondentky. R1 byla spokojená s přístupem a profesionalitou policistů, s nimiž v minulosti přišla do styku. R2 uvedla: „*Tak v globálu jsem spíše spokojená.*“ R3 hodnotila přístup policisty jako vstřícný. Nespokojenost s přístupem policie zmínila R4, která zpochybnila její snahu skutečně lidem pomoci, a policisté, s nimiž v minulosti jednala, na ni nepůsobili profesionálně. R5 byla s přístupem policie nespokojená. Aktivitu, kterou v jejím případě vyvinula, hodnotila jako nedostatečnou a pochybovala o jejím zájmu danou věc řešit. Navíc došlo u R5 k sekundární viktimizaci. Jak uvádí Svatoš (2012) jednou z příčin sekundární viktimizace je nesprávná činnost státních orgánů. Necitlivý přístup člena správního orgánu tak mohl respondentku ještě více utvrdit v negativním dojmu ze způsobu, kterým byl její případ řešen.

Respondentky, které oslovily policii, byly s poskytnutou pomocí spíše nespokojené a hodnotily ji jako neúčinnou. Případ R2 se odehrál v době, kdy stalking nebyl trestným činem, a případ R3 nespĺňoval ve chvíli oslovení policie podmínku dlouhodobého trvání. R5 vyjádřila nespokojenost s laxním přístupem a nemožností pachatelé dokázat, že porušoval zákaz přiblížení. Buriánek et al. (2015) takovou nespokojenost obětí vysvětluje limitovanými možnostmi, které policie ve vztahu ke stalkingu má.

4 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jakým způsobem stalking subjektivně ovlivňuje každodenní život a způsob trávení volného času oběti v souvislosti s tím, jaké druhy stalkingu pachatel použil a současně zjistit, na koho se oběť obrátila o pomoc, a zda měla důvěru v pomoc policie.

Cíl práce byl naplněn provedením kvalitativního výzkumu formou strukturovaného rozhovoru s respondentkami, které měly osobní zkušenost se stalkingem. Na základě obsahové analýzy jejich výpovědí bylo zjištěno, že stalking ovlivnil každodenní život všech respondentek tím, že měl dopad na jejich psychický a emociální stav, zdravotní stav, pracovní/studijní život, vztahy a způsob trávení volného času. Dopad na finanční a materiální oblast zaznamenaly tři respondentky z pěti.

Psychické a emocionální dopady byly velmi závažné u všech respondentek bez ohledu na druhy stalkingu, ke kterým se pachatel uchýlil. Naopak dopad na zdravotní stav byl největší u oběti, proti níž bylo použito fyzické násilí, neboť byla přímo poškozena její fyzická integrita, zároveň měla zdravotní potíže psychosomatického rázu, stejně jako ostatní oběti, které fyzickému násilí vystaveny nebyly a zažívaly nejčastěji obtěžující kontaktování a potulování pachatele v blízkosti jejich bydliště nebo zaměstnání. Rovněž finanční a materiální dopady byly největší u fyzicky napadené oběti, jelikož byla omezena její pracovní schopnost, a tedy i mzdové bonusy a vznikly jí náklady spojené s léčbou. Mezi další finanční dopady patřily náklady na opravu poškozené věci nebo finanční újma vzniklá v důsledku pachatelova neplnění vyživovací povinnosti. Dopady na práci/studium a trávení volného času měly dvě hlavní příčiny. První příčinou dopadů bylo přímo pachatelovo jednání, které narušovalo pracovní/studijní činnost respondentek a bylo důvodem ke změně způsobu trávení volného času. Druhá příčina dopadů měla původ v psychickém stavu samotných respondentek, který ovlivnil jejich schopnost soustředění při práci/studiu a v případě způsobu trávení volného času měl za následek omezování času stráveného mimo domov a ztrátu zájmu o dřívější záliby. Dopad na vztahy respondentek byl trojího druhu. Některé vztahy negativně ovlivnil pachatel, další vliv měly reakce okolí respondentek. V případě, že bylo okolí ochotné pomoci a zastat se jí, byly vztahy spíše upevněny a zlepšeny. Pokud byla reakce nechápavá, byly vztahy ovlivněny negativně. Nakonec měla dopad na vztahy také reakce respondentek na prožívanou situaci. Ty z nich, které měly tendenci se uzavírat do sebe, častěji popisovaly narušení vztahů s přáteli i rodinou.

Cílem práce bylo dále zjistit, na koho se oběti obrátily o pomoc, a zda měly důvěru v pomoc policie. Bylo zjištěno, že všechny respondentky se obrátily na někoho z rodiny a přátel. Častým zdrojem pomoci byli také jejich kolegové. Důvěru v pomoc policie lze hodnotit jako nadprůměrnou, neboť tři respondentky se na policii obrátily a čtvrtá byla připravená tak učinit, pokud by stalking pokračoval. Spokojenost s přístupem policie již byla nižší, i když stále nadpoloviční, ovšem pozitivní hodnocení pomoci poskytnuté policií neuvedla žádná z respondentek.

Přínosem bakalářské práce může být možnost využití výsledků zkoumaných dopadů ze strany subjektů, které obětem stalkingu nabízí odborné poradenství. Umožní jim přesnější zaměření na ty dopady, které se u obětí vyskytují nejčastěji a které nejvíce ovlivnily jejich každodenní život, což může pomoci při zkvalitňování a zefektivňování poradenských služeb. Zároveň budou moci obětem navrhnout formy pomoci, které se ukázaly jako efektivní v obdobných případech. Výsledky analýzy odpovědí obětí k výzkumné otázce zaměřené na zjištění důvěry v policii mohou sloužit jako pomůcka k sebereflexi v přístupu k oběti. V neposlední řadě může práce přispět k lepšímu porozumění dané problematice ze strany studentů ZSF JU, kteří se s ní v rámci svého budoucího profesního zaměření mohou setkat.

5 Seznam použitých zdrojů

1. BÆRINGSDÓTTIR, D. D., 2016. *Stalking Victimization: Survey in the Icelandic General Public* [online]. Reykjavík University. [cit. 2018-06-25]. Dostupné z: <https://skemman.is/bitstream/1946/25651/1/Stalking%20victimization-SECURE.pdf>
2. BALÁKOVÁ, I., 2014. Nenechte si líbit stalking [online]. *Policie ČR* [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/nenechte-si-libit-stalking.aspx>
3. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ z. s., ©2009a. Nebezpečné pronásledování. *Bkb.cz* [online]. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/trestne-ciny/nebezpecne-pronasledovani/>
4. BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ z. s., ©2009b. Poslání a činnost. *Bkb.cz* [online]. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>
5. BOCIJ, P., 2003. Victim of Cyberstalking: An Exploratory Study of Harassment Perpetrated via The Internet [online]. *First Monday*. 8(10). [cit. 2018-07-27]. doi: <http://dx.doi.org/10.5210/fm.v8i10.1086> – Dostupné z: <http://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/1086/1006>
6. BOCIJ, P., 2004. *Cyberstalking: Harassment in the Internet Age and How to Protect Your Family*. Westport: Praeger Publishers. 268 s. ISBN 0-275-98118-5.
7. BURIÁNEK, J. et al., 2015. *Abused, Battered, or Stalked: Violence in Intimate Partner Relations Gendered*. Praha: Karolinum Press. 171 s. ISBN 978-80-246-3217-9.
8. BUSKOTTE, A., 2008. *Z pekla ven. Žena v domácím násilí*. Brno: Computer Press. 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.
9. ČESKÁ TELEVIZE, 2008. Rada vlády: Nebezpečné špehování a obtěžování by mělo být trestným činem. *Ct24.ceskatelevize.cz* [online]. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1454416-rada-vlady-nebezpecne-spehovani-a-obtezovani-melo-byt-trestnym-cinem>

10. ČÍRTKOVÁ, L., 2008. *Moderní psychologie pro právníky*. Praha: Grada Publishing. 160 s. ISBN 978-80-247-2207-8.
11. ČÍRTKOVÁ, L., 2009. *Forenzní psychologie*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk. 439 s. ISBN 978-80-7380-213-4.
12. ČÍRTKOVÁ, L., 2014. *Viktimologie pro forenzní praxi*. Praha: Portál. 158 s. ISBN 978-80-262-0582-1.
13. ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. et al., 2007. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů. Příručka pro pomáhající profese*. Praha: Grada Publishing. 192 s. ISBN 978-80-247-2014-2.
14. DIBLÍKOVÁ, S. et al., 2016. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2015*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 130 s. ISBN 978-80-7338-162-2.
15. FRYŠTÁK, M. et al., 2014. *Trestní právo hmotné: Obecná část*. Ostrava: Key Publishing. 191s. ISBN 978-80-7418-221-1.
16. GAVORA, P., 2008. *Úvod do pedagogického výskumu*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave vo Vydavateľstve UK. 272 s. ISBN 978-80-223-2391-8.
17. GILLERNOVÁ, I. et al., 2006. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. Praha: Karolinum. 280 s. ISBN 80-246-1293-3.
18. GRAMBAL, A. et al., 2017. *Hraniční porucha osobnosti a její léčba*. Praha: Grada Publishing. 288 s. ISBN 978-80-247-5796-4.
19. GUELKE, J., SORELL, T., 2016. Violations of Privacy and Law: The Case of Stalking. [online časopis]. *Law, Ethics and Philosophy (LEAP)*. 2016(4). 32–60. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z:
<https://www.raco.cat/index.php/LEAP/article/view/321400/411935>
20. GULOVÁ, L., ŠÍP, R., 2013. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. Praha: Grada. 248 s. ISBN 978-80-247-4368-4.

21. HENDL, J., 2016. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 4. vydání. Praha: Portál. 440 s. ISBN 978-80-262-0982-9.
22. KORKODEILOU, J., 2016. No Place to Hide: Stalking Victimization and its Psycho-social Effects [online]. *International Review of Victimology*. 23 (1). 17–32. [cit. 2018-07-27]. doi: <https://doi.org/10.1177/0269758016661608> – Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0269758016661608>
23. KOUKAL, J., 2008. Stalking končí i vraždami, v zákoně přesto není [online]. *Novinky.cz, Borgis, a.s.* [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/139145-stalking-konci-i-vrazdami-v-zakone-prestoleni.html>
24. KRAV MAGA o. s. ©2013–2014. Nenechte si ubližovat. *Nenechtesublizovat.cz* [online]. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://nenechtesublizovat.cz/index.php?mainNav=zenyanasili&subNav=stalking>
25. KUTNOHORSKÁ, J., 2009. *Výzkum v ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing. 176 s. ISBN 978-80-247-2713-4.
26. LEHOVCOVÁ SUCHÁ, V., 2008. Vězení za stalking: Pomoc obětem, nebo zbraň na bulvár? [online]. *Aktuálně.cz, Economia, a.s.* [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vezeni-za-stalking-pomoc-obetem-nebo-zbranna-bulvar/r~i:article:609167/?redirected=1517391740>
27. LUBELCOVÁ, G., 2009. *Kriminalita ako spoločenský fenomén: Úvod do sociologicky orientovanej kriminologie*. Bratislava: VEDA, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied. 212 s. ISBN 978-80-224-1051-9.
28. MAREŠOVÁ, A. et al., 2011. *Kriminální recidiva a recidivisté: Charakteristika, projevy, možnosti trestní justice*. [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. 302 s. ISBN 978-80-7338-119-6 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/394.pdf>
29. MATES, J., 2013. Přečetli jsme za vás [online]. *Bulletin advokacie*. 2013(3), 49–51 [cit. 2018-01-23]. ISSN 1210-6348. Dostupné z: http://www.bulletin-advokacie.cz/assets/zdroje/casopis/2013/BA_03_2013_web.pdf

30. MATOUŠKOVÁ, I., 2013. *Aplikovaná forenzní psychologie*. Praha: Grada Publishing. 304 s. ISBN 978-80-247-4580-0.
31. MICHANČOVÁ, S., 2009. *Vybrané kapitoly z foreznej psychológie a viktimológie*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešově. 87 s. ISBN 978-80-555-0116-1.
32. MULLEN, P. et al., 2000. *Stalkers And Their Victims*. Cambridge: Cambridge University Press. 310 s. ISBN 0-521-66950-2.
33. MÜLLER, O. et al., 2014. *Terapie ve speciální pedagogice*. 2. přepracované vydání. Praha: Grada. 512 s. ISBN 978-80-247-4172-7.
34. NOVÁK, P., 2011. *Ministerstvo vnitra uspořádalo konferenci o stalkingu* [online]. Mvcr.cz [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-usporadalo-konferenci-o-stalkingu.aspx>
35. NOVOTNÝ, O. et al., 2004. *Kriminologie*. 2. vydání. Praha: ASPI Publishing. 451 s. ISBN 80-7357-026-2.
36. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2010*, 2010 [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112010-dubp0ul6zy>
37. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2011*, 2011 [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-prepocteny-na-definitivni-vysledky-slodb-2011-k-112011-vr7xowgr7o>
38. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2012*, 2012 [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112012-izjb59u5xn>
39. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2013*, 2013 [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112013-nxf2b249sf>

40. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2014*, 2014 [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112014-aco9yecp09>
41. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2015*, 2015 [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112015>
42. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2016*, 2016 [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112016>
43. *Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2017*, 2017 [online]. Český statistický úřad [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>
44. POLICIE ČR., ©2018. Nebezpečné pronásledování (stalking) – Policie České republiky. *Policie.cz* [online]. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-nebezpecne-pronasledovani-stalking.aspx>
45. PRAŠKO, J., 2009. *Poruchy osobnosti*. 2. vydání. Praha: Portál. 359 s. ISBN 978-80-7367-558-5.
46. PRÁŠKOVÁ, H., 2013. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. Praha: C. H. Beck. 448 s. ISBN 978-80-7400-456-8.
47. REGEHR, CH., GRAHAM, D. G., 2011. When Social Workers Are Stalked: Risks, Strategies, and Legal Protections [online]. *Clinical Social Work Journal*. 39 (3) 232–242. [cit. 2018-07-27]. doi: <https://doi.org/10.1007/s10615-010-0303-4> – Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10615-010-0303-4>
48. REICHEL, J., 2009. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumu*. Praha: Grada Publishing. 192 s. ISBN 978-80-247-3006-6.

49. SHAPLAND, J., HALL, M., 2007. What Do We Know about the Effects of Crime on Victims? [online]. *International Review of Victimology*. 14 (2). 175–217. [cit. 2018-07-27]. doi: <https://doi.org/10.1177/026975800701400202> – Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/026975800701400202>
50. SHERIDAN, L., GRANT, T., 2007. Is Cyberstalking Different? [online]. *Psychology, Crime & Law*. 13(6), 627–640. [cit. 2018-07-27]. doi: 10.1080/10683160701340528 – Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/40500406_Is_cyberstalking_different
51. *Sněmovní tisk 410*, © 1995–2018 [online]. Psp.cz [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5&t=410>
52. SPENCE-DIEHL, E., 2003. Stalking and Technology: The Double-Edged Sword [online]. *Journal of Technology in Human Services*. 22(1), 5–18. [cit. 2018-07-27]. doi: 10.1300/J017v22n01_02 – Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/254377993_Stalking_and_Technology_The_Double-Edged_Sword
53. *Statistické přehledy kriminality za rok 2017*, © 2018 [online]. Policie ČR [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=5&t=410>
54. *Statistické přehledy kriminality za rok 2016*, © 2018 [online]. Policie ČR [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminalita-statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>
55. *Statistické přehledy kriminality za rok 2015*, © 2018 [online]. Policie ČR [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>
56. *Statistické přehledy kriminality za rok 2014*, © 2018 [online]. Policie ČR [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>

57. *Statistické přehledy kriminality za rok 2013*, © 2018 [online]. Policie ČR [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>
58. *Statistické přehledy kriminality za rok 2012*, © 2018 [online]. Policie ČR [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>
59. *Statistické přehledy kriminality za rok 2011*, © 2018 [online]. Policie ČR [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2011.aspx>
60. *Statistické přehledy kriminality za rok 2010*, © 2018 [online]. Policie ČR [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2010.aspx>
61. STEM, 2017. Důvěra veřejnosti v českou policii trvale roste. *Stem.cz* [online]. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/duvera-verejnosti-v-ceskou-policii-trvale-roste/>
62. SVATOŠ, R., 2012. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.
63. ŠÁMAL, P., 2012. *Velké komentáře. Trestní zákoník II. Zvláštní část (§ 140-421)*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 1451–3586 s. ISBN 978-80-7400-428-5.
64. TENDER SYSTÉM s.r.o., ©2013–2018. Registr poskytovatelů pomoci obětem trestných činů. *Otc.justice.cz* [online]. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: <https://otc.justice.cz/verejne/napoveda.jsf>
65. TOMÁŠEK, J., 2010. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. Praha: Grada Publishing. 216 s. ISBN 978-80-247-6945-5.
66. VÁLKOVÁ, H. et al., 2012. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 636 s. ISBN 978-80-7400-429-2.
67. VAN DER AA, S., 2017. New Trends in the Criminalization of Stalking in the EU Member States [online]. *European Journal on Criminal Policy and Research*.

- (2017). 1–19. [cit. 2018-07-27]. doi: <https://doi.org/10.1007/s10610-017-9359-9>
– Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs10610-017-9359-9>
68. VELIKOVSKÁ, M., 2016. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Garda Publishing, 168 s. ISBN 978-80-247-4849-8.
69. WALBY, S., ALLEN, J., 2009. *Domácí násilí, sexuální napadení a pronásledování. Výsledky britského průzkumu o kriminalitě* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2018-01-09]. ISBN 978-80-7338-088-5. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/363.pdf>
70. WALKER, I., 2013. *Výzkumné metody a statistika*. Praha: Grada Publishing. 224 s. ISBN 978-80-247-3920-5.
71. WERNEROVÁ, A., 2011. *Souvislosti mezi kvalitou vztahu s rodiči v dětství a kvalitou prožívání partnerských vztahů v dospělosti z perspektivy teorie citové vazby*. [online]. Brno. [cit. 2018-07-27]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, filozofická fakulta. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/175095/fss_m
72. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, 2009. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky, částka 11*, s. 354–464. [cit. 2018-07-27]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?r=2009&cz=40>
73. Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů, 2013. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky, částka 20*, s. 322–348. [cit. 2018-07-27]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=45&r=2013>
74. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, 2006. [online]. In: *Sbírka zákonů České republiky, částka 27*, s. 1527–1289. [cit. 2018-07-27]. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=108&r=2006>
75. *Záznam ze schůze Výboru pro prevenci domácího násilí*, 2008 [online]. Vláda ČR. [cit. 2018-07-27]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Prevence_domaciho_nasili/Zapis-z-jednani-Vyboru-2008-09-15.pdf

6 Seznam příloh

Příloha 1 – Seznam tabulek

Příloha 2 – Seznam obrázků

Příloha 3 – Vzor poučeného souhlasu s účastí na výzkumu k bakalářské práci

Příloha 4 – Struktura rozhovoru k bakalářské práci

Příloha 5 – Přepisy rozhovorů

7 Seznam zkratek

CK – celková kriminalita

Č. – číslo

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

DVO – dílčí výzkumná otázka

HVO – hlavní výzkumná otázka

K1–K7 – očíslované kategorie

NP – nebezpečné pronásledování

R1–R5 – očíslovaní respondenti

Tab. – tabulka

TČ – trestný čin

TZ – trestní zákoník

V – výzkumník

ZSF JU – Zdravotně sociální fakulta, Jihočeské univerzity

Příloha 1 – Seznam tabulek

Tab. 1: Četnost jednotlivých metod stalkingu

Tab. 2: Intenzita nebezpečného pronásledování v ČR v letech 2010–2017

Tab. 3: Intenzita celkové kriminality v ČR v letech 2010–2017

Tab. 4: Podíl nebezpečného pronásledování („NP“) na celkové kriminalitě („CK“)

Tab. 5: Struktura stíhaných/vyšetřovaných osob v letech 2010–2017

Tab. 6: Struktura stíhaných/vyšetřovaných osob v letech 2010–2017

Tab. 7: Zjednodušená tabulka statistických přehledů kriminality k NP

Tab. 8: Přehled kategorií a jejich názvů

Tab. 9: Základní údaje o respondentech

Tab. 10: Údaje o pachateli, době trvání stalkingu a době, která od něj uplynula

Tab. 11: Výsledky výzkumu

Příloha 2 – Seznam obrázků

Obr. 1: Stalking dle vztahu oběti k pachateli

Obr. 2: Stav nebezpečného pronásledování v jednotlivých krajích ČR v roce 2017

Obr. 3: Dynamika TČ nebezpečné pronásledování v ČR od roku 2010

Obr. 4: Schéma působení druhů stalkingu na způsob trávení volného času

Příloha 3 – Poučený souhlas s účastí na výzkumu k bakalářské práci

Byl(a) jsem seznámen(a) s charakterem výzkumu k bakalářské práci s názvem Právní, sociální a kriminogenní aspekty stalkingu, s jeho průběhem a s otázkami, které obsahuje. Rozumím jim a svým podpisem stvrzuji svou účast na tomto výzkumu. Má účast na výzkumu je dobrovolná a jsem poučen(a) o možnosti kdykoliv odstoupit.

Souhlasím s pořízením zvukového záznamu, s jeho přepisem a analýzou poskytnutých informací. Beru na vědomí, že veškeré poskytnuté údaje a informace budou anonymizovány a budou použity pouze pro účely tohoto výzkumu a svým podpisem stvrzuji souhlas s jejich využitím tímto způsobem.

V..... dne
.....
podpis

Příloha 4 – Struktura rozhovoru k bakalářské práci

1. *Základní informace o respondentovi, pronásledovateli a délce trvání stalkingu*

- a) Kolik Vám je let?
- b) Kolik Vám bylo let, když stalking začal, a jaké povolání/studium jste v té době měl(a)?
- c) Kdo Vás obtěžoval a pronásledoval?
- d) Kdy stalking začal a jak dlouho trval?

2. *O metodách stalkingu, k nimž se pronásledovatel uchýlil*

- a) Jak stalking začal a jakým způsobem to celé probíhalo?
- b) Došlo při stalkingu k fyzickému násilí?

3. *O následcích, které respondent v souvislosti se stalkingem prožíval*

- a) Jak jste se cítil(a) po psychické stránce? Jaké byly Vaše pocity v té době?
- b) Jakých změn zdravotního stavu jste si všiml(a), které jste přisuzoval(a) prožívanému stalkingu?
- c) Jaké následky měl stalking na Váš pracovní/studijní život, ovlivnilo Vás to ve škole/práci?
- d) Jak se v době stalkingu změnil způsob, jakým jste obvykle trávil(a) volný čas?
- e) Jak stalking ovlivnil vztahy s lidmi ve Vašem okolí?
- f) Jaké Vám vznikly finanční náklady v souvislosti se stalkingem?

4. *O tom, na koho se respondent obrátil o pomoc*

- a) Koho jste v souvislosti se stalkingem požádal(a) o pomoc?

5. *O důvěře ve schopnosti a pomoc policie*

- a) Obrátil(a) jste se na policii v souvislosti se stalkingem?
 - Pokud ano: Byl(a) jste s jejím přístupem a pomocí spokojen(a)?
 - Pokud ne: Uvažoval(a) jste o této možnosti?
 - ♦ Pokud uvažoval(a): Proč jste se na policii nakonec neobrátil(a)?
 - ♦ Pokud neuvažoval(a): Proč jste o této možnosti neuvažoval(a)?
- b) Jaké jsou Vaše dosavadní zkušenosti s policií?

Příloha 5 – Přepis rozhovorů

Rozhovor č. 1

Výzkumník (dále jen „V“): Kolik Vám je let?

Respondent č. 1 (dále jen „R1“): 28.

V: A kolik Vám bylo let, když stalking začal, a jaké povolání nebo studium jste v té době měla?

R1: Bylo mi 26 a pracovala jsem jako barmanka.

V: A kdo Vás obtěžoval a pronásledoval?

R1: Byl to známej jednoho kamaráda. Když začal s prvníma esemeskama, tak to bylo po naší první schůzce. Takže pro mě vlastně cizí člověk.

V1: A kdy stalking začal a jak dlouho trval?

R1: Stalo se to před dvěma a půl rokama a trvalo to něco přes dva měsíce, kdy to bylo nejhorší a pak během dalšího půl roku mi přišlo ještě pár esemesek.

V: A jak stalking začal a jakým způsobem to celé probíhalo?

R1: Začalo to, když jsem mu po první schůzce napsala, že mu nechci dávat falešný naděje a že můžeme bejt kamarádi. Na to mi odepsal, že dělám velkou chybu, a že si to brzy uvědomím. Už to mi přišlo dost zvláštní, ale říkala jsem si, že se prostě urazil a přejde ho to. Jenže další dny mi psal zase, samý ahoj, jak se máš, kde jsi, co děláš, odepiš mi a pořád mě bombardoval nějakýma dotazama. Zval mě na další schůzky a vlastně vůbec nebral na vědomí, když jsem mu znovu psala, že vážně nemám zájem se dál scházet, aby mi přestal vypisovat. Za den byl schopnej mi napsat i 20 esemesek. Pak mě jenom spamoval pořád esemeskou „Odepiš“ s milionem vykřičníků. Mezi tím se mi snažil i dovolat, to jsem pokaždý vytípla, protože jsem s ním neměla nejmenší chuť mluvit. Takže mobil mi zvonil v podstatě bez přestání. Jednou jsem mu to pak zvedla, řekla jsem mu, ať si smaže moje číslo a přestane volat a psát, že ze sebe akorát dělá pitomce, jestli mu přijde normální takhle někoho otravovat, na to on vůbec nereagoval. Pořád si jel to svoje, že dělám velkou chybu, že bych v něm našla toho pravýho, a tak podobně. Psal mi i na Facebooku, tam jsem si ho ale smazala hned na začátku. Potom byl nějakou dobu klid, pár dní možná, a pak zase na novo. Zase přemlouval na schůzku, že půjdeme na večeři, a když jsem neodepisovala, tak začal nadávat, že jsem kurva, co si o sobě vůbec myslím, když mu neodepisuju, že si hraju na nedostupnou, a tak

podobně. Takže jsem si zjistila, jak se dá zablokovat číslo, a myslela jsem si, jak bude klid. Jenže si pořídil i jiný čísla samozřejmě, vyhrožoval, že ví, kde bydlím, že si na mě rád počká, že se mu nemůžu vyhýbat věčně, že do mě ten rozum natluče. To už jsem měla vážně nahnáno tím, že věděl, kde bydlím, jsem měla strach, že se tam fakt ukáže. Pak mi taky přišla esemeska, že mám nový závěsy, ať si nemyslím, že mi pomůžou. Z toho jsem byla vyklepaná hrozně, protože ten pocit, že musel stát i před barákem prostě. Já ho tam nikdy neviděla teda, ale když jsem se pak ptala spolubydlící, tak ta mi řekla, že tam párkrát byl, že si myslela, že tam čeká na mě. Tak jsem jí to musela všechno říct, že mi nechce dát pokoj, aby s ním hlavně nemluvila. Tím, že jsem mu blokovala čísla, tak začal posílat esemesky přes internet, takže takhle to probíhalo přes dva měsíce a no hrozný. Potom jsem na radu mamky, na všechny ty zablokovaný čísla napsala, že mám všechny esemesky uložený a jdu to oznámit na policii. I jsem mu to nechala vzkázat, přes společného známého. Ten mi pomohl asi nejvíc, si myslím, protože až vlastně potom s těma esemeskama přestal. Nebo možná že zabralo i to vyhrožování policajtama, těžko říct. Sem tam mi teda ještě přišla nějaká zpráva z internetu, jak se mám, ale nevím určitě, jestli to byl on, ale vsadila bych se, že jo, protože známý by mi z internetu nepsali. To mohlo bejt tak půl roku potom. A pak teda naštěstí dobrý no, musím zaklepat. Ale ten strach, jestli to nezačne znova, jsem měla ještě hodně dlouho potom. Teď už jsem teda přestěhovaná, takže bych neměla takovej strach, že zase bude vědět, že máme nový závěsy, a tak podobně.

V: A došlo při stalkingu k fyzickému násilí?

R1: Naštěstí ne, jenom vyhrožoval.

V: A jak jste se cítila po psychické stránce, jaké byly Vaše pocity v té době?

R1: Když s tím vším začal, tak jsem byl hlavně naštvaná, a už jsem nevěděla, jak jinak mu mám říct, že nemám zájem. Pak jak začal vyhrožovat, tak jsem měla strach, protože vlastně věděl, kde bydlím, takže jsem se bála, že na mě bude čekat třeba u vchodu. Venčení psa tenkrát bylo taky hrozný, protože ven jsem s ním musela, ale bylo to vždycky, co nejrychlejc se vrátit. Venku jsem byla hrozně nervózní, furt jsem koukala, jestli někde není. Protože jsem vlastně nevěděla, jestli to vyhrožování myslí vážně, nebo ne. Z každého zapípnutí mobilu jsem byla vynervovaná, stačilo jenom slyšet vyzvánění a hned jsem nadskočila, jak jsem byla rozhozená. To je tak, na co si teď vzpomenu.

V: A jakých změn zdravotního stav jste si všimla, které jste přisuzovala prožívanému stalkingu?

R1: Často mě bolelo břicho, to mám doteď, když jsem ve stresu, tak mám hned žaludek jak na vodě. Tím pádem jsem neměla ani chuť jíst a celkově unavenost, žádná energie a nic se mi nechtělo. Občas jsem byla i protivná, to musím teda říct, že na kamarádky, když mě chtěly třeba vytáhnout někam ven a já nechtěla, tak byly pak naštvány, že se s nima pomalu ani nebavím.

V: A jaké následky měl stalking na váš pracovní život, ovlivnilo Vás to při práci?

R1: V práci jsem pořád čekala, kdy se objeví ve dveřích, protože jsem mu řekla, kde pracuju no. Ale nikdy nepřišel, asi se bál před štamgastama. Ale tím spíš, že se pořád neukazoval, tak jsem čekala, že každou chvíli tam přijde, furt jsem byla nervózní a nesoustředěná. A největší strach jsem vždycky měla při zavíračce, aby nečekal někde poblíž.

V: A jak se v době stalkingu změnil způsob, jakým jste obvykle trávila volný čas?

R1: No celkem hodně, víc jsem byla doma, protože vůbec jsem neměla chuť se jít někam bavit. Takže jsem byla věčně zavřená na pokoji, když mě kamarádky někam vytáhly, tak jsem stejně pořád koukala kolem, jestli se neobjeví, takže jsem si to stejně neužila a celkově mě nebavilo chodit někam na akce.

V: Jak stalking ovlivnil vztahy s lidmi ve vašem okolí?

R1: No, tak nějak celkově, kamarádi byli zvyklí, že jsem s nima pořád někam vyrážela, a i když věděli, co se děje, tak sice to chápali jakoby, ale myslím si, že nemohli úplně tak jako vědět, jak mi je, když se jim nic podobného nestalo. Ale snažili se mi pomoci a rozptýlit mě, to jo. A s rodičema to vztah moc neovlivnilo, pomohli mi.

V: A jaké vám vznikly finanční náklady v souvislosti se stalkingem?

R1: To asi žádný, nebo o nich nevím.

V: Koho jste v souvislosti se stalkingem požádala o pomoc?

R1: Ty rodiče, pak kamarádi věděli o tom, co se děje, kdyby začal psát i jim, tak aby ho poslali do háje, a pak toho společného známého, to je asi všechno.

V: A obrátila jste se na policii v souvislosti se stalkingem?

R1: Nakonec ne.

V: A uvažovala jste o téhle možnosti?

R1: Jo, když jsem mu pak vyhrožovala, že mám všechno uložený a jdu na policajty, tak jsem si říkala, že když to nezabere, tak to udělám.

V: A proč jste se na policii nakonec neobrátila?

R1: No, naštěstí se to vyřešilo přes toho známýho a taky tou výhružkou, že to jdu oznámit a od té doby byl více méně klid.

V: Jaké jsou Vaše dosavadní zkušenosti s policií?

R1: Zkušenost s policií mám z bývalý práce, kdy jsem byla celkem dvakrát okradená. Policie si mě pak předvolala ohledně popisu pachatele a situace. Byli ochotný, působili na mě profesionálně a díky kamerovému záznamu pachatele dopadli.

Rozhovor č. 2

Výzkumník (dále jen „V“): Kolik je Vám let?

Respondent č. 2 (dále jen „R2“): Je mi 45.

V: Kolik Vám bylo let, když stalking začal, a jaké povolání/studium jste v té době měl(a)?

R2: Cirka 33 a byla jsem na mateřské dovolené.

V: Kdo Vás obtěžoval a pronásledoval?

R2: Obtěžoval mě bývalý partner, nebyli jsme svoji a otec mého dítěte.

V: Kdy stalking začal a jak dlouho trval?

R2: Bylo to cirka před 12 lety a trval cirka 3 až 4 roky, s přestávkama, ale než si našel to číslo.

V: Jak stalking začal a jakým způsobem to celé probíhalo?

R2: Když jsme se rozešli s bývalým přítelem, protože nehodlal trávit s námi čas, nehodlal s námi bydlet, tak jsme se rozešli a cirka po, pak ještě přišel na synovo narozeniny, a když viděl, že prostě už je, tak začal psát esemesky mně, mým známým, já jsem si je postupně vypsal, ale protože jsem už měla několik telefonů, tak jsem popsala několik papírů a většinou ty esemesky rozesílal nejen mně, ale mým kamarádům, které znal, taky. Byla to moje kolegyně z recepce, naštěstí moje mamka ne, to sice číslo asi znal, ale to si nedovolil, ale většině mých známých, kamarádů,

společných známých, kteří většina se s tím vypořádala, ale nechápali, co to je za esemesky hloupý, že s někým chodím, a že s někým spím, vulgární výrazy a pokračovalo to, že se to stupňovalo. Postupně vlastně přestal platit, my jsme si to nedohodli přes soud, ale přestal platit úplně peníze na syna. Dostal se i před náš dům, tehdy jsem byla s kamarádkou na kafi a musela jsem se vrátit před dům a tam vyhrožoval, že tento den, doslova tento den pro mě skončí špatně. Tak jsme volali na policii. Policie mi tehdy řekla, to bylo asi v devět večer v létě a mi řekli vlastně, že nemůžou nic udělat dokad' se nic nestane, to mi přišlo hodně divný, protože to už asi by nebylo potom žádný oznámení a seděl na lavici u našeho domu, nejdřív zvonil na náš byt, proto mi volala mamka na telefon, že je před barákem, a tak mě kamarádka doprovodila a k bytu mě doprovodila známá, která zrovna venčila psa večer asi v půl desátý a on si potom už nic neodvážil našťestí, ale vyhrožoval, že prostě to dopadne špatně, vyhrožoval všem okolo. Museli jsme si kvůli tomu odpojit pevnou linku, protože to zvonilo neustále, když jsme ji měli vyvěšenou, tak to bylo na nic. Dokonce chodil a říkal, už se blížíš k baráku, už tě slyším. Říkal, kde jseš, už tě vidím, jsem za tebou a já jsem nevěděla, jestli je to pravda nebo není. Nebo jsme byli třeba v obchodním centru a já jsem šla s kočárkem se synem, takže takhle to probíhalo, kde jseš, neděláš něco našemu synovi a s kým jseš a hrozný no.

V: Došlo při stalkingu k fyzickému násilí?

R2: Ne, my jsme se fyzicky vůbec nesetkali, kromě toho večera jsme se neviděli a já jsem po tom kontaktu ani netoužila, ale měla jsem pocit, že ho pořád někde vidím, to je pravda, ale nebyl to on, takže fyzickej kontakt nikdy neproběhl.

V: Jak jste se cítil(a) po psychické stránce? Jaké byly Vaše pocity v té době?

R2: No samozřejmě já jsem už trpěla takovou tou poruchou, že jsem se pořád otáčela, pořád jsem vlastně koukala na telefon, protože on měl opakované vyzvánění, několikrát jsem si měnila telefonní číslo, cejtla jsem se ohrožená i moje mamka vlastně pořád, protože jsem nevěděla, co může udělat, samozřejmě z týhle stránky jsem ho neznala, tak jsem nevěděla, jestli bude reagovat nějak násilím nebo jestli na mě nebude čekat na schodech. Chvilku to třeba polevilo, když jsem si změnila číslo, tak třeba dva, tři týdny byl klid a najednou to číslo zjistil nějakým záhadným způsobem, což nedokážu pochopit a pořád jsem se bála chodit venku sama i se synem, protože jsem se opravdu bála, kde by mohl čekat. A pořád vlastně neustálý strach to byl. Takový ty neurózy, bála jsem se i každýho zazvonění telefonu, u dveří a tak dál.

V: Jakých změn zdravotního stavu jste si všiml(a), které jste přisuzoval(a) prožívanému stalkingu?

R2: No nespavost, člověk míň spal, budil se častěji. Měla jsem špatný sny. Pořád jsem se ohlížela vytřepaná a vlastně trošku neurotik, jsem si říkala. Ale hlavně nejenom kvůli sobě, ale kvůli synovi, kterej tam byl jako malej. A na jednu stranu to bylo nechutenství, že jsem nemohla sníst rozumný sousto. Takže to období bylo hodně jakoby hektický a hlavně jsem musela hodně hrát před synem, aby to na mě nepoznal, protože jsem nechtěla, aby měl nervózní mámu, takže jsem se musela hodně ovládat. Bylo to náročný, bolela mě hlava, byla jsem orosená. Většinou třeba když jsem někde ve městě chodila, otáčela jsem se, musela jsem pořád mít někoho, aby byl se mnou. Mamka to odnesla si myslím, hodně psychicky taky, potom za dva roky byla na tom hodně špatně v nemocnici, takže tomu přisuzuju určitě u ní, ona to hodně těžce prožívala, protože jsme bydleli v jednom bytě spolu.

V: Jaké následky měl stalking na Váš pracovní/studijní život, ovlivnilo Vás to ve škole/práci?

R2: Ovlivnilo mě to částečně v práci, protože vlastně kolegové nechápali co se děje, chtěli mi nějak pomoci, to když jsem potom nastoupila po mateřský do práce. Ovlivnilo mě to i ve vztahu, když syn nastoupil do školky, tak vlastně my jsme byli jenom partneři a on byl uveden jako otec dítěte, tak protože jsem s nima měla dobrý vztah s těma učitelkami, tak jsem jim řekla, jaká je situace, a že kdyby náhodou pro něj chtěl přijít, protože on by to nebyl únos ve finále, kdyby ho chtěl vyzvednout ve školce, tak on ho neznal syn už, tak aby mi zavolali a prostě kontaktovali okamžitě, aby ho třeba nějak zapřeli a on teda se k tomu našťestí nesnížil nebo možná se bál, že by mohl jít sedět. Byla to pro něj přítěž, protože já jsem se bála, že bude chtít syna do své péče a že mu pak třeba něco udělá. To byl strach z mé strany velkej, proto jsem ani nešla k soudu kvůli alimentům, že jsem to nechala, že jsem chodila po brigádách večer. Takže mě to v práci částečně ovlivnilo asi dva roky, protože jsem pořád musela měnit čísla a bála jsem se, kdo zavolá z jakýho skrytýho čísla. Kolegové na mě koukali zvláště, ředitel, a chtěli mi samozřejmě pomoci, ale pak už to teda skončilo, po těch třech, čtyřech letech to skončilo.

V: Jak se v době stalkingu změnil způsob, jakým jste obvykle trávil(a) volný čas?

R2: Já jsem se snažila, aby se nezměnil, ale pořád tam bylo jakoby něco za mnou, pořád jsem se otáčela, ale snažila jsem se kvůli synovi ho neměnit a já jsem zase nebyla zvyklá chodit moc po nocích někde ponocovat, takže tam se ten můj život nezměnil vůbec, ale spíš přes den, spíš ten pocit toho telefonu, když člověk zvednul telefon a čekal, co tam vypadne a tam byl jenom dech a nic žádný slova nebo jenom nadávky a tak, ale já jsem více méně si nepamatuju, že bych, spíš pokud jsem byla na veřejnosti, tak jsem se pořád ohlížela. I třeba v baráku když jsem šla, protože jsme bydleli v paneláku, tak tam byly takový zákoutí, tak jsem se bála, kdyby náhodou bylo někde něco.

V: Jak stalking ovlivnil vztahy s lidmi ve Vašem okolí?

R2: No ovlivnil hodně, poznala jsem kdo je opravdový přítel, a kdo není, protože hodně lidí, kteří byli jenom tak povrchně zaměřený, tak mi, nechci říct jako, divili se že vůbec jako jsem se rozešla s otcem svého syna, kvůli tomuhle tomu, když vlastně mě nebil, když mi nic nedělal a nechápali to, vlastně i potom jeho současná přítelkyně, nebo teď už spolu nejsou, ale tak nechápala nejdřív, co to je a pak se jí to vlastně stalo taky, takže ovlivnil do té míry, že možná že na to začali nahlížet trošku jinak, že do té doby o tom stalkingu neslyšeli a snažili se mi hodně pomoci. Ale jak říkám, bylo to rozdělený na takový dva tábory, ty opravdoví přátelé a ty opravdoví kamarádi a opravdoví kolegové z práce, se mi snažili pomoci, ale nevěděli jak, bylo to hodně obtížný.

V: Jaké Vám vznikly finanční náklady v souvislosti se stalkingem?

R2: Ty změny čísla hlavně, já jsem díky tomu musela i začít chodit do práce kvůli synovi a měnila jsem si cirká 3krát telefonní číslo, takže řekněme v řádech tisíců.

V: Koho jste v souvislosti se stalkingem požádal(a) o pomoc?

R2: No já jsem v té době požádala vlastně jednou policii, ale bylo mi řečeno, že vlastně, ještě stalking v té době nebyl zákonem, jak bych to řekla, nebyl nezákonný nebo nebyl trestán a stalkera nemusel být trestán a bylo mi řečeno, že vlastně mi pomohou, až se něco stane. Už jsem se bála, nevěděla jsem vlastně na koho se mám obrátit a obracela jsem se spíš na kamarády a vlastně ve finále potom jsem se obrátila až k soudu, tak tam mi bylo řečeno už v té době, stalking byl trestaný, trestným činem, takže už by mi mohli pomoci, ale v té době to bylo takový, trošku taková první vlaštovka, ale bylo to spíš tabu, že lidi nevěděli, jak maj reagovat na to slovo, na někoho, kdo o tom začne mluvit.

V: Obrátil(a) jste se na policii v souvislosti se stalkingem?

R2: Ano, obrátila.

V: Pokud ano: Byl(a) jste s jejím přístupem a pomocí spokojen(a)?

R2: No byla, nebyla, oni sami si myslím, že policie v té době nevěděla, jak má reagovat, protože stalking, trestný čin stalkingu nebyl známý, nemohli ho trestat, neměli k tomu žádný podklady, ale oni říkali samozřejmě, že můžu přijít to nahlásit, ale že nemůžou nic udělat, že by ho mohli vyhledat a kontaktovat ho, ale jako že by ve finále vůbec nic neudělali, protože opravdu v té době to nebylo. Nemůžu říct, že jsem byla negativně, nikde mě jakoby neodmítli, ale myslím si, že byli sami jako zmatený, že nevěděli, jak mají přistupovat k té věci nebo problematice.

V: Jaké jsou vaše dosavadní zkušenosti s policií?

R2: Tak v globálu jsem spíše spokojená.

Rozhovor č. 3

Výzkumník (dále jen „V“): Kolik je Vám let?

Respondent č. 3 (dále jen „R3“): 26.

V: Kolik Vám bylo let, když stalking začal, a jaké povolání/studium jste v té době měl(a)?

R3: Bylo mi 19, bylo to o prázdninách, takže jsem chodila na brigádu, jinak jsem byla studentka.

V: Kdo Vás obtěžoval a pronásledoval?

R3: Byl to můj ex-přítel, který se se mnou rozešel.

V: Kdy stalking začal a jak dlouho trval?

R3: Začal měsíc po našem rozchodu a trvalo to necelý dva měsíce, přes ty prázdniny.

V: Jak stalking začal a jakým způsobem to celé probíhalo?

R3: Začalo to výhružnýma esemeskama, kolem druhý, třetí ráno esemesky typu, až půjdeš na diskotéku já si na tebe, ty krávo, počkám, já tě zmlátím, někoho si na tebe pošlu. Stupňovalo se to. Jakým způsobem to probíhalo, chodily mi hlavně v noci výhružný esemesky, kolikrát i volání, že se mi snažil dovolat. Probíhalo to tak, že třeba byl u baráku, máme rodinný barák, byl u baráku, házel mi kamení do oken, otcí zničil auto, tenkrát vyhrožoval, že nám i podrízne psa, když furt na něj štěká. Na internetu na

facebookový stránce, veřejně o mně psal, že jsem špinavá čubka, co všude roznáší AIDS, ať si na mě všichni dávaj pozor. Každý, kdo si tam kliknul na moje jméno, byl to přímo odkaz na můj profil. Osobně jsem se s ním při tom stalkingu neseťkala, ale vím, že byl prostě u baráku v noci, když nám tam zaštěkal pes, tak jsem věděla, že tam prostě je.

V: Došlo při stalkingu k fyzickému násilí?

R3: Mně osobně ne, ani mojí rodině.

V: Jak jste se cítil(a) po psychické stránce? Jaké byly Vaše pocity v té době?

R3: Pocity strašný, když jsem slyšela v noci, že se nám rozštěkal pes, okamžitě mě zachvátila panika, že prostě jsem nevěděla, co v tu chvíli může udělat, rozklepala jsem se. Bála jsem se vycházet. Přestala jsem žít osobní život, že jsem přestala chodit mezi lidmi. Přestala jsem chodit na zábavy. Na brigádu nebo do práce mě odváželi čistě rodiče, zase mě vyzvedávali, já nebyla schopná ani jít na autobus. Pocity smíšený, strach, úzkost až deprese. Došlo to až do takový fáze, že jsem se uzavřela před lidma, před svojí rodinou. Přestala jsem jíst. Začala jsem odmítat pomalu pomoc i nejbližšího okolí a nikoho jsem si nechtěla připouštět k tělu. Potom i jsem to začala tak nějak tutlat před okolím, že jsem si říkala, že to je snad každému jedno, že se tohle to děje.

V: Jakých změn zdravotního stavu jste si všiml(a), které jste přisuzoval(a) prožívanému stalkingu?

R3: Určitě, to že jsem se uzavřela do sebe, já jsem byla vždycky otevřená, komunikativní. To že jsem se začala stranit společnosti, ty deprese a strašná nedůvěra v mužské pohlaví a strach z mužského pohlaví.

V: Jaké následky měl stalking na Váš pracovní/studijní život, ovlivnilo Vás to ve škole/práci?

R3: Když jsem potom nastoupila na vysokou školu, byla jsem strašně taková roztěkaná. Nedokázala jsem se soustředit. U ničeho jsem nevydržela, všechno mi přišlo takový zbytečný, že proč to vlastně dělám, nebo proč tam chodím, když stejně to nemá žádný význam. Přišla jsem si prostě taková zbytečná, že se mi nechtělo nic. Studovat se mi nechtělo, nebavilo mě to, furt jsem měla černý myšlenky a škola mi nešla.

V: Jak se v době stalkingu změnil způsob, jakým jste obvykle trávil(a) volný čas?

R3: Přestala jsem chodit mezi lidi, zavírala jsem se doma ve svém pokoji. Absolutně zničený osobní život, zkažený kontakt se svými přáteli, s okolím, s rodinou a byla jsem uzavřena hodně sama do sebe.

V: Jak stalking ovlivnil vztahy s lidmi ve Vašem okolí?

R3: Hodně, hodně mi lidi i potom psali, co je se mnou, proč se neozvu a proč mě nevidí venku. Nedokázala jsem na to odpovídat, protože jsem byla tak uzavřená, že jsem ignorovala prostě i lidi ve svém okolí.

V: Jaké Vám vznikly finanční náklady v souvislosti se stalkingem?

R3: Jelikož ex-partner poškrábal auto mému tatkově, tak musel si tatka tohle to zaplatit sám, protože jsme neměli vysloveně důkaz, nechytily jsme ho za ruku u toho, ale víme, že to byl on.

V: Koho jste v souvislosti se stalkingem požádal(a) o pomoc?

R3: Nejdřív jsem to řekla svým rodičům, šla jsem za mamkou, dávala jsem jí to číst. Asi po týdně když to trvalo, tak jsem kontaktovala ex-přítelovu sestru, ta ze začátku mi věřila, říkala, že se s tím nemůže smířit, že spolu nejsme, ale po týdně otočila, že si za to můžu sama, že si to vymejším, že to není pravda, že by tohleto nikdy neudělal. Takže jsem i viděla, že tak nějak zmanipuloval i svojí rodinu. O pomoc jsem teda hlavně požádala rodiče a až asi po dvou týdnech, moje mamka kontaktovala svého bratra, který byl policista, co a jak máme dál dělat. Když jsem pak chodila na vysokou školu, byla jsem úplně mimo, že jsem nedokázala pořádně se soustředit na učení a na svůj život, tak mi mamka doporučila, abych vyhledala psychologickou pomoc. Takže jsem začala navštěvovat psychologa, byl to muž, bylo to teda ze začátku hrozně pro mě těžký se mu otevřít, ale asi po třetím, čtvrtém sezení se ke mně tak dostal, že jsem mu své problémy řekla a hodně mi pomohl.

V: Obrátil(a) jste se na policii v souvislosti se stalkingem?

R3: Obrátili jsme se na strejdu, kterej nám poradil, co a jak dál máme dělat.

V: Pokud ano: Byl(a) jste s jejím přístupem a pomocí spokojen(a)?

R3: Přístup byl samozřejmě vstřícný, jsme členové rodiny, akorát ten přístup nám nic moc nepomohl, protože nám bylo řečeno, že musíme shromažďovat důkazy a až po měsíci můžeme jít oznámit na policii, že se něco děje. S policií jsme to dál neřešili, protože po vyskytnutí vzkazu na Facebooku, jak jsem říkala, to můj otec nevydržel,

sebral se, okamžitě za ním jel domů, doma ho nenašel a asi pár dní na to, jsme jeli okolo jeho bydliště, tak jsme ho viděli v parku. Tat'ka po něm vylítnul a řekl, pokud' toho nenechá, že ho zmlátí, že ho ani vlastní rodina nepozná. Tak asi dva tejdny byl klid, a pak samozřejmě zase, jo poslala jsi si na mě tatínka vid', si tatínkovo holčička, si myslíš, že tě tatínek ochrání, já tě podríznu a takovýhle.

V: Jaké jsou vaše dosavadní zkušenosti s policií?

R3: Silniční kontrola, dostala jsem tenkrát pokutu za překročení rychlosti, jinak jednou u nás byla policie, kdy mě přišli vyslýchat, že jsem byla na diskotéce a někdo tam nějakému klukovi zničil auto. Jinak žádnou zkušenost s policajtama nemám.

Rozhovor č. 4

Výzkumník (dále jen „V“): Kolik je Vám let?

Respondent č. 4 (dále jen „R4“): 22.

V: Kolik Vám bylo let, když stalking začal, a jaké povolání/studium jste v té době měl(a)?

R4: 21 mi bylo a dělala jsem recepční.

V: Kdo Vás obtěžoval a pronásledoval?

R4: Bývalý přítel.

V: Kdy stalking začal a jak dlouho trval?

R4: Začalo to, no to je jako těžký, já teď nevím, jestli to mám počítat už v té době, kdy jsme spolu jakoby byli nebo až potom, co jsme se rozešli. Protože už v té době, co jsme spolu byli, tak se to dalo počítat jako obtěžování, že nabourával ty sociální sítě a podobně, tak už tam bylo něco prostě nad rámec toho normálního vztahu, ale zhruba po ukončení toho vztahu to začalo a trvalo to asi tři měsíce.

V: Jak stalking začal a jakým způsobem to celé probíhalo?

R4: Tak začlo to teda tím rozchodem, kdy vlastně on to neunesl. Takže to potom probíhalo, tak že vlastně věděl, kde pracuju. Pracoval tam taky na tom hotelu, takže on tam chodil často jako obtěžovat na tu recepci, kde na mě křičel, vyhrožoval mi, nebo naopak prosil a sliboval a dožadoval se nějaký pozornosti a tak často jako před hosty. Nejednou musela zasáhnout moje šéfová a vyhnat ho pryč. Jednou když jsem měla noční, tak vybíhal po schodech nahoru až ke střeše a řval, že si jde skočit a zabít se.

A psal mi, volal mi, všude možně. Všude jsem si to blokovala, nereagovala a pořád to pokračovalo. Hodně často i volal na pevnou linku na recepci, aby mě zastihl. Měli jsme tam poznamenané jeho číslo a věděli jsme, že to nesmíme brát. Vyústilo to až v to, že ho ředitel hotelu osobně vyhodil bez nároku na výpovědní lhůtu a byl mu zakázán vstup do hotelu. I tak tam často chodil, hlavně v noci, kdy teda měli portýři za úkol ho vyhazovat. Stávalo se, že jsem ho viděla i na kamerách chodit okolo hotelu. Často i čekal před hotelem, postával tam okolo a čekal, kdy budu končit, aby mě viděl. Občas se i stalo, že jsem šla nakoupit a najednou se za mnou objevil a říkal něco ve smyslu: „Zničila jsi mi celej život, ty děvko, počkej, až přijdeš domů, čeká tě u dveří moje parte.“ Jednou jsem šla po práci s kamarády na pivo, přespávala jsem tehdy na tom hotelu, protože jsem ještě neměla sehnané bydlení a on čekal u té hospody a běžel za mnou ke vchodu, kdy teda kolegové rychle zamkli, aby nemohl dovnitř. Nakonec zůstal přede dveřmi celou noc a čekal, jestli odejdu. Když už jsem pak měla být, tak jsem jednou otevřela okno a slyšela jsem ho u dveří, byl opilý a vyřvával tam zas nějaký nadávky na moji osobu. Nakonec mi házel plechovky od piva do okna. Odtáhl ho až jeho kamarád, co tam byl s ním. Lepší se to začalo, až když jsem si našla nového přítele. Několikrát když mi volal, tak mu to ten nový přítel zvednul a rázně mu vysvětlil, že mi má dát pokoj. Od té doby už s ním komunikoval jen on. Bohužel, pak i tomu novému příteli psal a vyhrožoval násilím a taky tím, že si koupil plynovou pistoli, že si na něj počká. Naštěstí se nic takového nestalo a postupně to utichlo. Do teď ale pořád občas napíše, už jen ale tak jednou za měsíc. Stále na to nereaguju.

V: Došlo při stalkingu k fyzickému násilí?

R4: Ne.

V: Jak jste se cítil(a) po psychické stránce? Jaké byly Vaše pocity v té době?

R4: Z toho jeho chování teda hodně jako špatné, opravdu byla tam taková ta úzkost, taková ta deprese. Strach z toho prostě že člověk se bojí, že vyjde a bude všude možně. Bála jsem se, že zjistí, kde bydlím, protože jsem se přestěhovala. To jsem měla vždycky strach, že jsem nebydlela daleko od toho hotelu, takže kolikrát mohl jako fakt vidět. Takže pořád je tam takový ten neustálý strach, ale naštěstí jsem se obklopovala fajn lidma a přáteli, takže jsem věděla, že vždycky jako mě někdo hlídá, když to takhle řeknu. Vždycky jsem tam měla nějaký ten polštář, takže tolik jsem se nebála, ale bylo to nepříjemný. A vždycky když o něm mám mluvit, bojím se, že mě uslyší a bude zle, jsem z toho vždycky nervózní. Něco se ve mně sekne a bojím se. Taky když třeba někde

na ulici potkám někoho, kdo mu je třeba podobný, tak se mi udělá fyzicky špatně, rozbolí mě břicho a trochu se mi zvýší tlak.

V: Jakých změn zdravotního stavu jste si všiml(a), které jste přisuzoval(a) prožívanému stalkingu?

R4: Myslím, že ani ne, možná od toho stresu, opravdu to břicho, taková ta úzkost. Jenom když člověk vyjde ven, tak prostě nějak ty zažívací potíže tam byly.

V: Jaké následky měl stalking na Váš pracovní/studijní život, ovlivnilo vás to ve škole/práci?

R4: Tak ta práce, jelikož tam byl a dokud ho fakt nevyhodili, tak tam jakoby prostě narušoval tu mojí pracovní činnost. Takže jsem opravdu nemohla tak vykonávat tu práci, jako kdyby tam prostě nechodil. Kolikrát jsem musela opravdu jako odejít a někam se zavřít a tak. Ale jako potom, když to skončilo, když ho vyhodili a nebyl tam, tak už to bylo v pořádku.

V: Jak se v době stalkingu změnil způsob, jakým jste obvykle trávil(a) volný čas?

R4: Tak já jsem jako, nechodila jsem ven sama. Vždycky jsem prostě šla ven s někým, nebo na místa, kde to znám, kde jsem věděla, že někdo je, ale nešla bych nikde sama prostě, toho bych se hrozně bála. Takže já jsem třeba měla ve zvyku dřív si vzít knížku a jít si sednout do parku, sama se projít. Tak to už prostě jsem přestala dělat.

V: Jak stalking ovlivnil vztahy s lidmi ve Vašem okolí?

R4: Tam spíš to možná jako, ty vztahy se více méně asi zlepšily, protože ty lidi, když já jsem měla fakt hrozný štěstí na kamarády, takže oni když viděli, že je takováhle situace, tak fakt mi pomáhali a zastávali se mě hodně i rodina a takže spíš pozitivní, což aspoň něco.

V: Vznikly Vám finanční náklady v souvislosti se stalkingem?

R4: Asi ne.

V: Koho jste v souvislosti se stalkingem požádal(a) o pomoc?

R4: Rodiče, tátu, ten teda komunikoval s jeho rodiči, u kterých on měl nějak být, kvůli informacím, což jsme moc nezmohli. Současnýho přítele, který o tom všem věděl, se mě zastával, potom když mi třeba volal, tak mu to zvednul, a kamarádi. A v práci jak jsme tam měli toho portýra, tak ten fakt to tam hlídal, aby tam nevlezl, už to ani jinak moc nešlo.

V: Obrátil(a) jste se na policii v souvislosti se stalkingem?

R4: Ne, přemýšlela jsem o tom, ale nakonec ne.

V: Uvažoval(a) jste o této možnosti?

R4: Uvažovala, to jo, ale neobrátila jsem se nakonec.

V: Proč jste se na policii nakonec neobrátil(a)?

R4: Protože jsem jakoby nechtěla s nima nic řešit, já moc s tou policií prostě nemám ten kontakt ráda, nevěřím jim a nemyslela jsem si ani, furt jsem podceňovala to, že jsem si nemyslela, že mám dostatečný důkazy, a že mě s tím nepošlou někam. A přišlo mi zbytečný to otvírat a taky jsem se bála, že se to naopak zhorší, až on se o tom dozví.

V: Jaké jsou Vaše dosavadní zkušenosti s policií?

R4: To jsem právě akorát přes tu recepci, když jsem třeba volala, kvůli tomu že někdo tam já nevím, dělá něco, jo nepřišli mi tak úplně jako profesionální, jak by asi měli být. Přitom my jsme nebyli přímo ty oběti toho zločinu, když to řeknu takhle, ale stejně prostě to bylo takový: „Ale, zase prostě něco tady“ takže prostě nepřijdou mi jako lidi, který by fakt chtěli pomoci.

Rozhovor č. 5

Výzkumník (dále jen „V“): Kolik je Vám let?

Respondent č. 5 (dále jen „R5“): Teď je mi 51 let.

V: Kolik Vám bylo let, když stalking začal, a jaké povolání/studium jste v té době měl(a)?

R5: 2 roky zpátky, bylo to po narozeninách, 49. Pracovala jsem jako dělnice.

V: Kdo Vás obtěžoval a pronásledoval?

R5: Pronásledoval mě a obtěžoval bývalý přítel (kód: popis pachatele), od kterého jsem se prakticky ze dne na den odstěhovala a on to prostě nedal, když to takhle řeknu, že to nezvládnul prostě no.

V: Kdy stalking začal a jak dlouho trval?

R5: Vlastně to začalo prakticky hned ten den, kdy jsem se stěhovala. V ten den jsem od něj měla 144 zmeškaných hovorů, kdy už jsem potom telefon měla vypnutej samozřejmě. No a trvalo to prakticky vlastně až do toho napadení. Nicméně i po tom

napadení ještě čas od času prostě minimálně jednou měsíčně a trvalo to zhruba asi rok, než byl odsouzenej.

V: Jak stalking začal a jakým způsobem to celé probíhalo?

R5: Začalo to vlastně, jak jsem řekla, už ten den když jsem se stěhovala. Když jsem se odstěhovala, tak to začalo vlastně těmi telefonáty, ten den teda to bylo těch 144 zmeškaných hovorů, pak teda ještě několikrát takhle zkoušel volat, pak toho nechal. Zřejmě mu došel kredit. Takže to bylo první, pak to bylo tím, že on přesně nevěděl, kam jsem se odstěhovala, ale protože se sám nastěhoval na ubytovnu nedaleko teda mého bydliště, tak a tušil, že pravděpodobně tam někde v té čtvrti jsem. Tak prostě tak dlouho chodil kolem, až když jsem šla ven s pejskem, protože mám psa a on věděl, znal prostě náš, jak bych to řekla, denní režim, tak prostě jednoho dne na nás natrefil, jak jsme vycházeli ze vchodu, takže už věděl, kde jsem. No a pak byla otázka času, kdy to začalo gradovat. To znamená, že nejenže na nás čekal, pronásledoval nás a pořád chtěl se mnou mluvit neustále. Dokonce se mi i stalo, že jsem šla teda s pejskem ven a vyloženě mě obtěžoval, chci s tebou mluvit, sebral mi mobil z ruky, když jsem chtěla volat policii a tak dále. Žádala jsem kolemjdoucího pána o pomoc, ten se jenom otočil, šel dál, prostě vůbec nezám. A pak začalo to vyzvánění. To znamená, v kteroukoliv, hlavně noční hodinu, protože on hodně pil, tak protože já neměla jméno na zvonku a on nevěděl přesně, pod kterým jménem tam bydlím, tak vlastně začal zvonit na celej dům. Bylo to dost nepříjemný, protože jsem tam byla krátce. Naštěstí lidi rozumný, když se to stalo poprvý, tak jsem je všechny obešla a omluvila jsem se jim. Vysvětlila jsem jim situaci a setkala jsem se hodně s pochopením. A i s tím, že jednou se dokonce dostal až do domu a zvonil na mě přímo teda za dveřmi a sousedka, která teda ho viděla, že běží po schodech dolů, tak se ho snažila zastavit a byla ochotná mi i to dosvědčit, že tam byl, na policii. Takže takhle to trvalo prakticky vlastně skoro měsíc a půl, do toho napadení No a potom, když proběhlo to napadení, tak pak už zvonil minimálně, ani teda netelefonoval, i když pár telefonátů z neznámého čísla jsem měla, ale to nezvedám. Tam spíš potom už šlo o to, že vyloženě mě sledoval. Volala jsem několikrát na policii, žádala jsem je prostě, ať přijedou bez majáků, bez všeho, jinak, že prostě zmizí, protože tam u nás je kam se schovat. Samozřejmě naprosto marně, prostě jakmile dorazili, tak byl v prachu. Takže volala jsem je asi dvakrát, jednou městskou, jednou státní. Připadala jsem si při rozhovoru s nima za totálně hysterickou, nevím, jak to říct slušně,

ženskou a prostě dopadlo to tak, že pak už jsem je ani nevolala, že už to nemělo smysl, až teda potom do toho napadení.

V: Došlo při stalkingu k fyzickému násilí?

R5: Došlo k fyzickému násilí, a to tak, že on byl přesvědčenější, že kolega, který mi tenkrát pomohl při stěhování, byl ochotnější teda nám pomoci, protože jinak bych na to byla sama s dcerama a s jejich partnerama. Nabídl třeba auto, nabídl teda ruce, tak on si bývalý přítel ve své hlavě, prostě vzal brouka do hlavy, že je to nějaký můj nový partner, a že kvůli němu jsem odešla. Takže samozřejmě obrátil svůj vztek i proti němu a dopadlo to tak, že v noci, to jsme měli noční, tak ten kolega byl napadenější večer před noční a vlastně na mě si počkal po noční, protože se vlastně večer stalo, co se stalo, že ho teda on napadl, volal policii. Policie sice přijela, ale až za strašně dlouhou dobu, vůbec ani toho člověka nevyhledala, nic jenom ho odvezli sepsat protokol a ani mu nenabídli lékařské ošetření, prostě nechali ho být. A kolega teda šel do práce. No a tam mi to teda řekl a moji kolegové z práce další mi nabídli ráno odvoz, aby teda jsem byla v pořádku, aby se mi nic nestalo, bohužel hned za bránou fabriky došlo k tomu napadení, kdy teda já jsem vlastně šla se třema ženskýma a i teda klučinou takovým hubeňounkým, kterej by mi asi moc nepomohl. Oni se snažili slovně ho teda od toho odradit, nicméně k tomu došlo. Co mě nejvíc ale mrzelo, že zrovna v té době vycházelo z fabriky spoustu chlapů, který ho mohli zastavit. Ne, zůstali stát a dívali se, co se děje a nikdo mi nepomohl. To mě na tom nejvíc mrzelo. Takže takhle, srazil mě na zem, opakovaně, prostě ublížil mi, volali jsme policii, volali jsme záchranku. To jsem byla taky dost nešťastná z té záchranky, protože, policie za první přijela teda hrozně pozdě, v podstatě zastavovala záchranku už na cestě do nemocnice, jenom zběžně se mě na něco zeptali a tím to vlastně prakticky skončilo. Nebyla jsem ani předvolaná k žádnému výslechu nebo podání nějakého vysvětlení nebo něco takového, nic. A to nemluvím o tom, jakým způsobem mě pan doktor na chirurgii, na úrazovce ošetřil, kdy teda vůbec opomenul, že za první jsem v šoku, za druhý jsem měla otřes mozku a pustil mě s tím domů, prostě vůbec si mě tam nenechali nic. Takže to jsem z toho byla docela špatná.

V: Jak jste se cítil(a) po psychické stránce? Jaké byly Vaše pocity v té době?

R5: Když se mi to stalo, vlastně tak byla sobota ráno, s tím teda že, jak už jsem řekla, mám pejska, musela jsem s ním chodit minimálně třikrát denně ven, protože se stalo, co se stalo a já se bála chodit ven, bez debaty to prostě jsem měla šilenejší strach, že se to bude opakovat, nebo že se mu neubráním, tak jsem musela vždycky požádat někoho,

aby mě teda s tím psem doprovodil. Měla jsem pocit, že jsem absolutně bezmocná, že mi prostě nikdo nepomůže, ať už z mého okolí, cítila jsem se prostě strašně sama. Bylo mi hrozně. Nemohla jsem to ani vlastně říct svojí matce ani otci, protože to jsou starý lidi, bála jsem se, že se něco stane, že jo srdíčko nebo cokoliv, takže tam jsem nemohla. Jediný komu jsem se svěřila, moje starší dcera, která teda okamžitě mě přijela podpořit. Nafotili jsme ještě teda nějaký fotky, protože jsem měla po sobě obrovský modřiny, o kterých teda samozřejmě policie absolutně o nich nevěděla, protože mě fotili oblečenou a vyfotili si jenom obličej a vlastně klouby na ruce, který jsem měla odřený. Takže abych měla důkaz. No a dcera byla, a ten můj kolega vlastně, byli jediný dva lidi, s kterými jsem o tom mohla mluvit, a pak lidi v práci, a protože jsem byla týden doma na neschopence, nebo víc jak týden, asi 10 dní, abych se trošku uklidnila, než jsem mohla zase začít chodit do práce, tak jsem se cítila strašně sama, strašně sama a hrozně zranitelná a opravdu nemohla jsem spát, cokoliv se šustlo za dveřma, tak jsem se bála, že tam někdo je. Spolíhala jsem se v té době víc než kdy jindy na instinkty svého psa, že prostě znám jeho reakce, protože s náma žil, ten pes ho zná, měl ho svým způsobem rád, takže jsem sledovala, jak se chová, když jsme někde venku, jestli náhodou ho někde cítí a tak podobně. Bylo to hrozný.

V: Jakých změn zdravotního stavu jste si všiml(a), které jste přisuzoval(a) prožívanému stalkingu?

R5: Kromě toho napadení, samozřejmě psychická stránka, ta šla úplně do háje, protože v té době, jak už jsem říkala, jsem nemohla spát a to bylo na tom asi to nejhorší. Neměla jsem třeba problém s jídlem, nebo tak, samozřejmě tak jedla jsem míň, protože chuť k jídlu žádná nebyla, nicméně nevzpomínám si, že bych měla nějaký jiný jako problémy psychosomatického rázu nebo něco takového. Čistě opravu jenom ten strach. Strach, strach, strach nic jiného.

V: Jaké následky měl stalking na Váš pracovní/studijní život, ovlivnilo Vás to ve škole/práci?

R5: No to byl docela problém, protože samozřejmě ten bývalý přítel se mnou pracoval ve stejné fabrice, naštěstí ne na stejném oddělení, úplně na jiné hale. Nicméně, díky tomu, že si vyhledával sobě podobné, kteří teda pracovali třeba i tam u nás, tak jsem zjistila, že si nechává vlastně o mé osobě informovat a tak dále. Prakticky po tom napadení byl pouze jednou v práci, nedodělal ani směnu. Řekl, že mu není dobře a odešel, protože samozřejmě to se rozkřiklo po fabrice, takže asi si tam taky vyslechl

svoje. No a začal marodit, no ale to mu nebránilo v tom, aby třeba ve chvíli, kdy se teda opravdu opil, tak si vypůjčil průkazku, vypůjčil si prostě, abych to osvětlila, my obyčejní dělníci chodíme v bílých tričkách, naši nadřízení v modrých a ještě vyšší chodí třeba v šedých a tak dále. Takže si vypůjčil tričko svého nadřízeného, opilý prošel vrátnicí, ve dvě v noci při další noční, prostě hned kolem linky, já jsem si ho teda nevšimla, protože já nekoukám, ale viděli ho tam lidi, hned mi to šli říct. Dokonce teda ještě ho tam někde viděli na kuřárně, takže měl prostě z toho problém, prostě mě sledoval i v práci jo, a když nemohl mě sledovat, tak a mého kolegu, protože od toho taky neupustil, takže když mě nemohl sledovat, tak si nechával donášet prostě aspoň co, kde, s kým a tak.

V: Jak se v době stalkingu změnil způsob, jakým jste obvykle trávil(a) volný čas?

R5: No přiznám se, že já jsem byla zvyklá se svým pejskem chodit na dlouhý procházky, hodně dlouhý a ve chvíli, kdy se tohle to stalo, tak bez doprovodu jsem si netroufla nikam daleko. Snažila jsem se držet spíš po sídlišti, bylo mi to líto hlavně kvůli němu, protože on byl zvyklej, že prostě jdeme třeba prostě kolem té řeky, že jsem hodinu, dvě hodiny venku, hážeme si míčky, klacky a já nevím, co všechno, že jsem veselá, on to věděl a nehnul se ode mě teda. Já jako rovnou říkám, že ten pes mi v podstatě zachránil život a zachránil mi psychiku, protože nechodila jsem nikam. V životě by mě nikdo, já teda nejsem zrovna takovej typ, kterej chodí do nějakých restaurací, do kina a podobně a spíš svůj volnej čas věnuju rodině, pejskům a tak, ale bohužel jak říkám, bez doprovodu jsem si netroufla nikam, protože se mi právě už několikrát stalo, že když jsem si teda troufla asi po dvou měsících k řece, bohužel tam byl. Takže od té doby prostě už jsem nešla.

V: Jak stalking ovlivnil vztahy s lidmi ve Vašem okolí?

R5: každopádně já jsem si o lidstvu jako takovým, si nedělám vůbec iluze. Pozoruju to dnes a denně, ať už prostě člověk vidí na Facebooku, co se děje ve světě, doma tady, všude, jak se lidi k sobě chovaj, co si budeme povídat, zhoršuje se to. A upřímně přišla jsem o všechny iluze, já vím, že pořád dobrý lidi existujou, ale bohužel prostě mi někdy přijde, že jsou buď v menšině, anebo že díky špatným zákonům, který tady jsou, a jsou špatný. Jsem přesvědčená o tom, že ty lidi se prostě bojí zasáhnout, protože už několikrát se někomu stalo, že třeba pomohl nebo chtěl pomoci a ve finále byl nakonec obžalovanej potom třeba on sám a tak dále. Takže já svým způsobem dneska lidem nevěřím, straním se jich a opravdu ten čas trávím skutečně akorát se svým současným

přítelem, kterej je úplně prostě pravej opak tohohle toho člověka, s pejskama a je nám spolu dobře a rodina samozřejmě, děti a tak dále.

V: Jaké Vám vznikly finanční náklady v souvislosti se stalkingem?

R5: Samozřejmě, protože jednak jsem marodila samozřejmě, takže tam ta neschopenka hodně ovlivní, protože vlastně moje výplata se skládá nejen z klasické mzdy, ale i spoustu dalších bonusů, které se ale odvíjí od toho, že musíte být v práci. Takže tam jsem přišla o nějaké peníze. Samozřejmě náklady spojené s léčbou, něco tam taky bylo. A to nemluvím o tom, že teda mě stál asi 8 tisíc nebo kolik, asi 8 tisíc mě stál právník, kterýho jsem si teda musela vzít. Když mi to potom vyčíslil soud, tak v podstatě mu nařídil, aby mi zaplatil asi 11 a půl tisíce zhruba, přibližně to tak je v tom rozsudku. Takže těch peněz jako, v postatě zhruba 20 tisíc přibližně.

V: Koho jste v souvislosti se stalkingem požádal(a) o pomoc?

R5: Už jsem se o tom zmiňovala, jednou jsem oslovila toho pána na sídlišti, ten člověk prostě nezáměr, nic. Požádala jsem o pomoc taky jednoho svého souseda, ten teda se mi snažil pomoci, ale bohužel teda neúspěšně, protože jak říkám, jakmile jsme se ho snažili nějak chytit nebo něco abychom mohli zavolat policii, tak on stačil zmizet, než jsme seběhli dolů, protože tím jak máme automatické světlo, tak věděl, že se něco děje a zmizel. Byla mi ochotná teda pomoci ta sousedka, která ho tam viděla. Pak samozřejmě pomáhali mi hodně kolegové v práci, tím, že mě vozili do práce, z práce a tak dále. Bohužel se jim to taky vymstilo, protože samozřejmě on viděl s kým jedu, a jak jedu, takže jednoho krásného rána po noční měli prořezané gumy a tak dále, takže škoda vznikla i jim v podstatě. Bohužel teda na parkovištích ve fabrice nejsou kamery, takže policie sice přijela, zaprotokolovala, pravděpodobného pachatele si napsala. Kontaktovali ho údajně, samozřejmě řekli, že tam nebyl a tím to zhaslo, odloženo, že tam není žádný svědek prostě. No a samozřejmě jsem žádala i tu policii tam jsem teda volala jednou tu městskou a jednou tu státní, a pak když se teda nic nedělo, žádný nějaký výsledek, prostě nic a všechno vlastně jakoby pokračovalo a já měla obavy z dalšího napadení nebo něčeho ještě horšího, já už jsem nosila i pepřovej sprej, i jsem nosila jeden čas i taser. Akorát, že teda mi policista řekl, že teda to nesmím použít, že je to nezákonný, tak ten jsem přestala, takže aspoň ten pepřák jsem nosila. No takže i tu policii, ale když se nic nedělo, tak jsem požádala o pomoc právního zástupce.

V: Obrátil(a) jste se na policii v souvislosti se stalkingem?

R5: Ano.

V: Pokud ano: Byl(a) jste s jejím přístupem a pomocí spokojen(a)?

R5: Právě že vůbec ne protože je fakt, že třeba, když jsem je volala na to zvonění noční a tak dále, tak teda přijeli, ano. Je fakt, že když jsem tam byla, jak mi tenkrát sebral ten mobil, tak mě přítel dovezl na policii přímo, kde jsme teda podávali protokol, vysvětlení, každopádně prostě byla jsem tam podat oznámení trestní, že on mi teda sebral telefon, že mě neustále obtěžuje, těch protokolů je spousta. Pokaždé když teda se něco stalo, jako že už toho bylo moc, tak jsem prostě na tu policii šla. Pokaždé mi bylo řečeno, že dostanu vyrozumění, a tak dále, a tak dále. Pouze jednou jsem dostala vyrozumění s tím, že vyrozumění o přestupcích, to bylo ještě před tím napadením a od policie mi přišlo, že to postupují teda příslušnému správnímu orgánu magistrátu města k projednání, nic se nedělo pořad, tak jsem volala na policii, ptala jsem se jich, jakým způsobem, a jak dlouho nebo děje se něco, jak to uzavřou nebo, co bude dál. Odkázali mě na nějakého pána na magistrátu, tak jsem se za pánem vypravila. Slušně jsem tam přišla, řekla jsem mu, o co jde, přinesla jsem ten papír z policie, požádala jsem ho teda o nějakou odpověď, jakým stylem to bude pokračovat dál. Pán se na mě obořil takovým způsobem, že jsem se tam rozbrečela, že jsem si připadala, že ho obtěžuju, že jsem měla pocit, že já jsem ten, kdo něco provedl, takže jsem prostě mu řekla, aby na mě nekřičel, protože jeho slova byla: „My jsme správní orgán, my rozhodujeme o tom, který případ se bude projednávat před magistrátem, a který ne!“ Takže jsem na něj koukala, říkám aha, tak teda dobře. Potom když viděl, že teda jsem se rozbrečela, že teda jsem se celá roztrásla, tak potom teda zmírnil, nicméně mi řekl, že mi dají vědět. Od té doby jsem o nich neslyšela. No, a když teda vlastně tohle obtěžování, to sledování a veškeré to vyzvánění neustále pokračovalo, a očividně policie ta mi odmítala říct, jestli s ním byla v kontaktu, nebo jestli mu něco řekli. Údajně ano, protože já jsem jim řekla, na které ubytovně bydlí, určitě ho našli, tak údajně mu to sdělili, nicméně protože on už prošel kriminálem, tak si z toho asi nic nedělal. Takže nakonec jsem teda vyhledala právního zástupce a podali jsme žádost o zákaz přiblížení. Nicméně i ten zákaz několikrát opakovaně porušil, pokaždý když jsem teda musela volat policii, nebo když jsem teda jim volala, že se tohle to teda děje, že na to mám ten příkaz, tak to už jsem pak volala státní, protože městská policie ta vůbec, ta prostě neměla zájem cokoliv řešit. Takže jsem musela tohle to prokázat, že teda má zákaz. Nicméně to bylo zbytečný, samozřejmě pokud ho nechytí, tak je to k ničemu a vzhledem k tomu, že tam zvoní, že

prostě mě sleduje na ulici, tak mi řekli, že je to prostě těžko prokazatelné, že bych s sebou musela mít někoho, a to vyloženě jsem prostě s sebou nikdy neměla, takže se mu to nedalo prokázat. A tím to oni v podstatě jakoby asi zřejmě chtěli šoupnout pod stůl, že ho to přejde. Jenomže bohužel, on je typ, kterýho to nepřejde a vygradovalo to teda tím fyzickým napadením, kdy teda se v podstatě taky nic nedělo potom, žádný nějaký protokoly nebo tohle to. Jednou jsem tam teda byla zeptat se, co se děje, tak se mnou sepsali ještě zápis, no a tím to skončilo a ticho po pěšině. Až když jsem si vzala právníka, že už jsem toho měla dost, tak se potom začali dít věci, začalo se to prostě hejbat.

V: Jaké jsou vaše dosavadní zkušenosti s policií?

R5: Já se přiznám, českobudějovická policie prostě mi přijde z jinýho světa, ono vůbec jižní Čechy, Budějce, ale nestačím se divit, jakým způsobem jednak lidí se k sobě chovaj, ale pojdme k tý policii. Ta policie prostě mi tady přijde, že tu řeší věci, který nejsou až tak závažný, anebo na druhou stranu zase se napře jejich práce, samozřejmě do zlodějin, do drog a já nevím, co všechno. Beru je jich málo, já to chápu. Na druhou stranu i tohle to je dost nebezpečný chování. Já jsem ještě měla štěstí. Jo, já jsem měla jenom slabej otřes mozku, nějaká potlučená, 10 dní marození nebo kolik, ale vím, že kdyby tady ta možnost byla, nebyli tam ty lidi, věřím tomu, že by klidně použil i nůž, nevěřím mu prostě. Mohlo to dopadnout mnohem hůř, jo a vím třeba o případech, že to dopadlo mnohem hůř, já jsem ještě dopadla dobře. Takže, co se týče policie jako takový tady v Budějčích, osobně nevěřím. Nevěřím a přiznám se, že když bych je měla k něčemu volat, tak je samozřejmě zavolám, ale už rovnou toho právníka si budu brát, hned. Už nebudu čekat na nic, naštěstí já jsem teda v kontaktu s tou právníčkou, neustále to prostě řešíme, protože do dneška jsem od něj neviděla ani korunu, uvidíme no. Vzhledem k tomu, že má spoustu exekucí, tak si myslím, že to asi hned tak neuvidím, ty peníze.